



GDAŃSK

**RAPORT
Z REALIZACJI
PROGRAMU
OPERACYJNEGO
KULTURA
I CZAS WOLNY
ZA 2017 ROK**

**+ IV. PROGRAM OPERACYJNY
KULTURA I CZAS WOLNY**

SPIS TREŚCI

str. 4 **WPROWADZENIE.** Strategia Rozwoju Miasta Gdańsk 2030 Plus wraz z Programami Operacyjnymi są nadrzędnymi dokumentami strategicznymi stanowiącymi podstawę do zintegrowanego, długofalowego zarządzania rozwojem Gdańska. Niniejszy raport stanowi podsumowanie podjętych w 2017 r. przedsięwzięć wpisujących się w realizację ustalonych priorytetów rozwojowych i służących osiągnięciu celów operacyjnych w Programie Operacyjnym Kultura i Czas Wolny.

str. 6 W pierwszej części raportu zaprezentowane zostały **FAKTY I LICZBY** odnoszące się do wybranych zagadnień odzwierciedlających zjawiska związane z kulturą, spędzaniem czasu wolnego i ofertą turystyczną w Gdańsku.

str. 8 W kolejnej części raportu scharakteryzowano **KLUCZOWE PRZEDSIĘWZIĘCIA ZREALIZOWANE W 2017 ROKU**, które zostały uznane za warte wyróżnienia ze względu na stopień trudności organizacyjnych oraz spodziewane wysoce wymierne efekty, jakie przyniesie ich wdrożenie w sferze kultury i czasu wolnego w Gdańsku. W opisie działań zaznaczone zostały również nawiązania do wskazanych w Strategii Rozwoju Miasta priorytetów strategicznego rozwoju – czyli wspólnie wypracowanych wartości, na których należy budować przyszłość Gdańska.

str. 12 Zasadniczym elementem raportu jest zestawienie **DZIAŁAŃ PODJĘTYCH W 2017 ROKU W RAMACH REALIZACJI CELÓW OPERACYJNYCH** Programu Operacyjnego Kultura i Czas Wolny. Wyszczególnienie przedsięwzięć podjętych przez Miasto ukazuje, w jaki sposób realizowane są poszczególne cele operacyjne wskazane w obszarze kultury. Wart zaznaczenia jest fakt, że wiele podjętych inicjatyw służy osiągnięciu celów operacyjnych z zakresu kilku Programów, co odnotowano (za pomocą ikon reprezentujących Programy) jako powiązania horyzontalne.

str. 68 **KOMENTARZ KOORDYNATORA** to podsumowanie doświadczeń wynikających z zarządzania wdrażaniem Programu Operacyjnego. Koordynator wskazuje zarówno kwestie, które w największym stopniu przyczyniły się do osiągnięcia celów operacyjnych, jak i wyzwania, jakie stoją przed realizatorami założeń Programu w nadchodzących latach.

str. 70 Na końcu raportu, w formie tabelarycznej zaprezentowano jakościowe i kontekstowe **WSKAŹNIKI REALIZACJI CELÓW OPERACYJNYCH**. Wartości wskazane za lata 2012–2017 umożliwiają dokonanie analizy zmian, jakie zaszły w wyniku wprowadzonych działań oraz poprzez wspieranie wybranych kierunków rozwojowych.

WPROWADZENIE

Dokumenty strategiczne Gdańska

Strategia Rozwoju Miasta Gdańsk 2030 Plus oraz jej integralna część, jaką jest dokument **Gdańsk Programy Operacyjne 2023**, stanowią nadrzędne instrumenty zarządzania rozwojem Gdańska. Poprzez wskazane w nich priorytety strategiczne dla Gdańska dają podstawy do świadomego kształtowania procesów rozwoju Miasta. Ich wdrażanie ma służyć osiągnięciu trwałego i zharmonizowanego rozwoju Gdańska oraz systematycznemu podnoszeniu jakości życia w Mieście.

Potrzeby rozwojowe Gdańska zostały ujęte w dziewięciu obszarach, które obejmują Programy Operacyjne, tj.: Edukacja, Zdrowie publiczne i sport, Integracja społeczna i aktywność obywatelska, **Kultura i czas wolny**, Innowacyjność i przedsiębiorczość, Atrakcyjność inwestycyjna, Infrastruktura, Mobilność i transport oraz Przestrzeń publiczna.

Każdemu z Programów przypisany jest Koordynator, który czuwa nad systematycznym wdrażaniem założeń i nadaje ton działaniom służącym urzeczywistnieniu celów operacyjnych.

Czemu służy podsumowanie?

Chcemy, by niniejszy raport miał praktyczny wymiar – służył udokumentowaniu zrealizowanych działań w ramach poszczególnych Programów Operacyjnych, jak również dostarczał wiedzy niezbędnej do zarządzania nimi. Usprawnianie procesów wdrażania rozwiązań, które służą rozwojowi Gdańska, musi opierać się na analizie działań prowadzonych w różnych obszarach życia Miasta oraz uwzględniać lokalny kapitał społeczny, czyli pogłębiać aktywną współpracę i wzmacniać aktywność obywatelską.

Godny podkreślenia jest fakt, że realizacja Programów Operacyjnych wzmocniła efekt synergii w działaniach o charakterze interdyscyplinarnym. Oznacza to, że przy realizowanych projektach podejmowana jest ścisła współpraca międzyobszarowa, mająca na celu osiągnięcie efektów odpowiadających potrzebom wspólnoty gdańszczanek i gdańszczan.

DZIAŁANIA PODEJMOWANE W RAMACH PROGRAMU SŁUŻĄ ZWIĘKSZENIU UCZESTNICTWA MIESZKAŃCÓW W KULTURZE, ANGAŻOWANIA ICH WE WSPÓŁTWORZENIE KULTURY W GDAŃSKU, KULTYWOWANIA TOŻSAMOŚCI LOKALNEJ I WSPÓŁDZIAŁANIA W SPOŁECZEŃSTWIE. WAŻNY ELEMENT PROGRAMU STANOWI DBAŁOŚĆ O DZIEDZICTWO KULTUROWE ORAZ INFRASTRUKTURĘ KULTURY. WDRAŻANIE PROGRAMU JEST RÓWNIEŻ UKIERUNKOWANE NA WZMOCNIENIE KULTURALNEGO POTENCJAŁU GDAŃSKA ORAZ LEPSZE KOMUNIKOWANIE OFERTY KULTURALNEJ I SPĘDZANIA CZASU WOLNEGO.

Koordynator:

Barbara Frydrych

dyrektor Biura Prezydenta ds. Kultury

**Opiekun merytoryczny
Programu Operacyjnego:**

Paweł Adamowicz

Prezydent Miasta Gdańska

Zespół Programowy:

Ewa Adamska

Grażyna Adamska

Paweł Braun

Jadwiga Charzyńska

Przemysław Kluz

Katarzyna Kucz-Chmielecka

Milena Liżewska

Patrycja Medowska

Waldemar Ossowski

Aleksandra Ozga

Marcin Szeląg

Aleksandra Szymańska

Michał Targowski

Agnieszka Tokarska-Więcek

Katarzyna Wilewska

Łukasz Wysocki

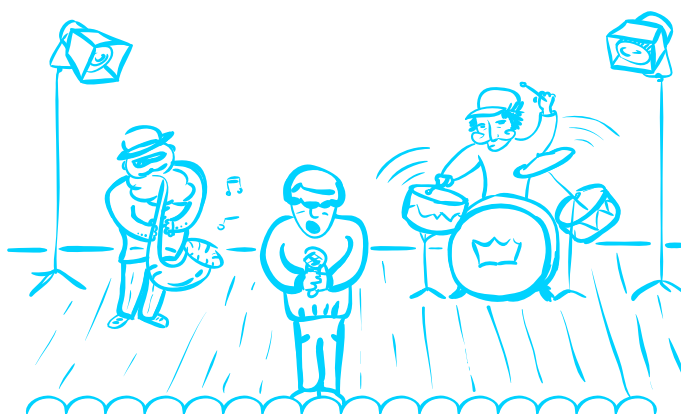


FAKTY I LICZBY

7989

wydarzeń odbyło się w 2017 r. w miejskich instytucjach kultury, a udział w nich wzięło 1 818 643 uczestników.

Źródło: Biuro Prezydenta ds. Kultury, Urząd Miejski w Gdańsku



38%

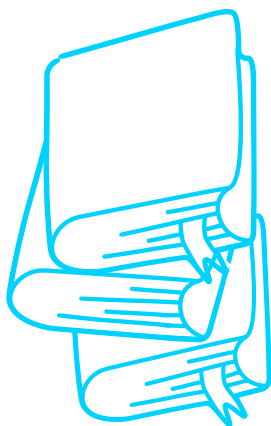
o 38% w stosunku do poprzedniego roku Miasto zwiększyło w 2017 r. środki finansowe przeznaczone dla organizacji pozarządowych na wsparcie realizacji zadań z zakresu kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego.

Źródło: Biuro Prezydenta ds. Kultury, Urząd Miejski w Gdańsku

43 238

Kart Mieszkańca założono w 2017 r., z czego ponad 25% stanowią pakiety młodzieżowe.

Źródło: Gdańska Organizacja Turystyczna



118 035

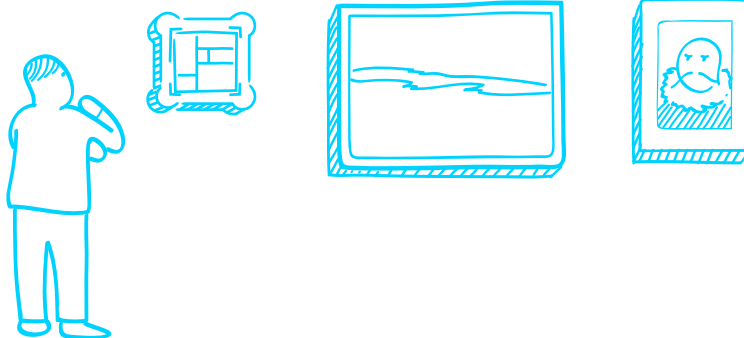
osób było zarejestrowanych w bazie czytelników Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Gdańsku na koniec 2017 r. W porównaniu do poprzedniego roku to wzrost o 1158 osób.

Źródło: Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna w Gdańsku

86%

osób pozytywnie ocenie ofertę kulturalną Gdańska (kina, teatry, wystawy, koncerty, festiwale).

Źródło: Badanie „Przystanek Miasto”, przeprowadzone w listopadzie 2017 r., zrealizowane przez firmę Kantar Millward Brown na zlecenie Gazety Wyborczej i Radio TOK FM



2 660 306

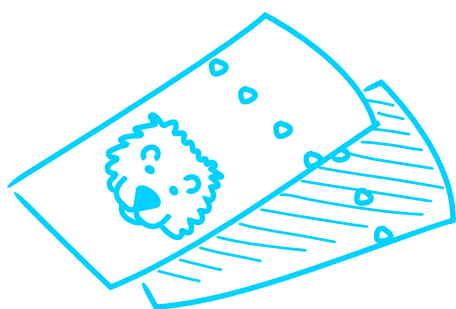
gości z Polski i z zagranicy (w tym: 1743 tys. turystów i 917,2 tys. odwiedzających) odwiedziło Gdańsk w 2017 r., co oznacza wzrost o ok. 30% w stosunku do roku poprzedniego.

Źródło: „Turystyka gdańska. Raport roczny za 2017 r.”, Pomorski Instytut Naukowy i Gdańska Organizacja Turystyczna

74%

turystów i odwiedzających z Polski i z zagranicy deklaruje chęć polecenia swoim znajomym i rodzinie pobytu w Gdańsku.

Źródło: „Turystyka gdańska – raport roczny za 2017 r.”, Pomorski Instytut Naukowy i Gdańska Organizacja Turystyczna



5439

wejść z Kartą Gdańskiego Lwa, która uprawnia do całorocznego wstępu do Gdańskiego Ogródu Zoologicznego, odnotowano w 2017 r.

Źródło: Gdański Ogród Zoologiczny

KLUCZOWE PRZEDSIĘWZIĘCIA ZREALIZOWANE W 2017 ROKU

1. Kompleksowy system wspierający twórczość i działalność artystyczną

System wspierający twórczość i działalność artystyczną ma zaspokajać potrzeby wszystkich uczestników życia kulturalnego w Mieście.

W 2017 r. wdrożono program Gdańskie Otwarte Pracownie, który umożliwia zarówno artystom, jak i twórcom nieprofesjonalnym w Gdańsku uzyskanie na preferencyjnych warunkach lokalu użytkowego do prowadzenia działalności twórczej. W zamian artyści zaproponowali własne pomysły służące upowszechnianiu aktywności twórczej przez udostępnianie swoich pracowni mieszkańcom, co będzie sprzyjać umacnianiu **kompetencji kulturowych gdańszczan**. Program ma stanowić wsparcie dla twórców, ale także stymulować współpracę i integrację różnych środowisk. Służy także budowaniu **tożsamości dzielnicowej**. W ramach Programu w 2017 r. w drodze konkursu ofert wyłoniono najemców na 3 lokale w Nowym Porcie, Oliwie i we Wrzeszczu.

Ponadto w 2017 r. zainaugurowano „Program zakupu dzieł sztuki i powołania Komisji ds. zakupu dzieł sztuki przez Gminę Miasta Gdańska” w ramach tworzenia Gdańskiej Kolekcji Sztuki Współczesnej, która pozostanie własnością Miasta Gdańska, natomiast zakupione dzieła trafią w depozyt do nowo tworzonego Oddziału Sztuki Współczesnej Muzeum Narodowego w Gdańsku – Nowego Muzeum NOMUS.

Wnioskować o zakup dzieła mogły osoby prawne lub fizyczne, a napływające propozycje rozpatrywane zostały przez powołaną w tym celu Komisję. W jej skład weszli zarówno przedstawiciele Biura Prezydenta ds. Kultury, jak i reprezentanci gdańskich instytucji kultury (w tym Muzeum Narodowego w Gdańsku, Centrum Sztuki Współczesnej (CSW) „Łaźnia”, Gdańskiej Galerii Miejskiej) i uczelni artystycznych oraz eksperci zewnętrzni. Kolekcja przyczyni się do rozbudowy wysokich standardów w zakresie nabywania, opracowywania, przechowywania, konserwowania i popularyzowania dzieł sztuki współczesnej w Gdańsku. W 2017 r. zakupiono 16 dzieł sztuki za kwotę 400 tys. zł.

Uzupełnieniem różnorodnych form **współpracy** ze środowiskami artystycznymi jest organizowany rokrocznie konkurs stypendialny. Miasto Gdańsk, realizując zadania gminy, przeznacza środki finansowe na wsparcie osób fizycznych zajmujących się szeroko pojętą działalnością kulturalną i artystyczną w ramach trzech rodzajów stypendiów kulturalnych: Stypendium Kulturalnego Miasta Gdańska, Stypendium Kulturalnego Miasta Gdańska „Młody Gdańczyk” oraz Stypendium Kulturalnego Miasta Gdańska „Fundusz Mobilności”. W 2017 r. dzięki Stypendium Kulturalnemu Miasta Gdańska 154 osoby mogły zrealizować swoje projekty twórcze w kraju i za granicą za kwotę w wysokości 400 tys. zł. Ponadto w 2017 r. wydana została m.in. publikacja Młodzi Twórcy Kultury ukazująca sylwetki laureatów Nagrody Miasta Gdańska dla Młodych Twórców w Dziedzinie Kultury. W jej skład weszły wywiady przeprowadzone z twórcami, którzy otrzymali tytuł Młodego

Twórcy Kultury na przestrzeni ostatnich lat, zilustrowane ich portretami fotograficznymi, które przygotowała, wielkim wysiłkiem, jedna z uzdolnionych gdańskich fotograficzek. Ponadto rozpoczęto przygotowania do publikacji podsumowującej 45-lecie przyznawania Nagrody Miasta Gdańska „Splendor Gedanensis”, przy której wydaniu Miasto Gdańsk również podjęło współpracę z gdańskimi artystami.



ryc. 1. Obraz „Stocznia i Westerplatte” z cyklu „Izoformy”, 2006 (olej na płótnie), autorstwa Krzysztofa Wróblewskiego, zakupiony w ramach programu zakupu dzieł sztuki do Gdańskiej Kolekcji Sztuki Współczesnej

2. Poprawa infrastruktury obiektów kultury w Mieście przez tworzenie nowych miejsc dla działalności kulturalnej oraz modernizację już istniejących placówek

Troska o **dziedzictwo kulturowe** jest dla Gdańska niezwykle ważna i przekłada się co roku na konkretne działania mające na celu zachowanie i popularyzację najcenniejszych zabytków Miasta. Największym i najbardziej aktywnym strażnikiem dziedzictwa kulturowego w Mieście jest Muzeum Gdańska, które regularnie przeprowadza liczne prace konserwatorskie i budowlane oraz dba o popularyzację gdańskiego dziedzictwa. W Ratuszu Głównego Miasta oddano do użytku windę, która umożliwia dotarcie do wszystkich kondygnacji ekspozycji w tym historycznym budynku. Na każdym piętrze znajduje się odpowiednio zaprojektowana i przystosowana toaleta. Dla osób z ograniczeniami ruchowymi jest już dostępna Sala Czerwona, która została wyposażona w rampę montowaną na zamówienie. W 2017 r. Ratusz wzbogacił się też o nowoczesną salę wystaw czasowych, która powstała w historycznej Komorze Pałowej. Drugą po Ratuszu cenną perłą architektoniczną Głównego Miasta jest Dwór Artusa, w którym również w 2017 r. toczyły się roboty budowlane i konserwatorskie. Budynek Dworu Artusa (jak również Wielkiego Młyna, przystosowywanego do przyjęcia zbiorów Muzeum Bursztynu) został włączony do projektu termomodernizacji. W 2017 r. rozpoczęto też prace nad poprawianiem funkcjonalności i przywracaniem świetności wnętrza.

Muzeum Gdańskie prowadzi także prace ratownicze w Twierdzy Wisłoujście i w Kuźni Wodnej, do której wróciły pokazy kowalstwa artystycznego. Przygotowano dokumentację dla rewitalizacji niezwykle ważnego obiektu, jakim jest Muzeum Poczty Polskiej. Rozpoczęto też starania o przywrócenie historycznego charakteru pola bitwy Westerplatte. Działania Muzeum Gdańskiego są skierowane do wszystkich odbiorców, ale szczególnie ważne jest zwiększenie udziału w poznawaniu dziedzictwa Miasta samych **mieszkańców** Gdańska. Stąd też inicjatywa zbudowania nowej wystawy opowiadającej o jego historii. W 2017 r. rozpoczęła prace rada programowa, której zadaniem jest opiniowanie koncepcji przygotowywanej przez Muzeum Gdańskie.

Rozpoczęła się rewitalizacja dawnego Zespołu Sierocińca, w którym powstanie Dom Chodowieckiego i Grassa. Prowadzone są prace w cennej zabytkowej kamienicy przy ul. Rycerskiej 10, gdzie obok powierzchni biurowych zostanie stworzona przestrzeń przeznaczona na działalność kulturalną. Miasto wsparło remont Domu Bramnego w Oliwie (Domu Zarazy), który jest miejscem wydarzeń kulturalnych adresowanych głównie do mieszkańców Oliwy. W 2017 r. gdańszczanie odzyskali zrewitalizowany park Oruński – jeden z najstarszych i największych w Gdańsku. Miasto włączyło się finansowo w remont Centrum Świętego Jana – kolejnego ważnego zabytku, będącego jednocześnie przestrzenią dla kultury. Wspomogło także prace zabezpieczające spichlerz Błękitny Baranek, stanowiący oddział Muzeum Archeologicznego w Gdańsku. Miasto współfinansowało odbudowę zabytkowych organów w kościele św. Trójcy oraz wsparło prace remontowo-konserwatorskie w najcenniejszej świątyni Gdańska – bazylice Mariackiej. Na terenach postoczniowych w budynku przy ul. Jaracza, będącym własnością Gminy Miasta Gdańska, przy wsparciu finansowym Miasta powstanie Muzeum Sztuki Współczesnej – jako oddział Muzeum Narodowego w Gdańsku. Jest to inicjatywa tym ważniejsza, że Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków wszczął postępowanie zmierzające do wpisania terenów postoczniowych do rejestru zabytków w celu ratowania ich charakteru.



ryc. 2. Komora palowa w Ratuszu Głównego Miasta; fot. Dariusz Kula / Muzeum Gdańskie

3. Karta Mieszkańca

Gdańsk jest miastem turystycznym, dokłada jednak wielu starań, by systematycznie podnosić **jakość życia** mieszkańców. Stąd pomysł wprowadzenia – obok Karty Turysty – Karty Mieszkańca. Tym, co odróżnia od siebie obie karty, jest fakt, że Karta Mieszkańca jest wydawana za symboliczną złotówkę. Karta ta ma ułatwić dostęp do oferty kulturalnej i atrakcji miejskich, zachęcić do odwiedzenia miejsc, które budują **gdańską tożsamość**, i czerpać korzyści z tego, jak zmieniło się Miasto w ciągu ostatniej dekady; karta zaprasza do wielu miejsc nowych i wciąż nie wszystkim znanych.

Karta Mieszkańca umożliwia bezpłatny wstęp raz w roku do wielu miejskich instytucji, m.in. do Europejskiego Centrum Solidarności (ECS), Centrum Hewelianum, wybranych gdańskich muzeów (Muzeum Archeologiczne, Oddział Etnografii Muzeum Narodowego w Gdańsku, Muzeum Bursztynu), bazyliki Mariackiej i Miejskiego Ogrodu Zoologicznego. Pozwala też na obejrzenie meczu Lechii Gdańsk na bursztynowej arenie i na wstęp na wybraną pływalnię. Druga część oferty obejmuje rabaty u komercyjnych partnerów karty, czyli zniżki na usługi, rekreacje i zakupy. Wydanie kart poprzedziły roczne spotkania i warsztaty, podczas których wskazano najważniejsze cele, które ma spełniać karta, i pracowano nad doбором najlepszego systemu obsługi i dystrybucji, który umożliwi stopniowe poszerzanie oferty. W stworzenie Karty Mieszkańca zaangażowały się zarówno poszczególne wydziały i jednostki Urzędu Miejskiego (m.in. Wydział Rozwoju Społecznego, Biuro Prezydenta ds. Kultury, Gdański Ośrodek Sportu i Rekreacji, Centrum Hewelianum), jak i gdańskie instytucje kultury oraz wiele organizacji pozarządowych, np. Fundacja Gdańska, Fundacja RC czy Stowarzyszenie Morena, a całość działań koordynowała Gdańska Organizacja Turystyczna.

W 2017 r. założono 43 238 kont, w tym 9,9 tys. pakietów młodzieżowych. Odebranych zostało 28 863 kart (w tym 25 499 Kart Mieszkańca i 3364 nakładek na karty ZTM).



ryc. 3. Karta Mieszkańca; fot. Dominik Paszliński / gdansk.pl

DZIAŁANIA PODJĘTE W 2017 ROKU W RAMACH REALIZACJI CELÓW OPERACYJNYCH

Cel operacyjny IV.1. Zwiększenie uczestnictwa w kulturze i aktywności kulturalnej mieszkańców Gdańska.

→ W 2017 r. kontynuowano stałe inicjatywy mające za zadanie otwieranie się instytucji kultury i przestrzeni na potrzeby mieszkańców i lokalnych wspólnot. Należała do nich ciesząca się niezmiennie dużą popularnością propozycja **Otwartej Sieni IKM**, w ramach której każdy może wynająć przestrzeń, zorganizować wydarzenie, a nawet uzyskać wsparcie logistyczne i finansowe instytucji. Przykładem działalności skierowanej na otwarcie przestrzeni publicznych na potrzeby mieszkańców jest także przyszły **Dom Chodowieckiego i Grassa**, z którego wewnątrz przed planowanym remontem mogą korzystać artyści i studenci, w celach prowadzenia inicjatyw artystycznych, warsztatów i wystaw. Jednym z miejsc najbardziej rozpoznawalnych i otwartych na inicjatywy społeczne i kulturalne realizowane przez partnerów społecznych (wspólnoty lokalne i grupy nieformalne) jest **Europejskie Centrum Solidarności**, w którym w 2017 r. organizowano wydarzenia, takie jak: koncert Syria Art Alert (zainicjowany przez artystów poruszonych tragedią miasta Aleppo w Syrii), inicjatywy społeczne z Trójmiasta, dyskusyjne inicjatywy obywatelskie (np. Klub Myśli Obywatelskiej im. Tadeusza Mazowieckiego) oraz działania realizowane przez organizacje pozarządowe, mające swoje siedziby w budynku ECS (np. cykl wykładów Polka Niepodległa w 100-lecie praw wyborczych kobiet), a przede wszystkim kilkadziesiąt wydarzeń społeczno-kulturalnych, organizowanych przez społeczników w nowej przestrzeni społecznej ECS, którą otwarto w sierpniu 2017 r. pod nazwą „**Solidarność codziennie**”.



Powiązanie
z Programem
Integracja
Społeczna
i Aktywność
Obywatelska

→ W 2017 r. jednym z najważniejszych działań mających na celu zwiększenie atrakcyjności, doposażanie i znoszenie barier architektonicznych w instytucjach kultury było zmodernizowanie infrastruktury **Ratusza Głównego Miasta** – oddziału Muzeum Gdańska. Zrealizowano m.in. projekt dobudowy do budynku Ratusza windy dla osób niepełnosprawnych oraz projekt mobilnej rampy do **Sali Czerwonej**, umożliwiający osobom niepełnosprawnym zwiedzanie zabytkowych wnętrz budynku. Również do potrzeb osób niepełnosprawnych zostały dostosowane **Galeria Palowa** oraz trzy filie **Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Gdańsku** (WiM-BP). Oprócz modernizacji budynków instytucje podejmowały także innego typu działania, aby przeciwdziałać wykluczeniu, np. organizując spotkania i warsztaty. W tym zakresie bardzo dużą aktywnością wykazało się **CSW Łąźnia**. Instytucja nie tylko zorganizowała wiele wydarzeń, takich jak cykliczny program spotkań ze sztuką współczesną dla osób z dysfunkcją wzroku oraz słuchu „Usłyszeć obraz”,

ale też nabyła program Euler 2.0, służący do translacji alfabetu Braille'a i wykorzystywany przy tworzeniu druków promocyjnych do wystaw. Ponadto Fundacja Kultura bez Barier wybrała CSW Łaźnia na instytucję goszczącą wizytę studyjną w ramach projektu Tydzień Kultury bez Barier. Spotkanie miało na celu zaprezentowanie oferty dla osób z niepełnosprawnościami oraz dyskusję związaną z poprawą dostępności budynku. **Instytut Kultury Miejskiej** (IKM) zorganizował debatę dotyczącą przystosowania przestrzeni publicznej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami w ramach projektowania uniwersalnego, z kolei w **Gdańskim Archipelagu Kultury** (GAK) odbyły się cykliczny **Festiwal Akcept** – promujący twórczość osób z niepełnosprawnościami – oraz spektakl **Teatru Razem**, którego aktorami są osoby z niepełnosprawnością intelektualną.

- Niezmiernie istotne dla poszerzenia oferty kulturalnej Gdańsk stało się otwarcie w 2017 r. dwóch instytucji. Na działce o wartości 50 mln zł – przekazanej na ten cel przez Gminę Miasta Gdańsk – powstało **Muzeum II Wojny Światowej** ze stałą wystawą przygotowaną w pierwotnym kształcie przez zespół prof. Pawła Machcewicza. Ta unikatowa na skalę światową ekspozycja, ukazująca cierpienie ludności cywilnej w czasie konfliktu zbrojnego, spotkała się z ogromnym zainteresowaniem zwiedzających i mediów z całego świata. W kwietniu 2017 r. Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego (MKiDN) wprowadziło szereg zmian organizacyjnych oraz decyzję o zmianie narracji wystawy.

Drugim wydarzeniem, które należy odnotować, było otwarcie **Oliwskiego Ratusza Kultury**, powołanego przez Fundację Wspólnota Gdańska. W zrewitalizowanej kamienicy, która została przekazana przez Gminę Miasta Gdańsk w odpłatne użytkowanie do 2066 r., będą się odbywać koncerty, pokazy filmowe i teatralne oraz wystawy i warsztaty. W drugiej połowie 2017 r. we wnętrzach gotyckiego zabytku – **Domu Bramnego w Oliwie, zwanego także Domem Zarazy** – odbyły się niezbędne prace remontowe przy udziale środków miejskich. Obiekt ten już od 2004 r. jest miejscem spotkań i aktywności społecznej mieszkańców Oliwy. Swoją siedzibę ma tu Stowarzyszenie Stara Oliwa, które organizuje w nim regularnie wydarzenia kulturalne i warsztaty.

- W 2017 r. podjęto istotne decyzje dotyczące zmian w formule funkcjonowania **Muzeum Historycznego Miasta Gdańska**, pozwalających na przekształcenie tradycyjnej instytucji muzealnej w miejsce żywego kontaktu z gdańszczanami i tworzenia tożsamości lokalnej społeczności. Nowe ujmowanie roli Muzeum jest zgodne z obserwowanymi trendami we współczesnym muzealnictwie. Dzisiejsze muzea miejskie nie są już tylko kronikarzami i kustoszami przeszłości, lecz odgrywają znaczącą rolę w budowaniu tożsamości lokalnej i propagowaniu szeroko pojętej wiedzy o mieście, stąd też zmiana nazwy tej instytucji na **Muzeum Gdańska** (w związku z koniecznością opublikowania w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego nowy statut instytucji oraz zmiana nazwy nabrały mocy prawnej pod koniec stycznia 2018 r.). Rada Miasta Gdańsk podjęła również decyzję o utworzeniu dwóch dodatkowych oddziałów muzealnych – Kuźni Wodnej w Oliwie oraz nowego oddziału, który docelowo ma stać się główną siedzibą Muzeum Gdańska. Planuje się, że będzie to obiekt nowoczesny, porównywalny z siedzibami muzeów w najważniejszych miastach Europy.

Oprócz działań mających na celu tworzenie nowych instytucji kultury oraz poprawę dostępności i jakości już istniejących, bardzo ważnym i wymagającym wyzwaniem był rozwój oferty kulturalnej i usług czasu wolnego, skierowanych do różnych grup

mieszkańców Gdańska. Dużą kreatywnością w urozmaicaniu oferty i jej promocji wykazała się w 2017 r. **Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna w Gdańsku**, która tym razem położyła nacisk na tzw. **grywalizację (gamifikację)** – przedsięwzięcia promujące czytelnictwo przy użyciu gier lub czytelniczych rywalizacji. Bardzo dużą popularnością cieszyła się terenowa gra miejska – Książka GO!, polegająca na poszukiwaniu poukrywanych w przestrzeni miejskiej kilkudziesięciu nowości wydawniczych. W każdej turze gry brało udział nawet po 500–700 osób. Wart odnotowania jest również projekt gry planszowej w formie quizu wiedzy o bajkach, który jest dziełem wspólnym bibliotekarzy i najmłodszych czytelników. Gra jest obecnie dostępna w filiach oraz w sklepie online. Biblioteka Miejska nie czekała na czytelników w siedzibach, lecz wychodziła ze swoimi działaniami na zewnątrz, np. wysyłając tajemnicze paczki z książkami i zapraszając na randki w ciemno z pisarzami.

- Szeroką ofertę w 2017 r. gdańskie instytucje kultury przygotowały z okazji **Dni Seniora**. Przykładowo w Hewelianum osoby w wieku powyżej 60. roku życia zwiedzały wystawy za symboliczną złotówkę, a w ECS oprócz zwiedzania seniorzy mogli wykonać bezpłatne badania. Z bogatego programu spektakli, warsztatów i koncertów osoby starsze mogły skorzystać przez dwa tygodnie w październiku, a wydarzeniem kulminacyjnym był **XII Miejski Bal Seniora**, w którym, na zaproszenie Prezydenta Miasta Gdańska, uczestniczyło ponad 500 gdańszczan w wieku powyżej 60 lat. W aktywizację osób starszych aktywnie włączył się także Gdański Ogród Zoologiczny, w którym w 2017 r. zrealizowano m.in. wykład o filmu i warsztaty rękodzieła „Wełniana materia”, dotyczące tworzenia zwierzakowych bombek. Uczestnikami wydarzenia byli m.in. podopieczni Domu Pomocy Społecznej przy ul. Polanki w Gdańsku oraz Polskiego Związku Osób Niewidomych. Ponadto w styczniu w Polskiej Filharmonii Bałtyckiej odbył się bezpłatny koncert dla gdańskich seniorów z okazji Dnia Babci i Dnia Dziadka.



Powiązanie
z Programem
Operacyjnym
Przestrzeń
Publiczna

- W 2017 r. kontynuowano cykliczne wydarzenia kulturalne, odbywające się w przestrzeni publicznej, wpływające na poprawę jej atrakcyjności. Szczególnie warte wyróżnienia są gdańskie festiwale: **Narracje, Odcinki, Grassomania, Gdańsk Dźwiga Muzę, Festival Soundrive Fest, Interference Festival, Solidarity of Arts** czy **Międzynarodowy Festiwal Teatrów Plenerowych i Ulicznych FETA**. Odbyły się również kolejne edycje **Biografii Gdańskich**, festiwalu dla dzieci **Cud nad Martwą Wisłą, Gdańskich Dni Sąsiadów**, festiwalu **Wilno w Gdańsku** oraz **Gdańskiego Tygodnia Demokracji**. Warto w tym miejscu również wspomnieć o **757. edycji Jarmarku św. Dominika**, który jest jedną z największych atrakcji turystycznych letniego sezonu w Gdańsku – plenerową imprezą nie tylko handlową, ale też kulturalną. W 2017 r. inauguracji Jarmarku dokonano poprzez wykonanie nowo skomponowanego hejnału. Hejnał, składający się z 757 nut (zgodnie z dotychczasową liczbą edycji Jarmarku), wykonywany przez trębaczy i ratuszowy carillon, co roku będzie uzupełniany o jedną nutę. Ponadto, w czasie Jarmarku zrealizowano bogaty ilościowo i jakościowo program kulturalny, w tym liczne koncerty plenerowe. Na nowo zaprojektowano też identyfikację graficzną całego wydarzenia.



ryc. 4. Międzynarodowy Festiwal Teatrów Plenerowych i Ulicznych FETA 2017; fot. Piotr Żagiell

- Jak co roku niezwykle popularnym wydarzeniem była **Europejska Noc Muzeów**, podczas której instytucje kultury przygotowały specjalny program wydarzeń, a przede wszystkim udostępniły przestrzeń swoich placówek nieodpłatnie i w późnych godzinach wieczornych.



W 2017 r. w Europejskiej Nocy Muzeów wzięły udział 33 gdańskie instytucje, a frekwencja wyniosła ok. 43 tys. osób.

Źródło: Instytut Kultury Miejskiej

- Wiele aktywności skierowanych bezpośrednio do mieszkańców konkretnych dzielnic organizowały gdańskie instytucje kultury. Znamienitym przykładem jest projekt **Mobilny Dom Kultury**, którego osiedlowe odsłony realizował w 2017 r. GAK. Wystawiane w ciągu weekendu na osiedlowych boiskach spektakle, gry i zabawy, stanowiły doskonałą odpowiedź na potrzeby kulturalne najmłodszych mieszkańców odległych od centrum dzielnic: Chełma, Przeróbki, Jasienia, Nowego Portu. Łączna frekwencja wy-

darzeń projektu w 2017 r. wyniosła 2810 osób. Podobne działania zainicjowało w 2017 r. CSW Łaźnia. Projekt „Kreatywne lato”, czyli cykl działań edukacyjno-artystycznych, odbywał się zarówno w przestrzeni Dolnego Miasta, jak i na terenie dzielnicy Nowy Port, czyli w miejscach w szczególności zagrożonych wykluczeniem. Warto wspomnieć także projekt Muzeum Gdańska „Historie gdańskich dzielnic” – czyli cykl wystaw planszowych i powstanie serii wydawniczej, której pierwsza publikacja została poświęcona dziejom dzielnicy Chełm. Działania instytucji kultury wzbogacają także lokalne podmioty, np. Stowarzyszenie Waga z Biskupiej Górki, które by ożywić dyskusję o rewitalizacji tej dzielnicy, rozpoczęło w 2017 r. (przy finansowym udziale Miasta) realizację filmu fabularno-dokumentalnego *Powrót Nataniela W., czyli przyczynki do rozważań o przeszłości Biskupiej Górki* w ramach projektu „Po drugiej stronie bramy”.

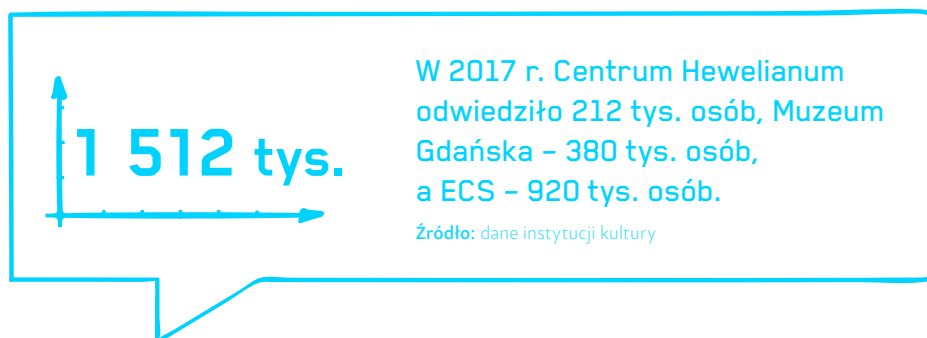


ryc. 5. Spektakl Teatru Snów w Nowym Porcie, realizowany w ramach projektu Mobilny Dom Kultury; fot. GAK

- ➔ Przy wsparciu Biura Prezydenta ds. Kultury w 2017 r. rady osiedli i dzielnic zrealizowały **28 projektów kulturalnych skierowanych do lokalnych społeczności**, wśród których znalazły się: zajęcia plastyczne dla dzieci, konkursy i warsztaty fotograficzne, parada z okazji Święta Niepodległości, teatr uliczny, koncerty muzyki chóralnej, cykliczne spotkania z ludźmi kultury, warsztaty teatralne i malarskie. Wydarzenia odbywały się w takich dzielnicach, jak: Siedlce, Brętowo, Przymorze Wielkie, Zaspą-Młyniec, Żabianka, Wrzeszcz, Brzeźno, Chełm i Orunia. Na szczególną uwagę zasługuje coraz częstsza współpraca rad dzielnic z miejskimi instytucjami kultury (w szczególności WiMBP i GAK). Również w pakiecie projektów Budżetu Obywatelskiego w 2017 r. mieszkańcy zagłosowali na organizację cyklu pokazów plenerowych „**Kino pod chmurką**” w dzielnicy Jasień. Na uwagę zasługują też – wydawałoby się, drobne – elementy współuczestnictwa, jak głosowanie dotyczące wyboru opery prezentowanej przez IKM na Targu Węglowym czy laureatów rozmaitych nagród artystycznych.
- ➔ W celu wzmocnienia poczucia tożsamości gdańszczan przeprowadzono 9. odsłonę projektu „**Zrozumieć Sierpień**”, czyli społecznych obchodów Sierpnia 80’ upa-

miętniających współpracę, jedność i solidarność mieszkańców Gdańska podczas strajków sierpniowych. Rok 2017 był rekordowy dla realizacji projektu, gdyż odbyło się aż 14 odsłon tego projektu w różnych lokalizacjach. W realizację wydarzeń zaangażowanych było kilkudziesięcioro aktywistów (osób prywatnych i organizacji), a aktywności projektowe objęły ok. 2 tys. mieszkańców gdańskich dzielnic. Przesłaniem edycji było wspólne świętowanie, upiększanie dzielnic i odkurzanie historii lokalnych społeczności.

- W ramach otwartego konkursu ofert skierowanego do organizacji pozarządowych dofinansowano szereg inicjatyw mających na celu zachowanie i rozwój dziedzictwa mniejszości narodowych i etnicznych. Wśród nich warto wymienić projekty: „**Zbliżenia**” – V Festiwal Kultury Żydowskiej czy „**JarmaRockFEST**” – 41. **Ukraiński Jarmark Młodzieżowy**. Z kolei pieczę nad dziedzictwem kultury kaszubskiej sprawują głównie **Instytut Kaszubski** oraz **Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie – Oddział w Gdańsku**. Na przedsięwzięcia organizowane przez te dwa stowarzyszenia składały się zarówno organizacja wydarzeń jednorazowych, jak i projekty wydawnicze oraz filmowe.



Powiązanie z Programem Operacyjnym Edukacja

- Dużym wyzwaniem w 2017 r. były prace nad **Gdańskim Programem Edukacji Kulturowej (GPEK)**. Przeprowadzono szereg działań polegających m.in. na zbieraniu i systematyzowaniu informacji o działalności edukacyjnej instytucji kultury, których organizatorem lub współorganizatorem jest Gmina Miasta Gdańska. Ponadto zrealizowano **cykl spotkań roboczych** z przedstawicielami instytucji i organizacji pozarządowych oraz **dwa warsztaty z wykorzystaniem metody design thinking**, w których wzięli udział przedstawiciele samorządowych instytucji kultury, animatorzy i urzędnicy. Celem tych warsztatów było omówienie organizacji pracy, zebranie od osób zajmujących się edukacją postulatów dotyczących roli GPEK, ich usystematyzowanie, a następnie określenie krótko- i długoterminowych celów programu. W celu **dystrybucji informacji o edukacji kulturowej** zebrano, usystematyzowano i rozdyskrybowano wśród placówek oświatowych oraz w mediach aktualne oferty edukacyjne gdańskich instytucji kultury.
- Należy w tym miejscu odnotować, że gdańskie instytucje kultury realizują bardzo **bogaty program edukacyjny dla różnych grup wiekowych**. W 2017 r. oferta dotyczyła kilku obszarów tematycznych, wśród których najważniejsza rola przypadała poszczególnym instytucjom zgodnie z profilem działalności. Działania edukacyjne dotyczyły w szczególności edukacji artystycznej, filmowej, historycznej i obywatelskiej. Poniżej zamieszczono przegląd oferty Gdańska z 2017 r., który ma jednak charakter wybiórczy, gdyż szczegółowy opis wszystkich działań wykraczałby poza ramy objętościowe niniejszego raportu.

■ Edukacja artystyczna

- W GGM działania odbywały się dwutorowo: poprzez regularne warsztaty z ceramiki i linorytu w pracowni (171 warsztatów przez cały rok) oraz w ramach cyklu „Sztorm sztuk”, realizowanego przez Stowarzyszenie Sztuka Cię Szuka. Warsztaty poświęcone aktualnym wystawom na ekspozycjach czasowych odbywały się dwa razy w miesiącu przez cały rok.
- GAK proponował 119 zajęć stałych skierowanych do różnych grup wiekowych (dzieci, młodzież, dorośli, seniorzy). Były to m.in. zajęcia: taneczne, muzyczne, kreatywne, językowe, artystyczne, sportowe, tematyczne (zgodnie z oczekiwaniami mieszkańców dzielnicy). Ogólna frekwencja wyniosła 10 087 osób.
- Cappella Gedanensis prowadziła działalność edukacyjną przez organizowanie koncertów i poranków muzycznych adresowanych do uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Poranki muzyczne prowadzone według autorskiej formuły Piotra Macalaka objęły 10 różnych programów (m.in. „Legenda kaszubska”, „Dęte nastroje, czyli flety i oboje”, „Podróż w czasie”), przybliżających dzieciom repertuar muzyki klasycznej i patriotycznej, brzmienie poszczególnych instrumentów i zespołów wykonawczych. Audycje odbywały się zarówno na terenie instytucji, jak i w szkołach, z którymi podjęto stałą współpracę.
- CSW Łaźnia kontynuowało blok warsztatów w ramach projektu „Dolne Miasto. W centrum”, którego celem była integracja mieszkańców dzielnicy Dolne Miasto przez sztukę. Zorganizowano warsztaty, m.in.: „Piątek sztuka”, „Czas na sztukę”, „Dotyk sztuki”, „Lekcje sztuki dla dzieci i starszej młodzieży”, „Poznaj sztukę”. Bardzo bogata oferta warsztatów edukacyjnych była również obecna w CSW Łaźnia 2, gdzie zrealizowano wiele ciekawych działań edukacyjnych, np. cykl eko warsztatów czy międzypokoleniowe warsztaty dźwiękowe „Ekologia ciszy”.
- Gdański Teatr Szekspirowski szerzył wiedzę o teatrze elżbietańskim i sztukach Szekspira, a także o idei teatru otwartego. Realizowane zajęcia, lekcje, warsztaty były kierowane do różnych grup wiekowych: dzieci (nawet 4-letnich), uczniów na wszystkich etapach edukacji, studentów, nauczycieli, osób z niepełnosprawnościami i seniorów. Kontynuowane były m.in. Lekcje Szekspirowskie i Letnia Akademia Szekspirowska oraz odbyła się 3. edycja Teatralnego Pasjansa.
- Teatr Miniatura realizował szeroką ofertę edukacyjnych warsztatów stałych, takich jak „Teatr od kulis” czy „Rozmowy po spektaklu”. Bardzo ważnym edukacyjnym projektem był „Teatr i szkoła”, który miał na celu podjęcie regularnej współpracy między teatrem a szkołą oraz wzmocnienie realizacji podstawy programowej w zakresie nauczania przedmiotów artystycznych i humanistycznych. Miejski Teatr Miniatura we współpracy z dwiema szkołami oraz przedstawicielkami programu Kreatywna Pedagogika i Centrum Edukacji Nauczycieli opracował kompleksowy program zajęć, podnoszący kompetencje uczniów w zakresie analizy i interpretacji tekstów kultury w dziedzinie teatru, a także twórczości teatralnej samych uczniów. Program pozwolił też zapoznać nauczycieli ze specyfiką sztuki teatralnej, a także wskazać praktyczne sposoby jej wykorzystania w procesie edukacyjnym. Projekt był dofinansowany przez MKiDN i miał charakter pilotażowy. Jego celem było wypracowanie dobrych praktyk w zakresie współpracy szkoły i teatru, możliwych do realizacji w całej Polsce. W ramach projektu została wydana publikacja podsumowująca wnioski i rekomendacje z projektu.

- Wiele projektów edukacyjnych zostało również zrealizowanych przez organizacje pozarządowe – dzięki dofinansowaniu przez Miasto w ramach konkursów grantowych. Były to m.in.: warsztaty komiksowe dla seniorów oraz wnuków „Dawne szkice nową kreską” (Feeria Stowarzyszenie Artystyczno-Społeczne), „Oliwska Akademia Sztuki” (Fundacja Wspólnota Gdańska) czy „Warsztaty i wyobraźnia” (Stowarzyszenie Nowy Port Sztuki).

■ Edukacja filmowa

- CSW Łaźnia zorganizowało cykl comiesięcznych warsztatów tworzenia filmów animowanych. Podczas zajęć uczestnicy poznawali klasyczne oraz nowatorskie techniki animacji, tworzyli własne filmy i zapoznali się z twórczością czołowych polskich animatorów. Każdy warsztat był poświęcony odmiennemu tematowi lub innej technice, którą prezentowali zaproszeni do CSW Łaźnia artyści i mistrzowie z największych ośrodków filmu animowanego w Polsce. W ofercie znaleźć można było także warsztaty animacji poklatkowej dla szkół i warsztaty z podstaw filmu animowanego.
- GAK kontynuował projekcje w ramach „Kina na blokowisku”. Tym razem zorganizował poświęcony tematycznie kobietom pokaz filmowy „InShort Film Festival: Pod osłoną nocy” oraz pokaz filmów krótkometrażowych „NAKREĆ SIĘ!”.
- Klub Żak realizował filmowy program edukacyjny: 7. i 8. edycję projektu ogólnopolskiego Stowarzyszenia Nowe Horyzonty „Nowe Horyzonty Edukacji Filmowej”. Zajęcia odbywały się w systemie: wykład – projekcja – dyskusja/warsztat. Nauczyciele otrzymali rozbudowane materiały dydaktyczne do każdego tytułu. Filmy były prezentowane w kilku blokach tematycznych. W kinie Żak odbyło się 150 seansów wieczornych (wraz z wykładami i dyskusjami/warsztatami), w których uczestniczyło 15 487 uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych oraz nauczycieli.
- Gdański Teatr Szekspirowski zrealizował kolejną odsłonę projektu „Kino na Szekspirowskim”, podczas którego odbyły się pokazy najciekawszych filmów z ubiegłych lat. Projekt ten powstał w wyniku partnerstwa instytucji (Urzędu Miejskiego w Gdańsku i Gdańskiego Teatru Szekspirowskiego) oraz organizacji społecznych (Stowarzyszenie Hamulec Bezpieczeństwa).
- Muzeum Gdańska zrealizowało drugą odsłonę projektu „Kino na Westerplatte”, który powstał w wyniku partnerstwa ze Stowarzyszeniem „Fort” i polegał na organizacji cyklu projekcji plenerowych filmów wojennych pod Wartownią nr 1 na Westerplatte.
- Projekty z zakresu edukacji filmowej zostały również wsparte w konkursach grantowych. Wśród nich znalazły się m.in.: 3. Międzynarodowy Festiwal Filmów Animowanych – Gdańsk 2017 (Stowarzyszenie Hamulec Bezpieczeństwa), seanse z dyskusjami dla osób w wieku senioralnym „Kinematograf” (Fundacja Generacja), seanse bajek z diaskopu dla dzieci w wieku 1–4 lat „Mini Kino Na Dywanie” (Fundacja Generacja), „Ostatni Mówią – Potomkowie Śladami Günтера Grassa” (Fundacja Kulturalne Pomorze) oraz warsztaty dla dzieci i wystawa prac plastycznych „SQUEEK – poznaj świat filmu animowanego” (Stowarzyszenie Producentów Polskiej Animacji).

■ Edukacja historyczna

- Działalność edukacyjną Muzeum Gdańska prowadzono dla różnych grup wiekowych. Dla dzieci i młodzieży przygotowano program edukacyjny, na który składały się: lekcje muzealne (7263 uczestników), program „Maluszki w Muzeum” (239 uczestników), „Ferie zimowe w Gdańsku” (432 uczestników), „Akcja lato” (337 uczestników), „Akademia Gdańskich Lwiątek” (347 uczestników), a także wydarzenia okazjonalne: festyn rodziny z okazji Dnia Dziecka przed Dworem Artusa oraz „Mikołajki w Muzeum” (zajęcia w formie warsztatów dla 70 uczestników). Muzeum prowadziło również „Czwartki w Historycznym” – cykl edukacyjny dla dorosłych. W 2017 r. rozszerzono ofertę „Czwartków” o warsztaty, które pozwalają uczestnikom zapoznać się bezpośrednio i namacalnie z różnymi aspektami pracy w muzeum i jego zbiorami. W całym cyklu uczestniczyło 1568 osób. Pilotażowo przeprowadzone zostały działania adresowane do seniorów (warsztaty malarskie do wystawy czasowej: „Pod królewską koroną. Kazimierz Jagiellończyk a Gdańsk w 560. rocznicę wielkiego przywileju”). W działalności edukacyjnej Muzeum Gdańska wyznaczono nowe kierunki – podjęta została tematyka po 1945 r. (wystawa czasowa: „Na Gdańsk zdecydowałem się od razu”. Sylwetki gdańskich kresowian), prowadzono działania w terenie – wystawa plenerowa na Chełmie, wykłady dla mieszkańców. Intensyfikacji uległa praca z publicznością, wprowadzono nowe formy pracy z dorosłymi odbiorcami w formie warsztatów.
- Głównym celem działalności edukacyjnej ECS jest budowanie tożsamości i świadomości społecznej przez propagowanie historii pokojowej rewolucji Solidarności i idei solidarności, które zapoczątkowały demokratyczne przemiany w Europie Wschodniej, a także kształtowanie świadomych i dojrzałych postaw obywatelskich wynikających z etosu solidarności. W ramach realizacji tego celu, kontynuowano m.in. warsztaty „Solid(ar)na ferajna” i „Solidarna szkoła”. Ponadto zrealizowano zajęcia specjalne „Poszukiwany Jacek K.”, „Od solidarności do demokracji” i wiele innych.



Powiązanie
z Programem
Integracja
Społeczna
i Aktywność
Obywatelska

■ Edukacja obywatelska

- Szeroką ofertę zajęć, debat i warsztatów dla różnych grup wiekowych prowadziło w zakresie edukacji obywatelskiej ECS. W ramach tych działań odbyły się wydarzenia dla młodzieży (m.in. Forum Młodych, czyli spotkanie uczniów z całego Pomorza pt. „Przestrzeń / Wspólnota / Solidarność”, i Konferencja Samorządów Uczniowskich) i dla dorosłych (m.in. cykl szkoleń indywidualnych z zakresu technologii informacyjno-komunikacyjnych „Infogeneracja”).
- IKM kontynuował Akademię Aktywnej Społeczności z warsztatami służącymi wsparciu lokalnych organizacji pozarządowych.

■ Edukacja w Gdańskim Ogrodzie Zoologicznym

- Do najważniejszych zadań współczesnego ogrodu zoologicznego należy edukacja w zakresie ochrony gatunkowej zwierząt, z uwzględnieniem ochrony różnorodności biologicznej. Jednym ze sposobów realizacji tego zadania są zajęcia i warsztaty. W Gdańskim Ogrodzie Zoologicznym zrealizowano 232 zajęcia edukacyjne, w których łącznie uczestniczyły 5743 osoby. Prowadząc zajęcia, dział dydaktyczny gdańskiego zoo wspierał działalnością nauczycieli szkół wszystkich typów. Całoroczne działania edukacyjne były skierowane do osób w różnym wieku: do dzieci z przedszkoli i szkół podstawowych, młodzieży licealnej oraz słuchaczy uniwersytetów trzeciego wieku; opracowano także zajęcia dla wychowanków instytucji kształcenia specjalnego. Przygotowane w atrakcyjny sposób tematy są zgodne z podstawą programową, a ich poziom jest dostosowany do wieku odbiorców.

■ Edukacja w Centrum Hewelianum

- Bardzo różnorodna oferta edukacyjna Centrum Hewelianum jest skierowana do różnych grup wiekowych. W 2017 r. kontynuowano realizację oferty stałej, w tym m.in. zajęcia na Kreatywnym Placu Zabaw i w Laboratorium Pana Kleksa. Nacisk położono na rozwijanie predyspozycji i zdolności poznawczych uczestników, a także na kształtowanie pozytywnego stosunku do nauki i pobudzenie ciekawości w poznawaniu otaczającego świata. Zajęcia były podzielone na różne obszary tematyczne dopasowane do przedziałów wiekowych. Ponadto, warsztaty edukacyjne towarzyszyły różnym wydarzeniom, takim jak: Noc Matematyki – Dzień Liczby Pi, „Atrakcje na wakacje” czy Dzień Dziecka w Układzie Słonecznym.



ryc. 6. Laboratorium Pana Kleksa w Centrum Hewelianum; fot. Centrum Hewelianum

- ➔ **Gdański Program Rozwoju Czytelnictwa (GPRC)** jest wieloletnim i wieloetapowym działaniem wymagającym ścisłej współpracy z różnymi grupami odbiorców oraz placówkami oświatowymi. W ramach realizacji GPRC rok 2017 został ogłoszony **Rokiem Conrada** i z tej okazji zorganizowano szereg wydarzeń poświęconych pisarzowi (patronowi WiMBP), m.in.: minifestiwal „CON TEKST”, międzynarodową konferencję naukową oraz projekcje filmów dokumentalnych i fabularnych o życiu i twórczości Josepha Conrada-Korzeniowskiego. Wśród innych działań realizowanych w 2017 r. na rzecz GPRC należy wymienić wiele ciekawych i rozwojowych projektów organizowanych przez WiMBP, takich jak: **Oliwski Klub Kryminału**, **festiwal Gdańskie Spotkania Komiksowe** czy akcja „**Biblioteka na plaży**”. Odbyły się także trzy nieszablone akcje promujące czytelnictwo: dwie odsłony terenowej gry miejskiej „Książka GO!”, tajemnicze spotkanie autorskie z Mariuszem Czuba-jem w leśniczówce oraz uruchomienie pierwszego bibliotecznego bota (nakładki na Messengera WiMBP): bot Joseph podpowiada, jakie książki warto przeczytać i gdzie można je wypożyczyć. Ciekawym wydarzeniem była także **akcja Afera Kryminalna** – festiwal literatury kryminalnej, w którym oprócz organizatora (WiMBP

w Gdańsku) wzięły udział biblioteki publiczne z Gdyni, Gościcinia, Łęczyc, Rumi, Sopotu i Wejherowa. Gośćmi specjalnymi festiwalu byli pisarze skandynawscy: Stefan Ahnhem i Johan Theorin.

- W 2017 r. odbył się **festiwal czytelniczy Sztuka Czytania**, którego 6. edycja była poświęcona reportażowi. Wśród zaproszonych gości znaleźli się Cezary Łazarewicz i Jarosław Mikołajewski. W bibliotekach i szkołach na terenie województwa pomorskiego zorganizowano 30 spotkań z autorami literatury dla dzieci – z cyklu **Pomorskie Spotkania Pisarzy z Młodymi Czytelnikami „Z książką na walizkach”**. W ramach GPRC poszerzano też grono partnerów **Metropolitalnej Karty do Kultury**, która nie tylko upoważnia do wypożyczania książek we wszystkich bibliotekach publicznych, lecz także uprawnia do wielu zniżek w instytucjach kultury (i nie tylko). W 2017 r. w projekcie wzięło udział 15 bibliotek i ponad 70 instytucji/firm/organizacji oferujących zniżki posiadaczom kart. W omawianym roku odbyły się także warsztaty (literackie, plastyczne, psychologiczne, z biblioterapii) dla różnych grup wiekowych oraz spotkania **Dyskusyjnego Klubu Książki** – projektu Instytutu Książki promującego czytelnictwo w województwie pomorskim. W 2017 r. w Gdańsku działało 20 takich klubów. Wielki Maraton Czytelniczy to z kolei wydarzenie, którego odbiorcami były dzieci i młodzież szkół podstawowych, gimnazjalnych i licealnych z Gdańska i województwa pomorskiego. Elementem realizacji Gdańskiego Programu Rozwoju Czytelnictwa było też wydanie komiksu pokonkursowego **Hans Memling. Malarz tego drugiego renesansu** o życiu i twórczości malarza.



Powiązanie
z Programem
Operacyjnym
Innowacyjność
i Przedsiębior-
czość

- **Gdańskie instytucje kultury współpracują nie tylko ze sobą, ale także z gdańskimi uczelniami, przedstawicielami biznesu i innymi ośrodkami kulturalnymi.** Współpraca kontynuowana w 2017 r. polegała na współorganizacji projektów i konferencji naukowych, jak również na takich działaniach, jak oprowadzanie nowych studentów po instytucjach kultury czy wykonywanie przez studentów projektów studyjnych i projektów scenografii oraz wspólna promocja i upowszechnianie aktywności i wiedzy w zakresie różnych dziedzin sztuki. Doskonałym przykładem otwarcia się przestrzeni uczelni na użytkowników zewnętrznych jest **Zbrojownia Sztuki** w gdańskiej Akademii Sztuk Pięknych (ASP), która realizuje ideę **Akademii Otwartej**. Stworzono tu przestrzeń artystyczną i kulturotwórczą, miejsce wystaw czasowych, debat i warsztatów edukacyjnych, adresowanych do osób spoza ASP. **Muzeum Gdańska** stale współpracuje z Uniwersytetem Gdańskim (UG). W 2017 r. wspólnie z Instytutem Archeologii i Etnologii UG zorganizowało jednodniową konferencję zatytułowaną „Miasto obronne. O średniowiecznych murach miejskich”. Z uczelnią tą współpracuje też **Instytut Kultury Miejskiej**, m.in. ramach projektu „Obserwatorium Kultury 2017”. Ponadto IKM realizował we współpracy z Instytutem Filozofii, Socjologii i Dziennikarstwa UG studencki projekt badawczy „Nowe-stare dzielnice. Przymorze, Zaspą i Żabianka oczami mieszkańców”. **Gdański Archipelag Kultury** współpracował z Akademią Muzyczną (AMuz) im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku podczas organizacji koncertu w ramach 3. Viva Viola Festivity Gdańsk 2017 oraz „Jodowania” w parku w Brzeźnie. Współpraca z ASP dotyczyła przygotowywania wspólnych wystaw, promocji studentów ASP oraz współdziałaniu przy festiwalu FETA. GAK współpracował także z Politechniką Gdańską (PG) w projekcie „Technikalia”. **CSW Łaźnia** współpracowało z kolei z UG w ramach praktyk dla studentów historii sztuki oraz kulturoznawstwa (ok. 40 osób rocznie). Dla Wydziału Architektury PG organizowano wycieczki po Galerii Zewnętrznej Miasta Gdańska. Dodatkowo w październiku 2017 r., podobnie jak w latach wcześniejszych, oprowadzono po instytucji nowych stu-

dentów UG (kulturoznawstwa oraz historii sztuki), ASP i PG. **Cappella Gedanensis** współpracuje regularnie z AMuz w Gdańsku. Instytucja korzystała z sali koncertowej na terenie uczelni, z kolei studenci AMuz mieli dostęp do sali prób w siedzibie Cappelli Gedanensis. **Miejski Teatr Miniatura** współpracował z UG, PG i ASP w zakresie promocji własnej działalności i upowszechniania wiedzy o teatrze. Z tymi samymi uczelniami współpracowała także **Gdańska Galeria Miejska**.

- W ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014–2020 założono realizację projektów rewitalizacyjnych czterech dzielnic Gdańska: **Biskupiej Górki i Starego Chełma, Oruni, Nowego Portu z Twierdzą Wisłoujście oraz Dolnego Miasta z placem Wałowym** na łączną kwotę ponad 120 mln zł. Ogromnie ważne w tym zakresie są działania mające na celu rewitalizację miejsc służących kulturze i rekreacji mieszkańców. W 2017 r. odbył się ostatni etap robót w poddanym rewaloryzacji **parku Oruńskim** – jednym z najstarszych i największych w Gdańsku – m.in. powstał zadaszony amfiteatr dla 260 widzów i została wyremontowana zabytkowa wozownia. Na **Oruni** zostanie odnowiony i przebudowany **XIX-wieczny budynek dawnego ratusza**, w którym znajdzie się **Mediateka**. Będzie można wypożyczyć w niej nie tylko książki, ale także filmy i płyty oraz skorzystać ze strefy gier konsolowych i planszowych. Na obszarze **Biskupiej Górki i Starego Chełma** rewitalizacja będzie dotyczyć przestrzeni publicznej i terenów zieleni, w których mieszkańcy będą mogli aktywnie spędzać czas wolny. Z kolei na terenie **Nowego Portu** zostanie wzmocniony rejon **Szańca Zachodniego**, jako terenu atrakcyjnego turystycznie, rekreacyjnie i inwestorsko, z dostępem do wody oraz wytyczeniem dróg pieszych. Rewitalizacja **parku Szaniec Zachodni** zostanie połączona z możliwością rekonstrukcji zarysu skarpu, urządzeniem bulwaru i stworzeniem punktu widokowego na Twierdzą Wisłoujście.
- **Gdańska Infrastruktura Wodociągowo-Kanalizacyjna sp. z o.o.** (GIWK) opiekuje się gdańskim dziedzictwem i wspiera je w ramach **Gdańskiego Szlaku Wodociągowego**. Projekt zakłada ochronę, odnawianie i udostępnianie do zwiedzania zabytkowych obiektów wodociągowych, będących dowodem innowacyjności gdańskiej myśli technicznej i przykładem znakomitej architektury przemysłowej. W 2017 r. remontowano zabytkowe zbiorniki **Stara Orunia** i **Stary Sobieski**, których udostępnienie do zwiedzania planowane jest na 2018 r. Ponadto, w ramach realizowanego od 2012 r. programu „**Gdańskie fontanny i źródła**”, w 2017 r. odtworzono źródło uliczny na tyłach Dworu Artusa przy ul. Chlebnickiej. GIWK jest także inwestorem zadania polegającego na renowacji **kamienicy przy ul. Rycerskiej 10**. Jest to wyjątkowa w skali miasta kamienica, która przetrwała zniszczenia z 1945 r., dzięki czemu zachował się w niej szereg oryginalnych, niespotykanych już nigdzie elementów wyposażenia wnętrza. Oddanie kamienicy do użytku zaplanowano na 2019 r.
- Do rewitalizacji dzielnic Gdańska z pewnością przyczyniają się plenerowe wydarzenia artystyczne odbywające się na ich terenie i popularyzujące wiedzę na ich temat. Doskonałym przykładem są cykliczne festiwale na **Dolnym Mieście**, wśród nich **Międzynarodowy Festiwal Teatrów Plenerowych i Ulicznych FETA**. Warto tu również wspomnieć o **Podwórku** – miejscu przy dawnej fabryce karabinów, w którym w weekendowe wieczory można było miło spędzić czas, posłuchać muzyki oraz skorzystać z oferty gastronomicznej. Projekt wystartował w czerwcu 2017 r. i od razu spotkał się z dużym zainteresowaniem gdańszczan. Wiele działań w tej części miasta niezmiennie prowadziły także: **Fundacja Artystów Kolonia Teraz**, realizująca warsztaty artystyczne dla



Powiązanie
z Programem
Operacyjnym
Przestrzeń
Publiczna

dzieci i młodzieży, oraz **Stowarzyszenie Opowiadacze Historii Dolnego Miasta** w Gdańsku – grupa miłośników tej dzielnicy, którzy podejmują rozmaite przedsięwzięcia na jej rzecz. W 2017 r. był to projekt pt. „Wydanie trzech subiektywnych przewodników po Dolnym Mieście – kontynuacja serii” zakończony wystawą archiwalnych zdjęć z Dolnego Miasta i okolic pl. Wałowego. W atrakcyjnej zarówno dla mieszkańców, jak i dla turystów **Twierdzy Wisłoujście** zaproponowano w okresie letnim wiele wydarzeń plenerowych, takich jak: obchody Roku Rzeki Wisły, 10-lecie Chorągwi Ziemi Gdańskiej, festiwal historyczny Wisłoujście 1628 oraz program kulturalny uroczystego zamknięcia sezonu, wzbogacony o gry terenowe, pokazy nurkowe, a nawet zajęcia z crossfitu.



ryc. 7. Twierdza Wisłoujście podczas festiwalu historycznego „Wisłoujście 1628”; fot. Muzeum Gdańska

- ➔ Dużym powodzeniem cieszą się inicjatywy kulturalne podejmowane na terenach postoczniowych, takie jak: festiwal **Soundrive Fest**, **Festiwal Filmów Kultowych** czy **nagrody Doki** (organizowane w klubie **B90**), a także realizowany w pobliskiej 100czeni projekt Polish Design Island z wystawą polskiego designu ulokowaną w kontenerze, w którym 30 projektantów pochodzących z 10 regionów prezentowało nowoczesnie zaprojektowane sprzęty użytkowe dotyczące ekologii. Teren stoczni jest miejscem, w którym odbywa się edukacyjny projekt „**Stocznia jest kobietą. Opowieści kobiet ze Stoczni Gdańskiej**”, realizowany przez Stowarzyszenie Arteria we współpracy z IKM oraz osobami z grupy społecznej skupionej wokół projektu „**Metropolitanka**”, na którego dotychczasowym dorobku jest oparty. Kontynuowane były także „**Spacer po stoczni Gdańskiej**” oraz „**Spacer po Starym i Głównym Mieście**”. W sumie odbyło się 85 spacerów, w których wzięło udział 1127 osób.
- ➔ O zainteresowaniu mieszkańców Gdańska jego architekturą świadczy powodzenie, jakim cieszyła się pierwsza gdańska edycja **festiwalu architektonicznego Open House**. Wydarzenie, realizowane w październiku 2017 r., było skierowane nie tylko do pasjonatów architektury, ale także do miłośników historii Gdańska. Uczestnicy przez dwa dni mogli zwiedzać budynki urzędów, teatrów, przychodni, szkół, a także miesz-



Powiązanie
z Programem
Operacyjnym
Przestrzeń
Publiczna

kania prywatne oraz pracownie, które na co dzień są zamknięte dla osób postronnych. Festiwal, którego organizatorem była Fundacja Pura, odbył się w ramach projektu dofinansowanego w otwartym konkursie ofert na realizację zadań z zakresu kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego.

- Wraz ze zwiększeniem wrażliwości władz i mieszkańców na przestrzeń publiczną miasta w 2017 r. przeprowadzono **zmianę uchwały opisującej zasady wznoszenia pomników na terenie Gdańska**. Cele to utrzymanie wysokiego poziomu estetyki i ujednoczenie reguł stawiania (niezależnie od tego, kto jest inicjatorem), a przede wszystkim obowiązek przeprowadzenia otwartego konkursu na projekt pomnika. W komisji konkursowej, oprócz reprezentantów władz Miasta, będzie uczestniczyć większe niż dotychczas grono przedstawicieli środowisk artystycznych.
- W ramach tych działań przeprowadzono konkurs na pomnik-ławeczkę Mariana Pelczara, w którym spośród nadesłanych prac wybrano projekt autorstwa Adama Arabskiego. Został także rozstrzygnięty konkurs rzeźbiarski na miejsce pamięci – symboliczny grób alpinistów, którzy nie powrócili z gór. Zostanie on zrealizowany na cmentarzu Srebrzysko. Zapoczątkowano prace nad powstaniem kolejnych obiektów plastycznych: makiety nieistniejącej Wielkiej Synagogi i formy pomnikowej upamiętniającej ofiary Operacji Polskiej NKWD w latach 1938–1939 (przy pomniku Golgoty Wschodu na cmentarzu Łostowickim). Prowadzono wstępne konsultacje z inicjatorami wzniesienia nowych pomników: pomnika bł. ks. Franciszka Rogaczewskiego oraz pomnika-ławeczki Niezależnego Zrzeszenia Studentów.
- Z kolei z zadaniem budowania i wzmacniania tożsamości lokalnej wiąże się **tworzenie jednolitego systemu tablic upamiętniających ważne miejsca i osoby**. W 2017 r. zakończono konsultacje i podjęto ostateczne decyzje dotyczące formy projektowej: będą to owalne tablice z blachy emaliowanej, według projektu graficznego Anity Wasik z ASP w Gdańsku, z herbem Gdańska i napisami na tle ciemnografitowym. Zawieszenie pierwszych tablic nowego systemu, po konsultacjach środowiskowych, zaplanowano na początek lipca 2018 r. (podczas Zjazdu Gdańszczan).
- Tworzenie wysokiej jakości dzieł artystycznych w przestrzeni miasta może pomóc w zapoznawaniu mieszkańców ze sztuką współczesną, zachęcić do uczestnictwa w kulturze, wzmocnić poczucie tożsamości i związku z tym, co lokalne, a także uczynić miasto przestrzenią przyjazną do życia dla wszystkich mieszkańców. Szereg działań w tym zakresie prowadziło w 2017 r. CSW Łaźnia. Dotychczasowe sukcesy związane z funkcjonowaniem **Galerii Zewnętrznej Miasta Gdańska**, składającej się z reprezentacji wybitnych dzieł światowych artystów, które znakomicie wpisały się w przestrzeń miasta, stanowiły podwalinę do kontynuacji projektu w 2017 r. Nie zapomniano przy tym o najmłodszych odbiorcach, dla których wydano książeczkę pt. *Tajemnicza wędrówka po Galerii Zewnętrznej*, tłumaczącą w przystępny sposób, czym jest Galeria Zewnętrzna Miasta Gdańska oraz na czym polega sztuka współczesna. W ramach działań związanych z obecnością sztuki w przestrzeni miejskiej CSW Łaźnia zorganizowało również cykl otwartych wykładów „**Czy sztuka sprawia, że miasto staje się lepsze?**” oraz sympozjum „**Modular Relations**”, którego tematem była próba analizy wyzwań stojących przed współczesnymi miastami i ich mieszkańcami. Ponadto instytucja – we współpracy z Instytutem Badań Przestrzeni Publicznej w Warszawie (projekt „Artecitya”, finansowany z programu Kreatywna Europa Unii Europejskiej) – ogłosiła nabór do przeprowadzenia badań odbioru sztuki w przestrzeni publicznej w czterech europejskich miastach: Paryżu, Berlinie, Gdańsku i Salonikiach. Przedmiotem badania

są nowe strategie używane przez instytucje i aktorów indywidualnych w celu przyciągnięcia nowej publiczności i umożliwienia jej partycypacji w procesach twórczych oraz społeczny odbiór tych strategii i dzieł sztuki powstałych z ich udziałem. Badanie będzie realizowane w formie wizyty studyjnej w wybranym mieście poprzedzonej analizą *desk-research*.



Powiązanie
z Programem
Operacyjnym
Przestrzeń
Publiczna

→ Projekt nadania dekoracji artystycznych fasadom kamienic, „**Gdańskie Fasady OdNowa**”, zrodził się w 2013 r. z potrzeby poprawy jakości przestrzeni publicznej na Głównym Mieście w Gdańsku. W wyniku konkursu operatorem i organizatorem projektu została Fundacja Urban Forms, która zajmuje się nie tylko kwestiami technicznymi remontu, lecz także wyłonieniem artystów – wykonawców i dbaniem, by efekt końcowy przedsięwzięcia tworzył spójną harmonijną całość, o wysokim walorze artystycznym. W projekt zaangażowane są również wspólnoty mieszkaniowe, które partycypują w kosztach remontów. W 2017 r. odnowiono 23 fasady kamienic przy ul. Ogarnej i ul. Szerokiej.

→ Kolejnym istotnym aspektem są działania związane z zagadnieniem upiększania przestrzeni publicznej miasta. W związku z pracami Gdańskiego Zarządu Dróg i Zieleni (GZDiZ) nad opracowaniem **Uchwały Krajobrazowej dla Gdańska Biuro Prezydenta ds. Kultury zawiązało grupę wspierającą wdrażanie rozwiązań związanych z estetyzacją przestrzeni publicznej**. Do grupy roboczej zostali zaproszeni przedstawiciele ASP w Gdańsku, GZDiZ, IKM, BRG oraz menedżer Śródmieścia. Podczas spotkań wyodrębniły się dwa zespoły, których członkowie podjęli współpracę w następujących tematach:

1. Współpraca między studentami Pracowni Architektury Pasywnej Wydziału Architektury i Wzornictwa ASP oraz pracowników BRG przy tworzeniu dokumentu Gdańskie Przestrzenie Lokalne.
2. Współpraca między studentami Pracowni Projektowania dla Kultury Wydziału Grafiki ASP a pracownikami GZDiZ przy projektowaniu szyldów w wybranych lokalizacjach miejskich w kontekście kryteriów tworzonej uchwały krajobrazowej, przy dodatkowym wsparciu merytorycznym ze strony IKM.

Na rok akademicki 2017/2018 zaplanowano konsultacje dla studentów prowadzone przez pracowników GZDiZ oraz BRG, a także wsparcie merytoryczne przy tworzeniu projektów. Rezultaty współpracy mają zostać pokazane pod koniec tego roku akademickiego.

→ Efektem przeprowadzonych prac dotyczących estetyzacji przestrzeni publicznej Gdańska był wniosek o konieczności angażowania artystów w miejskie procesy projektowe, tworzenia programów umożliwiających wdrażanie prototypowych rozwiązań projektowych stworzonych przez artystów (**tzw. design miejski**): inicjowanie spotkań i rozmów publicznych nt. praktycznego wykorzystania sztuki użytkowej w miejscach publicznych, zaprojektowanie nowoczesnego systemu identyfikacji miejskiej o jasnym przekazie i funkcjonalnej formule, odpowiadającego na potrzeby Polaków oraz zagranicznych turystów, wykorzystanie potencjału promocyjnego towarzyszącego wprowadzaniu sztuki użytkowej w przestrzeń publiczną, a także stworzenie wydarzenia festiwalowego, najlepiej połączonego z formą targów, poświęconego designowi oraz praktycznym rozwiązaniom z gatunku art & science w przestrzeni publicznej miasta. W celu dalszego rozwoju tematu określona została konieczność nawiązania współpracy z organizatorami wydarzeń związanych z designem w celu zasięgnięcia opinii i inspiracji, jak również znalezienia podmiotu zainteresowanego realizacją i promocją wydarzenia oraz partycypacją w procesie wdrażania wypracowanych zmian i komunikacji z organizatorami podobnych działań w Polsce i za granicą.

- W lipcu 2017 r. na Zaspie powstał kolejny, już sześćdziesiąty, **mural**. Dzielnica stała się galerią malarstwa wielkoformatowego, obchodzącą w 2017 r. swoje 20-lecie. W Roku Memlinga, przy wsparciu finansowym Miasta, powstał mural autorstwa Piotra Szwabego, inspirowany Sądem Ostatecznym, ale we współczesnej, „rozpikselowanej” formie. **„Zakočaj się w Szekspirze”** to z kolei tytuł muralu Iwony Zając, który powstał w podziemnym tunelu pod skrzyżowaniem ul. Okopowej z Podwalem Przedmiejskim, jako jedno z wydarzeń Festiwalu Szekspirowskiego 2017. Do końca 2017 r. w budynku starej piekarni przy Motławie działała **pracownia artystyczna WL4**. Było to miejsce pracy malarzy, rzeźbiarzy, poetów czy grafików. Jednym z rezydentów był Mariusz Waras (projekt „m-city”), który na ścianach budynku tworzył zaangażowane społecznie murale komentujące polską rzeczywistość społeczno-polityczną.



ryc. 8. Jubileuszowy spacer z okazji 20-lecia Kolekcji Malarstwa Monumentalnego; fot. Bartosz Bańka / IKM

- Tradycyjnie celebrowano w Gdańsku **ważne święta i rocznice**. Jak co roku zostało zorganizowane **Święto Miasta** w celu upamiętnienia przyznania Gdańskowi przez króla Kazimierza Jagiellończyka Wielkiego Przywileju za zasługi dla Rzeczypospolitej. Inną ważną datą w kalendarzu wydarzeń kulturalnych był 16 października 2017 r., kiedy to **Günter Grass obchodził swoje 90. urodziny**. W tym samym dniu – choć dwa stulecia wcześniej – urodził się Daniel Chodowiecki. Gdańska Galeria Miejska wraz z przyszłym Domem Chodowieckiego i Grassa zaprosiła na dwudniowe świętowanie ich urodzin. Wśród bogatego programu wydarzeń znalazły się wystawy i spotkania oraz mapping, złożony z animacji rysunków i grafik dwóch jubilatów, przygotowanych przez uznanego twórcę animacji – dr. Roberta Turłę i jego współpracowników z Pracowni Animacji i Działań Wizualizacyjnych Wydziału Grafiki ASP w Gdańsku.
- W ramach **wdrażania Modelu Integracji Imigrantów** w obszarze kultury ECS zainicjowało współpracę gdańskich instytucji kultury na rzecz budowania kompetencji międzykulturowej instytucji publicznych i organizacji pozarządowych oraz otwartej postawy społeczności gdańszczan wobec cudzoziemców poprzez kulturę. Wśród



Powiązanie
z Programem
Integracja
Społeczna
i Aktywność
Obywatelska

partnerów ECS pracujących nad zmianą postaw i przekonań były m.in. GAK, Fundacja Wspólnota Gdańska, Związek Ukraińców w Polsce, Nadbałtyckie Centrum Kultury, Krytyka Polityczna i UG. Reprezentanci tych instytucji, tworząc grupę Kultura, spotykali się na comiesięcznych zebraniach, uczestniczyli w warsztatach i wykładach oraz odbywali wizyty studyjne w celu realizacji założeń modelu. Częścią wdrażania gdańskiego Modelu Integracji Imigrantów są także cykliczne **Fora Migracji i Integracji**, organizowane przez ECS. Podczas 3. edycji tego wydarzenia, w grudniu 2017 r., odbyły się m.in.: spotkanie z irackim poetą i muzykiem, Umarem Abdulem-Nasserem, oraz dyskusja panelowa o roli kultury w procesie integracji imigrantek i imigrantów.

- Mimo że w zakresie **filmu** zrealizowano w 2017 r. szereg wydarzeń, wciąż możemy uznać ten obszar za deficytowy. Z myślą o kinomaniakach odbyły się m.in.: cykle filmowe IKM, projekcje w ramach festiwalu Solidarity of Arts, Gdańsk DocFilm Festival, podejmujący temat godności człowieka w środowisku pracy (realizowany przez Stowarzyszenie na rzecz Edukacji Filmowej przy wsparciu ECS), czy letnie pokazy filmowe na dachu Gdańskiego Teatru Szekspirowskiego pod hasłem: „Kino na Szekspirowskim”. W ramach działalności swoich kin studyjnych pokazy filmowe cieszące się dużym powodzeniem organizowały również CSW Łaźnia oraz Klub Żak (np. LGBT Film Festival, Tydzień Kina Hiszpańskiego, Festiwal Filmów Rosyjskich „Sputnik nad Polską”). Dzięki wsparciu otrzymanemu z konkursów grantowych odbyły się takie wydarzenia, jak: 20. Festiwal Filmów Kultowych, „Filmowe podsumowanie roku 2017” czy lokalne inicjatywy Fundacji Generacji: seanse bajek z diaskopu dla dzieci w wieku 1–4 lat „Mini Kino Na Dywanie” oraz 3. Międzynarodowy Festiwal Filmów Animowanych – Gdańsk 2017. Wciąż jednak brakuje w Gdańsku wydarzeń flagowych w tym obszarze, imprez branżowych oraz szerokiej oferty kinowej skierowanej do różnych grup odbiorców.
- Wydarzeniem wartym odnotowania było pierwsze spotkanie pod nazwą **GIF Jam**, organizowane przez IKM w ramach działań Medialabu Gdańsk. Było ono otwarte dla tych, którzy użytkują media społecznościowe, chcieli sprawdzić ciekawe aplikacje do obróbki graficznej zdjęć, robić gify, memy, kolaże, poznać nowe osoby i ciekawie spędzić czas. Uczestnicy tworzyli animacje inspirowane przedwojennymi polskimi filmami: *Sportowiec mimo woli i Mania. Historia pracownicy fabryki papierosów*.
- Scena muzyczna stanowi z pewnością bardzo silny komponent wydarzeń kulturalnych w Gdańsku. Jak co roku miłośnicy różnych nurtów muzycznych mogli znaleźć bogatą ofertę koncertów i festiwali muzyki dawnej, jazzowej, alternatywnej czy elektronicznej, szczegółowo opisanych w części IV.3 raportu. W 2017 r. zostały przyznane dwa wyróżnienia dla gdańskich zespołów muzycznych; laureatem Nagrody Miasta Gdańska dla Młodych Twórców w Dziedzinie Kultury został jazzowy zespół Algorhythm, natomiast nagroda Doki 2017 w kategorii Artysta Roku trafiła do zespołu Trupa Trupa. Nie zabrakło również oferty plenerowej dla miłośników muzyki klasycznej. Już po raz ósmy odbyła się **projekcja słynnej opery na Targu Węglowym**. Tym razem zaprezentowano *Cyganerię* Giacomo Pucciniego w inscenizacji z Metropolitan Opera w Nowym Jorku. Opera ta została wybrana przez publiczność w głosowaniu internetowym. Z kolei park Oliwski tradycyjnie latem gościł **Scholę Cantorum Gedanensis**. Lipiec minął odwiedzającym pod znakiem **koncertów w altanie**, z kolei w sierpniu odbyła się **12. edycja festiwalu Mozartiana**. W ramach festiwalu można było posłuchać koncertów grupy Artur Dutkiewicz TRIO, Breabach oraz Gaby Kulki z zespołem, a dla najmłodszych przygotowano program edukacyjny „Mozart dla dzieci”. Festiwal odwiedziło 12 tys.

osób. Również z myślą o gdańskich melomanach powstała w ubiegłym roku kolejna opera z cyklu **Opera Gedanensis „Sąd Ostateczny”**. Historia życia Hansa Memlinga – autora niezwykle cennego obrazu *Sąd Ostateczny*, który znajduje się gdańskim oddziale Muzeum Narodowego – oraz jego dzieła stały się inspiracją dla kompozytora Krzysztofa Knittla i librecisty Mirosława Bujki do stworzenia opery. Premiera odbyła się w Operze Bałtyckiej w listopadzie 2017 r.



ryc. 9. XII Międzynarodowy Festiwal Mozartowski w Parku Oliwskim; fot. Małgorzata Jonczyk

- Coraz większym powodzeniem wśród uczestników kultury cieszą się **spacery tematyczne**. Muzeum Gdańska zrealizowało w 2017 r. wiele odsłon, np.: „Spacer śladami Heweliusza”, „Śladami zakochanych” czy „Ogórkiem przez Gdańsk”. Zamiłowanie gdańszczan do spacerów ma również odzwierciedlenie w projekcie IKM „**Lokalni Przewodnicy i Przewodniczki**”, polegającym na alternatywnym zwiedzaniu Gdańska z przewodnikami. W organizowanych w 2017 r. spacerach po ośmiu dzielnicach Gdańska wzięło udział łącznie ponad 6 tys. osób. Kontynuowany był także projekt „**Gdańskie Miniatury**” – terenowe gry miejskie dla dzieci i młodzieży polegające na poznawaniu dzielnic Gdańska i historii ich dawnych mieszkańców oraz rozwiązywaniu zagadek. W 2017 r. w 75 spacerach uczestniczyło 3750 osób.



W projekcie „**Lokalni Przewodnicy i Przewodniczki**”, realizowanym przez Instytut Kultury Miejskiej w 2017 r. w 8 dzielnicach Gdańska, wzięło udział łącznie ponad 6 tys. osób.

Źródło: Instytut Kultury Miejskiej

- Miasto Gdańsk specjalnie dla swoich mieszkańców organizuje **Koncerty dla Gdańszczan** – wydarzenia muzyczne z największymi przebojami z Polski i świata. W 2017 r. koncert pod hasłem „Od bigbitu do rocka” zgromadził w Ergo Arenie ponad 10 tys. widzów.
- Nową inicjatywą otwierającą się na potrzeby gdańszczan jest **Karta Mieszkańca**, której pilotażowy program ruszył w październiku 2017 r. Do współpracy zostały zaproszone również instytucje kultury, które albo należą do dziesiątki najważniejszych atrakcji, jakie gdańszczanie mogą raz w roku zwiedzić za darmo, albo proponują szereg zniżek na organizowane wydarzenia. Od stycznia 2017 r. we wszystkich bibliotekach publicznych w Gdańsku za symboliczną złotówkę można nabyć **Metropolitalną Kartę do Kultury**. Jest to jedna karta do wszystkich trójmiejskich bibliotek, dzięki której użytkownicy mogą uzyskać także zniżki do instytucji kultury, wybranych kawiarni, kin, księgarni, a nawet na różnego rodzaju kursy, m.in. językowe. W 2017 r. zostało wydanych w Gdańsku 18 648 kart. Z kolei **Karta Gdańskiego Lwa** jest roczną kartą wstępu do Gdańskiego Ogrodu Zoologicznego, po której wykupieniu właściciel ma nieograniczony wstęp do zoo przez rok od momentu daty zakupu. W 2017 r. sprzedano łącznie 1515 kart, w tym 1124 normalnych i 391 ulgowych.



- Jak co roku Miasto Gdańsk położyło duży nacisk na zorganizowanie imprez stanowiących okazję do wspólnej zabawy, relaksu czy aktywnego spędzania czasu wolnego. Oprócz plenerowych koncertów zorganizowano akcje dla miłośników jedzenia, takie jak „Rozsmakuj się w Metropolii”, „Noc Restauracji 2017”, „Weekend za pół ceny”, a także dla biegaczy – wydarzenie typu *run for fun* pod nazwą **Bieg Gdańszczan**. W czerwcu świętowano **Gdański Dzień Dziecka** przez zorganizowanie wielkiego festynu przy Stadionie Energa Gdańsk, a w grudniu, a więc w okresie Bożego Narodzenia i Nowego Roku, zaprezentowany został projekt „Odpalamy Święta w Gdańsku”.
- Do umacniania tożsamości lokalnej, poczucia dumy i wspólnotowości nie tylko miejskiej, ale także dzielnicowej przyczyniają się z pewnością **święta ulic i dzielnic**. Ósmych edycji doczekały się takie wydarzenia, jak **Święto Ulicy Mariackiej** (pod hasłem „Mariacka pod żaglami”) oraz **Święto Ulicy Północnej**, której tematem przewodnim był „Horyzont”. W czerwcu 2017 r. odbyło się święto dzielnicy **Oliwa „VIVA OLIVA! 2017”**. Przygotowano wiele atrakcji kulturalnych dla różnych grup wiekowych, a momentem kulminacyjnym było wykonanie rodzinnego zdjęcia oliwian. Obchody świąt ulic i dzielnic dzięki wspólnemu działaniu, emocjom i zabawie przyczyniają się do budowania więzi między mieszkańcami, pogłębiania sąsiedzkich relacji, integracji lokalnej społeczności, a także są okazją do organizacji ciekawych wydarzeń kulturalnych, takich jak warsztaty, wernisaże i koncerty.
- Dla „odczarowania” rzadko uczęszczanych, mało turystycznych dzielnic Gdańska oraz przybliżenia zwiedzającym ich historii niepodważane zasługi ma **festiwal Narracje**, którego kolejna edycja w 2017 r. odbyła się w Brzeźnie. Wśród zwiedzających Brzeźno tłumów, dużo było rdzennych mieszkańców, którzy chętnie opowiadali im o historii swojej dzielnicy. W 2017 r. odbyło się także wiele innych projektów i działań wzmacnia-



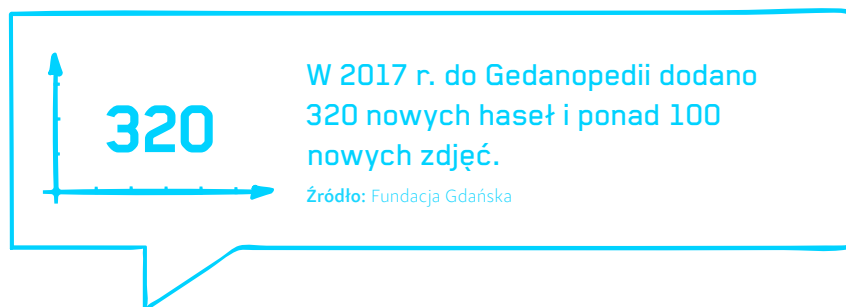
Powiązanie
z Programem
Integracja
Społeczna
i Aktywność
Obywatelska

jących lokalną tożsamość i integrujących mieszkańców dzielnic. Należą do nich: **Gdańskie Dni Sąsiadów**, **festyn w Sobieszewie** czy wspólne oczekiwanie przy zabawie i koncertach na wynik głosowania nad kandydaturą Gdańska jako miasta **organizatora Jambo-ree 2023**. Odbyły się także cykliczne spotkania gospodarskie prezydenta miasta z mieszkańcami w dzielnicach, a także wydano dzielnicowe wersje Herolda Gdańskiego.

- Bardzo dużą wagę przykładano do organizacji wydarzeń, które podkreślały gdańską świadomość własnych korzeni, poczucie dumy i wspólnotę gdańszczan. W ramach popularyzacji historii i dziedzictwa Gdańska w 2017 r. zorganizowano wydarzenia poświęcone **gdańskiej fladze**, a także **II Światowy Dzień Bursztynu**, **I Bursztynowe Gody** oraz **obchody rocznicy wybuchu II wojny światowej na Westerplatte**. 16 lipca przed Dworem Artusa odbyło się **wspólne odśpiewanie hymnu narodowego w 220-lecie powstania**, natomiast 11 listopada, jak co roku – **Parada Niepodległości**, którą zwieńczył **Wieczór Niepodległości**. Oprócz tego zorganizowano obchody kolejnych rocznic ogłoszenia stanu wojennego oraz **Grudnia '70** i wiele innych uroczystości. Wśród akcji budujących solidarną i odpowiedzialną wspólnotę można wymienić np. **gdański koncert XXV finału WOŚP**, który jednoczył gdańszczan wokół idei dobroczynności.
- W celu zwiększenia dostępu do informacji o ofercie kulturalnej i dotyczącej spędzania czasu wolnego stale rozbudowywana jest internetowa **baza wydarzeń kulturalnych – www.planer.info.pl**. Funkcjonuje ona w formie kalendarium wydarzeń oraz mapy miejscowości wchodzących w skład Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Sopot-Gdynia (OMG-G-S), na której można sprawdzać, jakie wydarzenia odbędą się w okolicy. Wspierając i rozwijając to narzędzie, Biuro Prezydenta ds. Kultury zaangażowało się w upowszechnianie i usprawnianie planera, którego zarządcą jest OMG-G-S. W ramach współpracy odbyło się kilka spotkań mających na celu zachęcenie instytucji kultury z terenu całego OMG-G-S do współpracy oraz usprawnienia wymiany informacji. Najczęściej występującym błędem przy tworzeniu kalendarza jest notoryczne nakładanie się na siebie jednorazowych wydarzeń, co prowadzi m.in. do mniejszej frekwencji widzów. W ramach współpracy z OMG-G-S Biuro Prezydenta ds. Kultury zainicjowało zamieszczenie reklamy planera kulturalnego w wydawnictwie New Eastern Europe. Ponadto, w celu upowszechniania wiedzy o planerze, tytuł „Planer Kulturalny” nadano dwóm wydawnictwom Biura Prezydenta ds. Kultury na temat miejsc kultury i rocznego kalendarza wydarzeń kulturalnych – w języku polskim i angielskim. W każdym z nich znalazł się odnośnik do strony internetowej www.planer.info.pl.
- Przykładem realizacji polityki otwartości na instytucje kultury w 2017 r. była kontynuacja działalności **Gdańskiego Repozytorium Kultury**, które powstało, by gromadzić, archiwizować i udostępniać dokumenty cyfrowe. Są one efektem prac badaczy skupionych wokół Obserwatorium Kultury, a także materiałów powstałych w ramach projektów realizowanych przez IKM. Obecnie w zbiorach znajdują się materiały związane z sześcioma kolekcjami: „Akademia Active Citizens”, „Gdańskie Miniatury” (gra miejska przeznaczona dla dzieci w wieku szkolnym), „Metropolitanka” (materiały z audioprzewodnika po Stoczni Gdańskiej), „Medialab Gdańsk” (materiały z projektu łączącego kulturę, aktywizm społeczny, edukację i technologię), „Sztuka(niby)obca” (pakiet materiałów edukacyjnych zawierający scenariusze do zajęć z młodzieżą) oraz Obserwatorium Kultury (raporty z zakresu edukacji kulturalnej, artystycznej i medialnej, komentarze i analizy ekspertów, publikacje książkowe w wersjach cyfrowych).
- Ważnym działaniem w ramach udostępniania zbiorów jest tworzenie otwartych zasobów muzealnych poprzez ich **digitalizację**. W nowej pracowni dokumentacji cyfrowej Muzeum Gdańska zrealizowano w 2017 r. drugi etap projektu „Cyfrowe dziedzictwo

Pomorza – digitalizacja i udostępnianie zbiorów MHMG", dofinansowanego z programu Kultura Cyfrowa MKiDN. **Udało się zdigitalizować 2505 obiektów, a ponad 1,4 tys. z nich udostępniono na portalu Muzeum Gdańska.** Umieszczono tam również 147 zdjęć poświęconych odbudowie Gdańska, Pomorza oraz Warmii i Mazur w latach 1945–1966, które przekazał Muzeum p. Roland Józefowicz. Każdy gdańszczanin dysponujący archiwalnymi zdjęciami Gdańska, dokumentującymi architekturę i życie codzienne, może je przekazać do Muzeum Gdańska w celu ich digitalizacji. W tym kontekście warto wspomnieć też o projekcie „**Miasto z Gruzów. Odbudowa Gdańska oczami świadków**”, realizowanym w 2017 r. dzięki programowi „Patriotyzm Jutra”. Celem projektu było zarejestrowanie, zachowanie i upowszechnienie wspomnień świadków powojennej odbudowy Gdańska. Pilotażowa odsłona projektu obejmuje 30 kilkunastominutowych nagrań 14 rozmówców. Wszystkie materiały można wysłuchać bez opłat. Warto podkreślić, że digitalizują i udostępniają swoje zbiory również inne instytucje kultury: **Gdańska Galeria Miejska zdigitalizowała w 2017 r. 141 prac z kolekcji Günтера Grassa**, które zostały udostępnione na stronie internetowej instytucji. W swoim oddziale w Nowym Porcie CSW Łażnia prowadzi czytelnię, w której gromadzi i udostępnia publikacje – wydane przez siebie, zakupione bądź otrzymane od innych instytucji kultury. Duża część zasobów jest dostępna w formie plików PDF na stronie internetowej instytucji. Swoje zasoby cyfrowe Łażnia opublikowała także w Bałtyckiej Bibliotece Cyfrowej.

- Projekty, których celem jest publiczne udostępnianie materiałów związanych z dziedzictwem kulturowym miasta, były kontynuowane także przez organizacje pozarządowe dzięki wsparciu finansowemu Miasta przyznawanemu w ramach otwartego konkursu ofert na realizację zadań z zakresu kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego. Należą do nich: „**Kartoteka na nośnikach elektronicznych – dokumentacja budowli gdańskich w zbiorach PAN Biblioteki Gdańskiej**” oraz „**Cyfrowe Muzeum Wrzeszcza**”, będące zbiorem wiedzy dotyczącej jednej z najważniejszych dzielnic w mieście. Autorzy projektu sprawują pieczę nad możliwie najpełniejszym dokumentowaniem historycznej zabudowy dzielnicy oraz upowszechnianiem wiedzy na jej temat wśród mieszkańców.
- W 2017 r. w rozwój **Gedanopedii** włączyło się Muzeum Gdańska, które wraz z Fundacją Gdańską tworzy najpełniejszą składnicę wiedzy dotyczącą miasta. Co roku jest ona wzbogacana o nowe hasła, a uzupełnieniu podlegają hasła już istniejące. W 2017 r. dodanych zostało 320 nowych haseł i ponad 100 nowych zdjęć. Co więcej, do tworzenia gdańskiej encyklopedii dołączyło ok. 30 nowych autorów.



Cel operacyjny IV.2. Zwiększenie atrakcyjności Gdańska jako miasta sprzyjającego rozwojowi kultury.



Powiązanie
z Programem
Operacyjnym
Infrastruktura

→ Od 2016 r. Miasto Gdańsk usprawnia i sukcesywnie wdraża system wsparcia dla środowisk kulturalnych i artystycznych.

→ Dzięki współpracy Biura Prezydenta ds. Kultury, Wydziału Gospodarki Komunalnej Urzędu Miejskiego oraz Gdańskiego Zarządu Nieruchomości Komunalnych 16 października 2017 r. zainaugurowano **program Gdańskie Otwarte Pracownie**. Jego celem jest stworzenie nowych miejsc na kulturalnej mapie miasta. Beneficjentami programu są gdańscy artyści oraz lokalna społeczność. Program ma stanowić wsparcie dla twórców, a także stymulować współpracę i integrację różnych środowisk. Służy także budowaniu tożsamości dzielnicowej. W programie uczestniczyć mogą zarówno twórcy profesjonalni – absolwenci uczelni artystycznych lub członkowie organizacji twórczych – jak i twórcy nieprofesjonalni.

Na potrzeby programu Miasto Gdańsk będzie udostępniać rocznie pulę 5–10 lokali z komunalnego zasobu lokali użytkowych na warunkach preferencyjnych jako miejsca do prowadzenia działalności twórczej. Najemcy mogą korzystać **ze specjalnych stawek czynszu** pod warunkiem czasowego udostępniania mieszkańcom swoich pracowni. W programie ustalono bonifikatę od wskazanej w ofercie stawki bazowej na dwóch poziomach: 90% dla osób prowadzących osobiście działalność twórczą lub artystyczną z wyłączeniem handlu i 70% dla osób prowadzących osobiście działalność twórczą lub artystyczną z możliwością handlu. W celach rozpowszechnienia informacji opublikowano folder reklamowy.

W pierwszej edycji programu spośród pięciu wytypowanych komunalnych lokali użytkowych w drodze konkursu wyłoniono najemców na trzy lokale: al. Grunwaldzka 498/9 (przeznaczony na pracownię artystyczną, głównie na praktykę malarstwa sztalugowego oraz realizację instalacji przestrzennych i obiektów, a także na atelier i studio działań intermedialnych; lokal ma pełnić również funkcję ekspozycyjną oraz stanowić przestrzeń do warsztatów i spotkań), ul. Dekerta 3 (przeznaczony na pracownię malarską oraz galerię) oraz ul. Na Zaspę 34d (przeznaczony na pracownię artystyczną – studio fotograficzne połączone z montażem materiałów filmowych).

→ W ramach realizacji zakupu dzieł sztuki do **Gdańskiej Kolekcji Sztuki Współczesnej** wprowadzono w 2017 r. zarządzeniem Prezydenta Miasta Gdańska „**Program zakupu dzieł sztuki i powołania Komisji ds. zakupu dzieł sztuki przez Gminę Miasta Gdańska**”. Komisja, w której skład weszły uznane autorytety ze świata sztuki współczesnej (m.in. Jadwiga Charzyńska – dyrektor CSW Łaźnia; Piotr Stasiowski – dyrektor Gdańskiej Galerii Miejskiej; Jarosław Suchan – dyrektor Muzeum Sztuki w Łodzi; Hanna Wróblewska – dyrektor Narodowej Galerii Sztuki Zachęta w Warszawie), wybrała dzieła sztuki, które zasilą ekspozycję Nowego Muzeum Sztuki NOMUS – Oddziału Muzeum Narodowego w Gdańsku. Przy wyborze kierowała się walorami kulturotwórczymi odnoszącymi się do wartości, z którymi utożsamia się Gdańsk, a w szczególności nawiązującymi do idei wolności, solidarności, równości i otwartości. W 2017 r. **zakupiono 16 dzieł sztuki**: Jacka Niegody *Nie męcz się*, Piotra Wyrzykowskiego *Przeżyj tylko ci, którzy to zaplanowali*, Julity Wójcik *Przedszkole*, Krzysztofa Wróblewskiego *Stocznia i Westerplatte* (cykl „Izoformy”), Zorki Wollny i Anny Sz wajgier *Piosenka przy pracy*, Anny Królikiewicz *Ślady proste* i *Notes*, Bogny Burskiej *Małgorzata*, Doroty Nieznalskiej *Heimatvertriebene* (*wypędzeni z ziem ojczystych*), Zuzanny Janin *Shame*, Elżbiety

Jabłońskiej *Nowe Życie*, Katarzyny Marii Swinarskiej *Dygresyjna tożsamość*, Patrycji Orzechowskiej *Koła i Δ* (cykl „Kinderturnen” – „Ornamenty”), Hanny Nowickiej-Grochal *Lamella*, Michała Szłagi *Stocznia 1999–2013*. Zakupione dzieła powinny stać się nowoczesnymi narzędziami dialogu i edukacji oraz podnosić kompetencje w percepcji sztuki współczesnej wśród odbiorców z różnych grup i środowisk społecznych, jak również przyczynić się do stymulowania kreatywności, rozwoju przemysłów kultury i oferty turystycznej w Gdańsku. Dzieła sztuki nabyte w ramach programu zostały przekazane w depozyt do Muzeum Narodowego w Gdańsku.



400 tys. zł

przeznaczono w 2017 r. na zakup
16 dzieł sztuki do Gdańskiej Kolekcji
Sztuki Współczesnej.

Źródło: Biuro Prezydenta ds. Kultury, Urząd Miejski w Gdańsku

→ Równie istotnym elementem wspierającym artystów są **programy rezydencyjne** skierowane do polskich i zagranicznych artystów, które inicjują międzynarodową wymianę i dialog. Jednym z głównych założeń programów jest stworzenie przestrzeni dla twórczego dialogu oraz nawiązywanie współpracy z artystami reprezentującymi różne dyscypliny, lokalnymi społecznościami, naukowcami i innymi osobami. Działania rezydencyjne budują platformę do twórczych spotkań, wymiany intelektualnej oraz doświadczeń między polską a światową sceną artystyczną. Rezydencje nie są z góry ograniczane do określonych warunków – ważniejszy jest tu sam proces, a nie finalna produkcja artysty.

CSW Łaźnia dysponuje przestrzenią, którą udostępnia artystom w ramach ogłaszanych rokrocznie programów rezydencyjnych. Przestrzenie dla rezydentów znajdują się na Dolnym Mieście i w Nowym Porcie. W 2017 r. z programu rezydencyjnego skorzystało 14 artystów i 9 kuratorów.

Najważniejsze programy:

Nagrodę Miasta Gdańska w Dziedzinie Kultury „Splendor Gedanensis” – najstarsze i najważniejsze wyróżnienie promujące ludzi kultury i sztuki związanych z Gdańskiem;

- projekt „Artecitya” finansowany z Programu Kreatywna Europa 2014–2020 (6 artystów);
- projekt wymiany bilateralnej między Miastem Strasburg i Stowarzyszeniem Apollonia a Miastem Gdańsk i CSW Łaźnia (2 artystów);
- projekt „Wilno w Gdańsku” (3 artystów).

W powstającym Domu Chodowieckiego i Grassa przy ul. Sierociej w Gdańsku organizowane były jedno- i dwudniowe wystawy prac studentów ASP, której przekazane zostały również trzy pomieszczenia na pracownię dla dyplomantów. Jednocześnie rozpoczęto przygotowania do utworzenia w przyszłym Domu Chodowieckiego i Grassa pracowni starych druków z ofertą artystyczną i edukacyjną uwzględniającą rezydenturę ASP oraz potrzeby specjalizacji edytorskiej prowadzonej przez UG.

➔ **Gdańska Galeria Miejska przystąpiła 30 sierpnia 2017 r. do Międzynarodowej Sieci Miast Schronienia (ICORN – International Cities of Refuge Network).**

ICORN to stowarzyszenie ponad 50 miast z całego świata, które angażują się w obronę wolności słowa i pisarzy prześladowanych z powodów politycznych – ukrywających się, więzionych lub objętych zakazem publikowania swoich dzieł we własnym kraju. Każde miasto zrzeszone w sieci przyjmuje na pewien czas jednego z zagrożonych pisarzy, zapewniając mu bezpieczeństwo, godne warunki życia i możliwość nieskrępowanej pracy twórczej (*writer in residence*). Gdańsk, dla którego idea solidarności i wolności jest szczególnie ważna i znajduje odzwierciedlenie w realnych działaniach na rzecz pomocy osobom represjonowanym, został zaproszony do udziału w sieci, a na jej partnera wybrano Gdańską Galerię Miejską. Do uroczystego podpisania umowy członkowskiej doszło podczas festiwalu Solidarity of Arts w 2017 r., w ogrodzie zimowym ECS, przed koncertowym wykonaniem opery *Fidelio* Ludwiga van Beethovena przez zaproszoną do Gdańska orkiestrę Expat Philharmonic Orchestra. Jest to wyjątkowy zespół, w którego skład wchodzi artyści imigranci oraz uchodźcy, a towarzyszyli mu muzycy z Polski, w tym z Gdańska. Wybór artysty – rezydenta, który przyjedzie do Gdańska, odbył się pod koniec 2017 r. Przyjazd artysty do Gdańska został zaplanowany na początek 2018 r. na okres 12 miesięcy. W ramach wsparcia otrzyma on pomoc przy organizacji przyjazdu, zakwaterowanie, comiesięczne kieszonkowe oraz możliwość nauki języka polskiego. Artyści – rezydenci korzystający z programu ICORN pozostają w procesie twórczym, prezentując swój dorobek podczas wydarzeń literackich w mieście lub kraju rezydencji. Do tej pory dzięki współpracy międzynarodowej miastom skupionym w sieci ICORN udało się pomóc ponad 130 artystom. Wśród nich znaleźli się m.in. Swiatłana Aleksijewicz, laureatka Literackiej Nagrody Nobla, czy Lawon Barszczewski – były przewodniczący białoruskiego PEN Clubu i tłumacz z wielu języków europejskich, w tym języka polskiego.



ryc. 10. Prezydent Miasta Gdańska Paweł Adamowicz oraz sygnatariusze umowy ICORN: Piotr Stasiowski oraz Helge Lunde; fot. Dominik Paszliński / www.gdansk.pl

→ Jak co roku, na wsparcie finansowe przez Miasto szeroko pojętej działalności kulturalnej i artystycznej mogli liczyć nie tylko organizacje pozarządowe, ale również twórcy indywidualni – z myślą o nich funkcjonują trzy rodzaje stypendiów kulturalnych.

Stypendium Kulturalne Miasta Gdańska na realizację przedsięwzięć artystycznych jest przyznawane osobom fizycznym zajmującym się twórczością artystyczną oraz upowszechnianiem kultury. Dzięki stypendium **23 osobom** udało się zrealizować projekty muzyczne (w tym: nagranie płyt, skomponowanie materiału na koncert czy spektakl teatralny), **18 osób** mogło wykonać swoje prace, przygotować wystawy czy wydać katalogi artystyczne. Ponadto, w ramach tego stypendium, **14 artystów** otrzymało dofinansowanie na projekty literackie i wydawnicze, 7 osób – na projekty filmowe (w tym: realizację filmów, animacji i teledysku, napisanie scenariusza, przygotowanie scenopisu), **3 osoby** otrzymały wsparcie finansowe przy realizacji projektów związanych z tańcem współczesnym (w tym przy realizacji spektaklu oraz teledysku), a 3 osoby – na projekty fotograficzne.

Z kolei w ramach **Stypendium Kulturalnego Miasta Gdańska „Młody Gdańczyk” 24 młodych muzyków** (uczniów, studentów, absolwentów szkół artystycznych w Gdańsku, którzy nie ukończyli 30. roku życia) wyjechało w 2017 r. na krajowe i międzynarodowe konkursy, kursy oraz studia zagraniczne i targi muzyczne. Dzięki stypendium młodzi gdańszczanie wzięli czynny udział m.in. w letniej szkole pianistycznej przy Festiwalu IKIF w Nowym Jorku, studiach zagranicznych na uczelni artystycznej Rhythmic Music Conservatory w Kopenhadze (realizacja modułu edukacyjnego EIM – External Integrated Module). Ponadto uczestniczyli w prestiżowych kursach i konkursach międzynarodowych, odbywających się m.in. w Niemczech, we Włoszech, w Austrii, w Chorwacji i na Słowacji.

W ramach miejskiego programu **Stypendium Kulturalne Miasta Gdańska „Fundusz Mobilności”** gdańscy artyści mieli okazję prezentować swoje prace w wielu krajach Europy i świata. Dofinansowanie dotyczy przede wszystkim pokrycia kosztów podróży związanych z czynnym udziałem w konkursach, przeglądach, festiwalach oraz projektach kulturalnych odbywających się poza Gdańskiem, ze szczególnym uwzględnieniem przedsięwzięć międzynarodowych. „Fundusz Mobilności” umożliwił **27 muzykom** wyjazdy na konkursy, warsztaty czy trasy koncertowe (m.in. tworzenie eksperymentalnej opery, trasa koncertowa w Australii, udział duetu fortepianowego na XX Międzynarodowym Konkursie Duetów Fortepianowych im. Franciszka Schuberta w Jesioniku w Czechach); **10 artystów wyjechało na projekty filmowe** (m.in. gdański duet artystyczny wyjechał do Iraku, aby przygotowywać materiały do filmu pt. *We have one heart*), a 8 filmowców wzięło udział w festiwalach filmowych (m.in. 5 osób – w Festiwalu Filmów Animowanych Anifilm oraz Visegrad Animation Forum w Trzeboniu w Czechach; 2 osoby – w Festiwalu Filmowym w Cannes we Francji; 1 artystka zaprezentowała swój film podczas Letniego Festiwalu Artystycznego w Heraklionie w Grecji). Odbyło się **18 wyjazdów artystycznych**, w tym 14 na wystawy (11 osób związanych z ASP w Gdańsku zaprezentowało wystawę „KHORA From Gdańsk to Vilnius, from Vilnius to Gdańsk” w Wilnie; gdańscy artyści wyjechali m.in. do Paryża na konkurs rzeźbiarski „NanoArt Galeria ROI DORE”, do Guangzhou w Chinach na wystawę w EMGdotART, do Tunezji na projekt „See Djerba”). Dzięki Funduszowi Mobilności mogły się odbyć także trzy wyjazdy na rezydencje (m.in. rezydencja artystyczna w NES Artist Residency Iceland czy plener rzeźbiarski w ramach Baltic Stone Symposium w Finlandii) oraz jedna prezentacja performance (na festiwalu AltoFest w Neapolu we Włoszech). Ponadto Fundusz Mobilności umożliwił **pięciu osobom wyjazdy na**

projekty teatralne: jednej – na rezydencję teatralną (udział w przygotowaniach do spektaklu *Hunger* w reż. Luka Percevala w Hamburgu w Niemczech) i czterem – na prezentację spektaklu (*Intro* Teatru Dada von Bzdulow w Nowym Jorku na festiwalu teatralnym w hołdzie dla Vaclava Havla „Próba Prawdy”), **a dwóm osobom – wyjazdy na projekty związane z poezją** (Tomasz Snarski wziął udział w międzynarodowym festiwalu poetyckim „Letras en La Mar. VI Encuentro Internacional de Poetas y el Arte” w Puerto Vallarta w Meksyku, z kolei Tadeusz Dąbrowski promował nowy zbiór wierszy w przekładzie na angielski, *Posts*, podczas cyklu spotkań autorskich na Wschodnim Wybrzeżu USA).



400 tys. zł

przeznaczono w 2017 r. na 154 stypendia w ramach Stypendium Kulturalnego Miasta Gdańska „Fundusz Mobilności” (62 stypendia na łączną kwotę 100 000 zł), Stypendium Kulturalnego Miasta Gdańska (68 – na łączną kwotę 230 300 zł) oraz Stypendium Kulturalnego Miasta Gdańska „Młody Gdańczyk” (24 – na łączną kwotę 69 700 zł).

Źródło: Biuro Prezydenta ds. Kultury, Urząd Miejski w Gdańsku

- Miasto, zawierając z artystami, twórcami, animatorami i kuratorami umowy promocyjne, wsparło realizację projektów artystycznych, m.in. przez wydanie płyty gdańskiego zespołu Pink Freud pt. *Pink Freud Army*; wydanie płyty wokalistki młodego pokolenia Natalii Capelik-Muiangi; nagranie i wydanie płyty pt. *Jacaszek/Wesołowski muzyka pokoju*; nagranie filmu promocyjnego do spektaklu teatralno-muzycznego *White Dream* w wykonaniu zespołu teatralno-muzycznego A Może... Ponadto dofinansowano takie publikacje, jak: tom pokonferencyjny *1050. Rocznica Chrztu Polski Gdańsk Anno Domino MMXVI*; publikacja naukowa Tomasza Larczyńskiego *Ziemia Gdańska w okresie panowania Zakonu Krzyżackiego*; tom *Kancjonały Luteńskiego Gdańska 1587–1810* Piotra Kociumbasa (z serii „Reformacja w Polsce i Europie Środkowo-Wschodniej”); dwujęzyczna, polsko-niemiecka publikacja pamiątkowa *Günter Grass – Odpominania*; album pod red. Jacka Friedricha poświęcony bazylice Mariackiej w Gdańsku.
- Miasto Gdańsk kontynuuje wypracowany przez lata **system przyznawania nagród**, obejmujący pełne spektrum działalności artystycznej, kulturowej i naukowej mieszkańców Gdańska. Tym samym doceniane są również osoby zaangażowane we współtworzenie i promowanie gdańskiej kultury. W 2017 r.:
 - **Nagrodę Miasta Gdańska w Dziedzinie Kultury „Splendor Gedanensis”** (najstarsze i najbardziej prestiżowe wyróżnienie przyznawane za wybitne osiągnięcia w dziedzinie twórczości artystycznej i upowszechnianiu kultury za rok ubiegły) przyznano: prof. Pawłowi Machcewiczowi – za stworzenie unikatowej wystawy stałej Muzeum

II Wojny Światowej w Gdańsku; Andrzejowi Nowakowskiemu – za album SĄD „Sąd Ostateczny” *Hansa Memlinga | Judgment „The Last Judgment” by Hans Memling*; oraz Mikołajowi Trzasce – za muzykę do filmu *Wołyń* w reż. Wojciecha Smarzowskiego;

- **Nagrodę Prezydenta Miasta Gdańska w Dziedzinie Kultury** (przyznawaną indywidualnym twórcom za całokształt pracy artystycznej i osiągnięcia na polu ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego oraz dokonania w upowszechnianiu kultury wśród mieszkańców Gdańska, w kraju i za granicą) otrzymało 80 osób, w tym: 12 muzyków, 16 artystów plastyków, 8 aktorów, 4 literatów, 1 animator kultury oraz 16 twórców z okazji jubileuszu instytucji; w tej kategorii przyznano również 15 nagród w różnych konkursach;
- **Nagrodę Miasta Gdańska dla Młodych Twórców w Dziedzinie Kultury** (przeznaczoną dla tych artystów młodego pokolenia, których twórczość zasługuje na szczególne wyróżnienie) otrzymali: Michał Jaros – za spektakularne wcielenie się na deskach Teatru Wybrzeże i Gdańskiego Teatru Szekspirowskiego w rolę Willa Szekspira w spektaklu *Zakochany Szekspir* i Michela Houellebecqa w spektaklu *Mapa i Terytorium* oraz za kreację młodego Broniewskiego; Kamil Kocurek – za liczne realizacje prac artystycznych w zakresie problematyki zjawiska nierzeczywistości wojennej oraz problemu utożsamiania wojny z grą i zabawą; Klaudiusz Grabowski – za działalność edukacyjną na rzecz popularyzacji kulturowego potencjału Gdańska; ponadto Nagrodę Publiczności zdobył zespół jazzowy Algorhythm;
- **Nagrodę Teatralną Miasta Gdańska** (przyznawaną od 2008 r. autorom najcenniejszych teatralnych kreacji artystycznych stworzonych w roku poprzedzającym przyznanie nagrody) otrzymali: Mirosław Kaczmarek – za scenografię do spektakli *Kreacja*, *Uwiedzeni*, *Fahrenheit 451* oraz *Krzyżacy*; Ryszard Minkiewicz w kategorii „rola męska” – za rolę Jedidji Pottera w operze Krzysztofa Pendereckiego *Czarna Mask* w reż. Marka Weissa na scenie Opery Bałtyckiej; Romuald Pokojski w kategorii „całokształt dorobku artystycznego” – za stworzenie nowej formuły gdańskiego teatru dziecięcego; ponadto Honorową Nagrodę Specjalną wyróżniono Teatr Wybrzeże – za spektakl *Kreacja* w reż. Jarosława Tumidajskiego;
- **Nagrodę Prezydenta Miasta Gdańska „Neptuny”** (przyznawaną od 2006 r. dla uhonorowania polskich i zagranicznych twórców, których artystyczna działalność nawiązuje do gdańskiej tradycji bądź współczesności, ich dorobek zaś pozostawia trwały ślad w historii miasta) otrzymali: Krzysztof Czyżewski, Danuta Stenka oraz Krzysztof Zanussi;
- **Nagrodę Naukową Miasta Gdańska im. Jana Heweliusza** (dla zasłużonych naukowców w dziedzinie nauk ścisłych oraz humanistycznych) otrzymali: prof. dr hab. inż. Kazimierz Darowicki (w kategorii nauk przyrodniczych i ścisłych) – za wybitne osiągnięcia naukowe, a w szczególności za opracowanie teoretyczne i wprowadzenie do praktyki pomiarowej nowej metody badawczej – dynamicznej elektrochemicznej spektroskopii impedancyjnej; oraz prof. dr hab. Jerzy Zajadło (w kategorii nauk humanistycznych i społecznych) – za teorię trudnych przypadków w prawie;
- **Nagrodę Miasta Gdańska dla Młodych Naukowców im. Jana Uphagena** (przyznawaną osobom w wieku do lat 30 za wybitne osiągnięcia naukowe w dwóch kategoriach: nauk ścisłych i przyrodniczych oraz nauk humanistycznych) otrzymali: dr inż. Adrian Bekasiewicz (nauki ścisłe i przyrodnicze) – za metody szybkiego projektowania struktur mikrofalowych; oraz mgr Wacław Kulczykowski (nauki huma-



Powiązanie
z Programem
Operacyjnym
Edukacja

nistyczne i społeczne) – za wybitne osiągnięcia w zakresie prowadzenia prac archeologicznych, rewitalizacyjnych i dokumentacyjnych oraz wkład w nowatorskie badanie i ratowanie zabytków kultury na Pomorzu;

- **Nagrodę Miasta Gdańska za Promocję Kultury Miasta Gdańska im. Marcina Opitza** (przyznawaną za wybitne zasługi w promocji twórców i kultury Gdańska wśród jego mieszkańców, w kraju i za granicą w roku poprzedzającym rok przyznania nagrody) otrzymała Anna Czerwińska-Rydel – za prezentację historii i kultury Gdańska w swojej twórczości literackiej;

- **tytuł Mecenasa Kultury Gdańska** (honorowe wyróżnienie przyznawane od 2004 r. firmom, które szczególnie aktywnie wspierały działalność kulturalną w Gdańsku w roku poprzedzającym rok przyznania tytułu) otrzymała firma Ziaja – za wsparcie sponsorskie projektów kulturalnych realizowanych przez Teatr Wybrzeże.

Ponadto Miasto Gdańsk od 1991 r. przyznaje nagrodę w **Konkursie Literackim im. Bolesława Faca**. Jego pomysłodawcą był gdański pisarz, poeta i tłumacz Bolesław Antoni Fac, który po śmierci w 2000 r. stał się patronem konkursu. Konkurs swoim zakresem obejmuje poezję, prozę i esej. Tematyka zgłaszanych utworów może być dowolna, a uczestniczyć mogą zarówno członkowie literackich stowarzyszeń twórczych, jak i autorzy niezrzeszeni. Nagrodą w konkursie jest sfinansowanie przez Miasto wydania zwycięskiej pracy w nakładzie 1 tys. egzemplarzy. W 2017 r. nagrodą za 2016 rok została wyróżniona Mariola Kruszewska za zbiór opowiadań pt. *Czereśnie będą dziczyć*.

- W 2017 r. przygotowano do wydania publikacje związane z jubileuszami gdańskich nagród. W ramach uhonorowania środowisk artystycznych i naukowych zainicjowano prace nad stworzeniem publikacji z okazji 45. edycji przyznania Nagrody Miasta Gdańska „Splendor Gedanensis”, a także stworzenie kolejnego wydawnictwa pt. *Uczeni Gdańska. Laureaci Nagrody Naukowej Miasta Gdańska im. Jana Heweliusza za lata 2013–2017* we współpracy z Gdańskim Towarzystwem Naukowym. Ponadto wydana została publikacja *Młodzi Twórcy Kultury* z okazji uczczenia symbolicznego osiągnięcia dojrzałości przez Nagrodę Miasta Gdańska dla Młodych Twórców w Dziedzinie Kultury, której 18. edycja przypadła na 2017 rok. W jej skład wchodziły wywiady przeprowadzone z twórcami, którzy otrzymali tytuł Młodego Twórcy Kultury na przestrzeni ostatnich lat. Zdjęcia portretowe do publikacji wykonała Renata Dąbrowska. Wśród artystów, których sylwetki zostały przybliżone w jubileuszowej publikacji, znaleźli się m.in. malarz Marcin Zawicki, artystka intermedialna Dorota Nieznalska, fotograf Maciej Moskwa, literatka Barbara Piórkowska czy muzyk Stefan Wesołowski.
- W 2017 r. kontynuowano program **zakupu wydawnictw** (m.in. książkowych i płytowych). Zainteresowane osoby prawne lub fizyczne występowały z wnioskiem o zakup. Powołana przez Prezydenta Miasta Gdańska komisja ds. zakupu wydawnictw przy wyborze tytułów zwracała uwagę przede wszystkim na to, czy autor pochodzi z Gdańska bądź jest postacią znaczącą dla gdańskiego środowiska twórczego, czy dzieło dotyczy regionu, Gdańska, jego dzielnic lub mieszkańców, czy też ze względu na wybitne wartości artystyczne zakup pozycji leży w interesie miasta. Ważnym aspektem przy zakupie wydawnictw były również poruszane w nich tematy demokracji, solidarności, otwartości, tolerancji, którym od wieków hołduje Gdańsk, a także zagadnienia wielokulturowości Gdańska z jednej strony, a jego polskości – z drugiej. Brano również pod uwagę ich zalety z punktu widzenia kształtowania świadomości obywatelskiej oraz odwoływania się do tożsamości europejskiej. Zakupione wydawnictwa Miasto Gdańsk przeznaczyło m.in. na nagrody w organizowanych lub współorganizowanych konkursach. Jednym z największych przedsięwzięć w ramach

zakupu wydawnictw przez Miasto Gdańsk jest rzeczowe wsparcie ogólnopolskiego konkursu dla dzieci i młodzieży – Wielkiego Maratonu Czytelniczego. Konkurs, objęty patronatem Prezydenta Miasta Gdańska i Pomorskiego Kuratora Oświaty, został zainicjowany we wrześniu 2009 r. przez nauczycielki języka polskiego z trzech gdańskich szkół oraz WiMBP i był adresowany do uczniów szkół podstawowych, a od 2015 r. także do uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Przez 8 lat trwania Maratonu młodzież przeczytała 164 książki spoza listy lektur obowiązkowych. W sumie w latach 2009–2017 w Wielkim Maratonie Czytelniczym wzięło udział prawie 30 tys. uczniów.

- Miasto Gdańsk dofinansowuje projekty kulturalne i artystyczne w drodze konkursu ofert, realizując samorządowy obowiązek przypisany gminom, polegający na **wspieraniu działalności podmiotów i osób prawnych realizujących zadania z zakresu kultury, sztuki i ochrony dziedzictwa narodowego**. Organizacje pozarządowe w ramach programów grantowych mogły się ubiegać w konkursach o dofinansowanie swoich projektów z dziedziny kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego. W 2017 r. przeprowadzono dodatkowo konkurs grantowy w celu podpisania 3-letnich umów. Taka formuła jest niezbędna dla zapewnienia ciągłości i wysokiej jakości realizacji przedsięwzięć o charakterze cyklicznym, ze szczególnym uwzględnieniem festiwali muzyki dawnej i współczesnej, sztuk wizualnych i filmowych czy działań w przestrzeni publicznej. Umowy 3-letnie umożliwiają rozpoczęcie przygotowań z wyprzedzeniem pozwalającym na najlepszy wybór artystów biorących udział w danym projekcie, a także warunkują rzetelne przygotowanie zadań od strony promocyjnej, w tym także na polu międzynarodowym.

W ramach konkursu 3-letniego podpisano 9 umów na łączną kwotę 1,66 mln zł. Wśród imprez objętych umowami znalazły się: edycje festiwalu Actus Humanus, Gdański Festiwal Impro „Podaj wiosło – podaj pagaj”, IV Festiwal Sztuk Wizualnych „Interference Festiwal”, Soundrive Fest, Fląder Festiwal, Międzynarodowy Festiwal Filmów Animowanych w Gdańsku, XV Gdański Doc Film Festival, a ponadto widowisko *Sqđ*, Parada Niepodległości oraz imprezy towarzyszące.

Zgodnie ze szczegółowymi warunkami konkursu na zadania z zakresu kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa przy ocenie ofert jednorocznych, z uwagi na istotność obchodów rocznicowych i innych wydarzeń związanych z Gdańskiem, starano się szczególnie doceniać projekty nawiązujące do idei wolności, solidarności i otwartości, 500-lecia Reformacji, twórczości i postaci Hansa Memlinga, Daniela Chodowieckiego i Günтера Grassa, Święta Miasta, a także m.in. służące rozwijaniu świadomego uczestnictwa w kulturze, podnoszeniu atrakcyjności oferty kulturalnej i turystycznej Gdańska, aktywizujące mieszkańców zagrożonych wykluczeniem społecznym lub integrujące imigrantów czy wspierające wydanie niekomercyjnych, niskonakładowych projektów wydawniczych.

W ramach konkursu jednorocznego podpisano 130 umów o łącznej kwocie 1 912 310 zł. Zrealizowane dzięki temu projekty to m.in.: „Oliwska Akademia Sztuki” (organizowana przez Fundację Wspólnota Gdańska), „Pigułka Sztuki dla Seniora” (Fundacji Inicjatyw Społeczno-Kulturalnych Forum), „Święto Wielkiej Alei” (Fundacji Dźwigary Innowacji i Rozwoju), mural „*Sqđ* Ostateczny – żywy w pikselach”, „Link do Memlinga. Gra miejska o *Sqdzie* Ostatecznym” (Stowarzyszenie Nasiono), a także 20. Festiwal Filmów Kultowych, Święto Ulicy Mariackiej, Gdańskie Wykłady Filozoficzne czy JamaRock Fest.

Dofinansowanie na wydarzenia kulturalne odbywające się w Gdańsku można było uzyskać także w trybie pozakonkursowym, czyli w ramach tzw. **małych grantów**, i pozyskać kwotę dotacji do 10 tys. zł dla realizowanego projektu trwającego maksymalnie do 90 dni. Miasto zawarło w takim trybie 38 umów z organizacjami pozarządowymi na łączną kwotę 300 164 zł.



3 872 473 zł

przeznaczono w 2017 r. na dofinansowanie projektów z zakresu kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego; łącznie zawarto 177 umów.

Źródło: Biuro Prezidenta ds. Kultury, Urząd Miejski w Gdańsku

- Miasto Gdańsk dofinansowało w 2017 r. artystów i twórców w ramach konkursu grantowego, ale także – m.in. przez umowy promocyjne – nagrody przyznawane przez prezydenta, w tym doroczną Nagrodę Związku Polskich Artystów Plastyków – Oddział Gdańsk i Nagrodę im. Kazimierza Ostrowskiego za 2016 r. (dla Janusza Lewandowskiego). Dofinansowało również realizację cyklicznych wydarzeń kulturalnych: 13. edycję wykładów w Domu Uphagena (wykłady popularno-naukowe „Kultura dawnego Gdańska”) czy cykl wykładów Wszechnicy Polskiej Akademii Nauk (PAN). Rozpoczęto również prace nad przygotowaniem I tomu IV części *Historii Gdańska* we współpracy z Instytutem Historycznym PAN.
- Miasto Gdańsk, działając na polu kultury, **prowadzi współpracę nie tylko z różnymi instytucjami i organizacjami, ale także z uczelniami wyższymi**, m.in. dzięki temu przedstawiciele władz uczelni czynnie włączają się prace komisji przyznających nagrody, stypendia czy wskazujących dzieła sztuki do zakupu. W ramach współpracy z ASP możliwe było zrealizowanie projektów grantowych organizacji pozarządowych; w 2017 r. odbyły się m.in. koncert w ramach festiwalu Actus Humanus Resurrectio w Wielkiej Zbrojowni ASP i wystawa pt. „Tadeusz Kantor. Brudnopis, Multipart”. Ponadto Prezydent Miasta Gdańska objął patronatem honorowym wystawę wraz z promocją katalogu pt. *Fête funèbre*, dotyczącą tematu nieuchronności przemijania i śmierci. Ważnym aspektem współpracy Miasta Gdańska i ASP jest zaakcentowanie obecności kultury w tkance miejskiej, nie tylko dzięki szerszej dostępności Zbrojowni Sztuki, która stała się miejscem zapraszającym do odwiedzenia, ale również poprzez stworzenie przez zespół badawczy pod przewodnictwem Sławomira Witkowskiego spójnego systemu identyfikacji wizualnej dla spółek zależnych Miasta Gdańska. Poprzez znak graficzny odnoszący się bezpośrednio w sposób uproszczony do historycznego symbolu – herbu Wielkiego Miasta Gdańska – zyskano logo przejrzyste i dające poczucie przynależności do miasta i jego dziedzictwa. Ponadto, twórcy związani z ASP w ramach wymiany międzynarodowej mogli zaprezentować swoje prace za granicą. W 2017 r. przykładem może być współpraca Gdańska i Wilna w zakresie prezentacji prac artystów gdańskich w Wilnie na wystawie pt. „KHORA” oraz rewizyta artystów wileńskich w ramach tego projektu. Dodatkowo, dzięki współpracy z dziekan Wydziału Rzeźby i Intermediów, prof. Katarzyną Józefowicz, po raz kolejny została przyznana Nagroda Prezidenta dla najlepszych studentów. W 2017 r. wyróżniono Arkadiusza Geniusza oraz Mateusza Kozłowskiego. Z kolei we współpracy z AMuz oraz PG Miasto kontynuowało cykl koncertowy pn. „Akademia Muzyczna na Politechnice”. Warto również w tym miejscu odnotować, że w 2017 r. została powołana interdyscyplinarna Rada Konsultacyjno-Programowa Domu Chodowieckiego i Grassa, do której zostali zaproszeni m.in. przedstawiciele polskich i niemieckich ośrodków naukowych. Rada ma za zadanie stworzyć założenia programowe nowej instytucji.



Powiązanie
z Programem
Operacyjnym
Innowacyjność
i Przedsiębior-
czość

- Rok 2017 był czasem **rozwoju przedsiębiorczości kulturalnej i kreatywnej i zwiększenia gospodarczego znaczenia kultury w Gdańsku**. Miasto, prowadząc różne działania, stara się wspierać i zachęcać miejskie instytucje kultury do szeroko rozumianej współpracy z innymi instytucjami i grupami nieformalnymi.
- IKM zrealizował projekt „**Kultura spotyka biznes**”, który służy przełamaniu barier i poszerzeniu kompetencji sektora kultury i biznesu – tworzy nową sieć kontaktów, inspiruje i rozbudza kreatywność uczestników projektu. Podczas szkoleń profesjonalści dzielili się swoją wiedzą w ramach serii warsztatów; odbyły się też indywidualne konsultacje „Jeśli nie grant, to co?”, „Jak być widocznym w świecie sztuki i nie tylko?”, „Co ja podpisuję?!”, „Od pomysłu do sukcesu”, a także zajęcia z rysunku, warsztaty teatralne, dźwiękowe, rzeźbiarskie. Ponadto zorganizowano spotkanie „Miasta kreatywne, nieudany eksperyment?”, a także przygotowano i prowadzono stronę internetową projektu.
- Innym organizowanym przez IKM cyklem warsztatów jest „**KaWa – Kulturalna wymiana**”, na których spotykają się instytucje kultury, organizacje pozarządowe, osoby prowadzące własną działalność związaną z kulturą, blogerzy i wszyscy, którzy chcą dowiedzieć się o wykorzystaniu nowych technologii w kulturze. Przeprowadzono warsztaty: „Aplikacje dla kultury. Komunikacja, trendy, inspiracje”, „Myślenie wizualne z Jadžkarysuje.pl”, „Graficzne ABC”.
- Do zwiększenia gospodarczego znaczenia kultury w Gdańsku przyczynia się z pewnością pojawianie się nowych przestrzeni na mapie miejsc kulturotwórczych. Takim miejscem jest nowa inicjatywa pod nazwą 100cznia, w całości składająca się z konstrukcji kontenerów. Miejsce, wkrótce po otwarciu, stało się modnym centrum rozrywkowym, promującym lokalnych twórców, projektantów i szefów kuchni. Nowym miejscem na rozrywkowej mapie Gdańska stało się również, organizowane w piątkowe i sobotnie noce na Dolnym Mieście przy ul. Łąkowej, **Podwórko** – nocny targ, podczas którego można spróbować najlepszej lokalnej kuchni, zobaczyć film lub wystawę. Należy podkreślić, że powstanie nowych miejsc na mapie Gdańska nie ograniczyło aktywności tych już istniejących, jak: Ulica Elektryków, Sztuka Wyboru, Stary Maneż czy Kolonia Artystów. Tym samym istotna wydaje się konieczność zmiany koncepcji obecnego przekazu informacyjnego, ograniczającego się wyłącznie do promocji wydarzeń realizowanych przez miejskie instytucje kultury lub organizacje pozarządowe realizujące wydarzenia dofinansowane przez Miasto z budżetu grantowego, przy wyeliminowaniu całej gamy miejsc kulturotwórczych, realizujących misję upowszechniania kultury bez wkładu finansowego ze strony Miasta Gdańska. Trafny wydaje się fakt wprowadzenia podziału przy tworzeniu komunikatów prasowych na promująco-informacyjny – dla wydarzeń mających stałe grono odbiorców, korzystających z przekazów medialnych – oraz promocyjno-edukacyjny – dla wydarzeń o wysokiej jakości, jednak uznawanych za niszowe, a przez to mniej popularne.
- Miasto przykłada dużą wagę do promocji tradycji kulinarnych, dofinansowując różne wydarzenia w tym zakresie. Działania te nie tylko przyczyniają się do zwiększenia roli tzw. kultury kulinarnej, ale także przekładają się na rozwój branży gastronomicznej. W 2017 r. kontynuowano „**Smaki Gdańska**” – projekt promujący kulinarne tradycje i autorską kuchnię wysokiej jakości, nawiązującą do dziedzictwa historycznego i tradycji kulinarnych miasta. Cele projektu to wypracowanie unikatowej gdańskiej oferty w menu oraz branding restauracji. Akcją wspomagała stworzona w tym celu strona internetowa. Wypracowano również nową koncepcję gdańskiej edycji **Nocy Restauracji 2017**; dotyczyła ona specjalnego menu degustacyjnego Smaków Gdańska oraz wizyty studyjnej dziennikarzy i blogerów kulinarnych.

- Pozostając w tematyce kulinarnej, należy wspomnieć o inicjatywie Gdańskiej Organizacji Turystycznej (GOT), która we współpracy z fabryką czekolady Bałtyk stworzyła nowe, ekskluzywne **Praliny Gdańskie**. Uzupełniły one linię gdańskich słodyczy o nazwie Smak Tradycji (dwie 100-gramowe czekolady: gorzka i mleczna), wyprodukowanych przez Bałtyk według tradycyjnej receptury firmy. Opakowanie każdej z nich zostało zaprojektowane na podstawie czterech pocztówek. Każda przedstawia Gdańsk widziany oczami artystów malarzy sprzed ok. 100 lat. Aranżację graficzną przygotowała gdańska artystka, malarka i graficzka Magda Beneda.
- Gdańsk, którego aktywna działalność na polu projektowania z wykorzystaniem bursztynu jest tradycją kulturową, angażował się w wiele wydarzeń w tym zakresie, organizowanych zarówno przez instytucje kultury, jak i przez prywatnych przedsiębiorców. W 2017 r. w Centrum Wystawienniczo-Kongresowym AmberExpo odbyły się 24. Międzynarodowe Targi Bursztynu, Biżuterii i Kamieni Jubilerskich „**Amberif**”. To najważniejsza na świecie wystawa bursztynu i największa impreza jubilerska w Europie Środkowo-Wschodniej. Nowe wzory i trendy w biżuterii zaprezentowało ponad 460 firm z 16 krajów. Punktem kulminacyjnym Targów była Gala Bursztynu i Mody „AmberLook trends & styles 2017”. Podczas targów przyznano nagrody, takie jak Grand Prix, Złoty Medal Prezesa Międzynarodowych Targów Gdańskich, Bursztynowe Rzemiosło i Kulę, a także tytuł Bursztywnika Roku oraz Amber Business Partner. Z kolei w dniach 31 sierpnia – 2 września 2017 r. odbyły się **18. Międzynarodowe Targi Bursztynu „Ambermart”**, gdzie swoje wzornictwo prezentowało 220 wystawców z 9 krajów. Na targach pokazano projekt nowego Muzeum Bursztynu w Wielkim Młynie. Wystawa była poświęcona nie tylko projektowi obiektu, ale również historii tego niezwykłego miejsca od czasów powstania po współczesność, a także dotychczasowe dokonania Muzeum. Ponadto ważne gospodarcze znaczenie dla Gdańska miały wydarzenia, takie jak: **Gala Mody i Bursztynu „AmberLook 2017”**, projekt „**Trend Book 2017+**” oraz „**Trend Book 2018**”, **II Forum Wzornictwa Gdańsk 2017** w ASP w Gdańsku czy multimedialna wystawa w ECS „**Bursztyn bałtycki. Tradycja i innowacja**”, promująca nie tylko Gdańsk jako Światową Stolicę Bursztynu, ale też nowoczesny design gdańskich twórców.

Cel operacyjny IV.3. Wzmocnienie ponadlokalnego i międzynarodowego znaczenia Gdańska poprzez kulturę.

- O rozpoznawalności Gdańska na arenie międzynarodowej świadczy budowana od ponad 20 lat **marka miasta wolności i solidarności**. Wartości te są upowszechniane i aktualizowane, aby odnosiły się do współczesnych kontekstów społecznych i politycznych, przez działania programowe, m.in. takich instytucji, jak ECS czy IKM. Na podstawie prowadzonych działań budowany jest przekaz wydarzeniach kulturalnych wysokiej jakości, programowanych w duchu idei wolności kultury, jak m.in. festiwal Solidarity of Arts, All About Freedom czy Europejski Poeta Wolności. Od 2017 r. Miasto Gdańsk najważniejsze wydarzenia kulturalne zdecydowało się promować pod hasłem „wolność kultury”.
- **Hasło „wolność kultury”** pojawiło się już wcześniej w promocji działań kulturalnych Gdańska. W 2008 r. ogłoszono oficjalną kandydaturę Gdańska i Metropolii do tytułu Europejskiej Stolicy Kultury 2016. Idea programowa kandydatury została zgłoszona w otwartym, dwuetapowym „Konkursie Miasta Gdańska na autora koncepcji i operatora projektu Gdańsk i Metropolia Europejska Stolica Kultury 2016”, który został

wygrany przez dwoje niezależnych managerów kultury: Aleksandrę Szymańską i Romualda Pokojkiego. Przez kolejne trzy lata prac nad koncepcją programową, wypracowywaną w duchu środowiskowego porozumienia i współpracy, powstał dokument aplikacyjny bezpośrednio odwołujący się do idei – **Wolność Kultury. Kultura Wolności**.

Mimo że Gdańsk i Metropolia nie uzyskały tytułu, Miasto wykorzystało wkład merytoryczny aplikacji przy tworzeniu Strategii Rozwoju Miasta Gdańsk 2030 Plus oraz jako podstawę Programu Operacyjnego Kultura i Czas Wolny, który został zawarty w dokumencie Gdańsk Programy Operacyjne 2023. Po niespełna 5 latach przerwy Biuro Prezydenta ds. Kultury powróciło w swoich działaniach do hasła „wolność kultury”, stanowiącego kwintesencję *genius loci* Gdańska – miejsca o silnej tożsamości, definiowanego przez idee wolności i otwartości na nowe prądy.



- „Wolność kultury” jest jedną z podstawowych idei w założeniach kreacji silnej marki kulturalnej Gdańska – marki opartej na budowaniu oferty kulturalnej charakteryzującej się bardzo wysoką jakością artystyczną, kierowanej do szerokiego grona odbiorców, nawiązującej do wartości wolności słowa, myśli czy przekonań, stawiającej inkluzywność ponad wykluczenie. Szczególnie teraz, w dobie wzrastających tendencji nacjonalistycznych w Polsce, Europie i na świecie, idea szerzenia wolności i otwartości zdaje się nabierać nowego, wielowymiarowego znaczenia, nie tylko w skali realizacji artystycznej, ale także w szeroko pojętym aspekcie społecznym.
- Rozpoznawalność Gdańska jako miasta wolności i solidarności skutkowałą również działaniami o międzynarodowym potencjalnie, jak zaproszenie do włączenia się do Międzynarodowej Sieci Miast Schronienia ICORN, do której 30 sierpnia 2017 r. oficjalnie włączona została Gdańska Galeria Miejska.
- W aspekcie budowania przekazu „wolność kultury” w 2016 r. Biuro Prezydenta ds. Kultury **zleciło przygotowanie logotypu** oraz **serii spotów wideo**. W 2017 r. do głównego filmu promocyjnego dodano graficzny zestaw haseł: „wolność kultury”, „wolność słowa” oraz głos lektora – Tomasza Knapika. Zlecono również przygotowanie animacji graficznej samego logotypu *#wolnosc kultury*. Wyprodukowane materiały były wyświetlane podczas wydarzeń kulturalnych realizowanych przez instytucje kultury oraz organizacje pozarządowe. Znak graficzny dodawano do wybranych pozycji wydawniczych, gdzie razem z herbem stanowił przekaz informujący o mecenacie Miasta Gdańska. W 2017 r. wprowadzono także do powszechnego użycia w mediach społecznościowych hashtag *#wolnosckultury*, pomagający osobom zainteresowanym wyszukać wydarzenia wpisujące się w markę kulturalną Gdańska.

- Biuro Prezydenta ds. Kultury wyprodukowało serię materiałów promocyjnych w konwencji graficznej *#wolność kultury*, m.in. bawełniane torby, długopisy, ołówki, pocztówki czy nośniki z pamięcią elektroniczną. Część z nich była produkowana przez przedsiębiorstwa wyrównujące szanse społeczne przez zatrudnianie osób z niepełnosprawnościami. Materiały będą dystrybuowane na potrzeby działań promujących markę Gdańsk *#wolność kultury* podczas flagowych wydarzeń kulturalnych w mieście.
- W 2017 r. do najważniejszych wydawnictw wspartych finansowo przez Miasto Gdańsk i opatrzonych znakiem *#wolność kultury* należały: „**For Peace**” – zapis audio z koncertu finałowego Festiwalu Solidarity of ARTS, podczas którego z premierową kompozycją wystąpili gdańscy kompozytorzy Stefan Wesołowski i Michał Jacaszek z zespołem (nagranie zostało wydane na płycie CD); „**Gdański Planer Kulturalny – miejsca kultury**” oraz „**Gdański Planer Kulturalny – festiwale i wydarzenia artystyczne**” – seria materiałów poświęconych wydarzeniom i miejscom kultury w Gdańsku (wydawnictwo zostało przygotowane w j. polskim i angielskim, rozdystrybuowane w punktach GOT, instytucjach kultury oraz miejscach kulturotwórczych na terenie Gdańska), „**Młodzi Twórcy Kultury**” – wydawnictwo przygotowane z okazji 18. edycji przyznania Nagrody Prezydenta Miasta Gdańska dla Młodych Twórców w Dziedzinie Kultury – dla młodych i kreatywnych twórców, dzięki którym słowa „wolność” i „kultura” nabierają nowych znaczeń. W publikacji zawarto m.in. 16 przesłań od twórców, którzy w poprzednich latach zostali wyróżnieni nagrodą. Cytaty zostały zebrane do wykorzystania przy działaniach wizerunkowych promujących gdańską ofertę kulturalną. Rozpoczęto również prace nad wydawnictwem z okazji 45-lecia nagrody Splendor Gedanensis.
- Kolejnym, po idei „wolność kultury”, silnym akcentem kreacji marki kulturalnej w 2017 r. była promocja i upowszechnianie wiedzy na temat **dziedzictwa kulturowego Gdańska**. Jednym z najważniejszych obiektów sztuki jest tryptyk *Sąd Ostateczny* Hansa Memlinga, znajdujący się w zbiorach Muzeum Narodowego w Gdańsku.
- Decyzją władz samorządu Gminy Miasta Gdańska oraz Samorządu Województwa Pomorskiego rok 2017 został poświęcony upowszechnianiu wiedzy na temat znajdującego się w Gdańsku arcydzieła malarstwa niderlandzkiego autorstwa Hansa Memlinga. Koordynację działań związanych z przygotowaniem programu powierzono Muzeum Narodowemu w Gdańsku. Z początkiem 2017 r. Muzeum Narodowe ogłosiło oficjalną nazwę **projektu: „Sąd Ostateczny Hansa Memlinga. JEDEN ze 100 najważniejszych obrazów w sztuce dawnej”**, a wraz z nią uruchomiło stronę internetową www.jedenzestu.pl zawierającą m.in. opis dzieła oraz roczny kalendarz wydarzeń inspirowanych tryptykiem Memlinga. Do współpracy zaproszono szereg gdańskich instytucji kultury oraz organizacji pozarządowych, które zaangażowały się w ideę upowszechniania wiedzy na temat arcydzieła. Wśród nich znalazły się m.in.: WiMBP, GAK, Teatr Miniatura, Opera Bałtycka czy Muzeum Historyczne Miasta Gdańska.
- Najważniejsze realizacje wpisane w program „JEDEN ze 100”:
 - **Hans Memling. Malarz tego drugiego renesansu** – komiks autorstwa Łukasza Pawlaka wydany przez WiMBP został wybrany w drodze ogłoszonego przez instytucje otwartego konkursu. Premiera miała miejsce pod koniec czerwca na Gdańskich Spotkaniach Komiksowych GDAK 2017. Wydawnictwo zostało przygotowane w języku polskim i angielskim;

- **cykl wędrówek „Szlakiem gdańskich sądów ostatecznych”** – projekt edukacyjny przygotowany i realizowany przez Muzeum Historyczne Miasta Gdańska w 2017 r., mający na celu pokazanie uczestnikom malarskich i rzeźbiarskich przedstawień biblijnego sądu ostatecznego;
 - projekty GAK: cykl interdyscyplinarnych warsztatów **„Aniołki Memlinga”** skierowany do dzieci w wieku 7–12 lat, konkurs plastyczny **„Pod lupą”**, który miał pokazać, jak dzieci odbierają ten obraz. Do udziału w konkursie zaproszono uczniów gdańskich szkół podstawowych i gimnazjów. Teatr FETA przygotował **spektakl uliczny** inspirowany dziełem Memlinga w reż. Elwiry Twardowskiej;
 - szereg projektów poświęconych *Sądowi Ostatecznemu*, sfinansowanych z budżetu grantów Miasta Gdańska: **„Link do Memlinga. Gra Miejska o Sądzie Ostatecznym”** Stowarzyszenia Producentów Polskiej Animacji; mural Piotra Szwabego pt. **„Sąd Ostateczny – żywy w pikselach”**; *Widowisko z kluczem* – spektakl słowno–muzyczny inspirowany tryptykiem Hansa Memlinga, przygotowany przez Fundację Transgressive Art i zrealizowany w Teatrze Miniatura w Gdańsku; ponadto dwie audycje radiowe (słowno–muzyczne) dla młodzieży w Radiu Gdańsk i w Programie III Polskiego Radia oraz spotkanie z udziałem literatów, plastyków, krytyków sztuki i zaproszonej młodzieży szkolnej i studenckiej. Dodatkowo Jerzy Jankau z Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego przygotował rozprawę pt. **„Ocena anatomiczna wybranych postaci z obrazu Hansa Memlinga Sąd Ostateczny”**. Priorytet „Sąd Ostateczny Hansa Memlinga” został stałym punktem w regulaminie otwartego konkursu ofert na realizację zadań z zakresu kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego, określonych w „Programie współpracy Miasta Gdańska z organizacjami pozarządowymi”;
 - największa produkcja artystyczna zrealizowana w ramach programu „Jeden ze 100”: **prapremiera opery Sąd Ostateczny**, stanowiąca trzecią odsłonę, realizowanego pod patronatem Prezydenta Miasta Gdańska, cyklu zamówień kompozytorskich **Opera Gedanensis**. Zamówienie kompozytorskie zostało złożone u polskiego twórcy muzyki elektronicznej, warszawskiego kompozytora prof. Krzysztofa Knittla, który na twórcę libretta wybrał pisarza i muzykologa dr. Mirosława Bujkę. Prapremiera dzieła odbyła się 8 listopada 2017 r. w Operze Bałtyckiej w Gdańsku. Reżyserię powierzono Pawłowi Szkotakowi. Warto nadmienić, że produkcja została sfinansowana ze środków Miasta Gdańska, Samorządu Województwa Pomorskiego, Instytutu Muzyki i Tańca oraz MKiDN.
 - Wśród działań promujących znalazła się też trwająca od 2016 r. **Akademia Sądu Ostatecznego** – cykl wykładów w Muzeum Narodowym w Gdańsku poświęcony szerokiemu spektrum zagadnień związanych z dziełem i popularyzacją wiedzy o nim.
- W 2017 r. z inicjatywy Biura Prezydenta ds. Kultury zainicjowano rozmowy z Muzeum Narodowym w Gdańsku oraz gdańskim studium graficznym TOFU na temat idei stworzenia książki znaku służącej promocji arcydzieła Memlinga. W wyniku spotkań i wsparcia finansowego udzielonego poprzez Pomoc Samorządową dla Marszałkowskich Instytucji Kultury doprowadzono do **stworzenia identyfikacji graficznej obrazu w polskiej i angielskiej wersji językowej oraz planu kampanii promującej tryptyk**. Od 29 czerwca 2017 r., również dzięki wsparciu finansowemu Miasta Gdańska, Muzeum Narodowe rozpoczęło **kampanię promocyjną**. Grafiki przedstawiające występującą w przestrzeni miasta złotą kulę pojawiły się w mediach społecznościowych,

w przestrzeni publicznej, na słupach ogłoszeniowych, citylightach i w komunikacji miejskiej. W lipcu na gdańskie tory wyjechał **złoty tramwaj**, od razu wzbudzając powszechne zainteresowanie podróżujących oraz lokalnych i ogólnopolskich mediów. Była to pierwsza odsłona kampanii tzw. teaserowej, czyli zaciekawiającej. W kolejnym etapie zawarto przekaz wyjaśniający: na tramwaju i plakatach dodano logotypy *Sądu Ostatecznego* oraz Muzeum Narodowego w Gdańsku. W mediach społecznościowych natomiast pojawiały się wpisy oznaczone hasztagami: #jedenze100, #oneof100, #Memling, #SądOstateczny i #TheLastJudgement. 24 sierpnia w Muzeum Narodowym w Gdańsku odbyła się konferencja prasowa z udziałem prezydenta Pawła Adamowicza, marszałka województwa pomorskiego Mieczysława Struka oraz przedstawicieli TOFU Studio: Adama Chylińskiego, dyrektora artystycznego, oraz Daniela Naborowskiego, koordynatora prac związanych z powstaniem księgi znaku i kampanii wizerunkowej.



ryc. 11. Złoty tramwaj na ulicach Gdańska, w ramach kampanii promującej *Sąd Ostateczny* Hansa Memlinga w Muzeum Narodowym w Gdańsku; fot. Grzegorz Mehring / gdansk.pl

- ➔ 7 listopada, podczas 3. warszawskiego przeglądu „Muzeum widzialne”, Muzeum Narodowe w Gdańsku otrzymało dwie nagrody za sposoby promocji dzieła *Sąd Ostateczny* Hansa Memlinga.
- ➔ Podczas przeglądu przyznano Muzeum Narodowemu II nagrodę w kategorii „Kampanie promocyjno-marketingowe” za projekt „Złota Kampania promująca obraz *Sąd Ostateczny* Hansa Memlinga” oraz III nagrodę w kategorii „Identyfikacja muzeum” za projekt „Identyfikacja wizualna obrazu *Sąd Ostateczny* Hansa Memlinga”. Wraz z końcem 2017 r. rozpoczęto rozmowy i planowanie kontynuacji „złotej kampanii” w 2018 r.

- O międzynarodowym potencjale marki kulturalnej Gdańska stanowi również **popularność nowo powstałej infrastruktury kulturalnej**. W narracji o Gdańsku, obok odbudowanego historycznego centrum miasta nie może zabraknąć obiektów architektonicznych, które pomimo nowości zyskały już międzynarodowy rozgłos. Mowa tu o ECS, Gdańskim Teatrze Szekspirowskim, Muzeum II Wojny Światowej czy powstającym Kunście Wodnym stanowiącym część kompleksu handlowo-usługowego Forum Gdańsk, który w 2018 r. stanie się nową siedzibą IKM. Oddany do użytku w 2017 r. budynek Muzeum II Wojny Światowej zdobył szereg nagród i nominacji w konkursach, m.in. MocArt 2017, nominację do nagrody Bryła Roku 2017 czy do Nagrody Architektonicznej POLITYKI 2017. Konieczne jest nadmienienie, że w 2017 r., równoległe do budowy Kunstu Wodnego, trwały prace nad programowaniem nowych działań, które zostaną wykorzystane jako promocja nowego miejsca kulturotwórczego na mapie Gdańska, i przy przeprowadzce IKM do nowej siedziby. Wzięto tu pod uwagę doskonałą lokalizację Kunstu, sąsiadującego z gmachem głównym WiMBP oraz jej oddziałem American Corner, a także nowoczesnym centrum usługowo-handlowym. Oferta IKM finalnie ma zostać poszerzona o działania skierowane do obcokrajowców, realizowane przy współpracy m.in. z American Corner. Ponadto latem 2017 r. IKM przeprowadził w mediach społecznościowych krótką kampanię zapowiadającą swoje przeniesienie do nowej siedziby w Kunście Wodnym.
- Należy również w tym miejscu odnotować, że **Europejskie Centrum Solidarności zostało wybrane najlepszym produktem turystycznym 2017 r. według Certyfikatu Polskiej Organizacji Turystycznej**. Certyfikat ten jest nazywany turystycznym Oscarem, bo wyróżnia i promuje wyjątkowe atrakcje turystyczne w Polsce. Organizacja bierze pod uwagę takie cechy, jak nowatorstwo, jakość i przyjazność dla turystów. W poprzedniej edycji nagrodę tę otrzymał Gdański Teatr Szekspirowski. Nagroda dla ECS potwierdza również, jak atrakcyjny turystycznie jest Gdańsk. Warto podkreślić, że do popularyzacji Gdańska oraz ECS wśród liderów opinii przyczyniła się cyklicznie organizowana konferencja nowych mediów „Blog Forum Gdańsk”.
- Zakres działań związanych z tworzeniem i umacnianiem marki kulturalnej Gdańska to również **budowanie relacji z osobami/ambasadorami**, którzy działają na rzecz jego promocji jako ważnego centrum kultury na mapie Polski i Europy. Jednym z narzędzi w honorowaniu takich postaw jest Nagroda Miasta Gdańska za Promocję Kultury Miasta Gdańska im. M. Opitza. Pod koniec 2017 r. Biuro Prezydenta ds. Kultury rozpoczęło planowanie kampanii promocyjnej pokazującej gdańskich twórców i menedżerów kultury na podstawie hasła „wolność kultury”. Realizacja kampanii została zaplanowana na rok 2018.
- W 2017 r. kontynuowano działania w zakresie podtrzymania i rozwijania strategicznych dla Gdańska projektów kulturalnych oraz wspierania identyfikujących Gdańsk marek, takich jak: **idea solidarności i demokracji, historia II wojny światowej, bursztyń, Gdańsk jako miasto portowe – relacja miasta z Wisłą i Morzem Bałtyckim, wybitne postaci związane z Gdańskiem: Hans Memling, Daniel Chodowiecki, Günter Grass**.

ryc. 12. Festiwal muzyki dawnej Actus Humanus Nativitas, finałowy koncert Les Talens Lyriques w Centrum św. Jana; fot. Paweł Stelmach



→ **Ewolucja flagowych festiwali kulturalnych Gdańska:**

- **festiwal „Solidarity of Arts” (SOFA)** – w 2017 r. produkcja festiwalu została powierzona zespołowi ECS. Tym samym festiwal powrócił do korzeni, znów goszcząc na terenach postocznioowych. Pierwsza edycja SOFA odbyła się w sierpniu 2009 r. jako kontynuacja cyklu koncertów „Przestrzeń Wolności”, organizowanych w Stoczni Gdańskiej w latach 2005–2009. Po latach organizacji festiwalu w koncepcji „koncert+” strategia rozwoju festiwalu zaproponowana przez zespół ECS została oparta na pięciu obszarach tematycznych, które będą stanowiły tematy przewodnie przy kolejnych edycjach festiwalu: 2017 – pokój; 2018 – suwerenność; 2019 – wolność; 2020 – odwaga; 2021 – przyszłość. Zachowano formułę festiwalu multidyscyplinarnego: podczas jego realizacji spotykają się twórcy reprezentujący różne kultury, narody i dziedziny artystycznego zaangażowania oraz różne formy interpretacji współczesnego świata z perspektywy sztuki;
- **„Actus Humanus”** – w 2017 r. organizatorzy tego jednego z najbardziej prestiżowych gdańskich festiwali podzielili projekt na dwie odsłony: „Nativitas” (w okresie przedbożonarodzeniowym) oraz „Ressurrectio” (w okresie wielkanocnym). Podobnie jak w poprzednich edycjach w ramach festiwalu prezentowane były najwybitniejsze dzieła muzyki dawnej, korespondujące z okresem Bożego Narodzenia oraz Świąt Wielkanocnych, w interpretacji czołowych reprezentantów wykonawstwa historycznego z całego świata. Organizatorzy zwiększyli liczbę koncertów do dwóch dziennie: w popołudniowym cyklu „Polonia” prezentującym polskich wykonawców i w wieczornym cyklu głównym, jak w poprzednich latach, oddając scenę światowej sławy gwiazdom wykonawstwa muzyki średniowiecza, renesansu i baroku;
- **Festiwal Szekspirowski** – to jedno z najważniejszych wydarzeń teatralnych w Europie stanowi międzynarodowy przegląd najciekawszych inscenizacji dzieł mistrza ze Stratfordu, od tradycyjnych po eksperymentalne. Rok 2017 był dla organizatorów czasem wyjątkowym. Przede wszystkim Gdański Teatr Szekspirowski został zaproszony do organizacji **Międzynarodowej Konferencji Szekspirologów** we współpracy z UG oraz Europejskim Stowarzyszeniem Szekspirologów (ESRA – European Shakespeare Research Association). Międzynarodowa Konferencja Szekspirowska jest organizowana od 1990 r. co 2 lata. Gdańska odsłona konferencji odbyła się w dniach 27–30 lipca, stanowiąc wprowadzenie do XXI Festiwalu Szekspirowskiego.

Niespełna miesiąc później ogłoszono, że Festiwal Szekspirowski, realizowany przez Gdański Teatr Szekspirowski oraz Fundację Theatrum Gedanense, otrzymał prestiżową nagrodę **Europe for Festivals, Festivals for Europe**, przyznaną przez Stowarzyszenie Festiwali Europejskich (EFA – European Festivals Association) we współpracy z Komisją Europejską i Parlamentem Europejskim. Ogłoszenie zwycięzców oraz uroczystość wręczenia nagród odbyły się 18 września 2017 r. podczas Arts Festivals Salon w Centrum Sztuk Pięknych BOZAR w Brukseli.



ryc. 13. Dyrektor Festiwalu Szekspirowskiego w Gdańsku prof. Jerzy Limon oraz koordynatorka Festiwalu Szekspirowskiego w Gdańsku Joanna Śnieżko-Misterek z nagrodą EFFE Award dla Gdańskiego Festiwalu Szekspirowskiego; fot. Dominik Paszliński / www.gdansk.pl

- **V Światowy Zjazd Gdańszczan** – latem 2017 r. zainicjowano prace koncepcyjne nad programem wydarzenia, opierając się na dwóch założeniach: tożsamości oraz kultury marynistycznej. W otwartym regulaminie konkursu grantowego dla organizacji pozarządowych na organizację wydarzeń kulturalnych Zjazd został uznany jako jeden z priorytetów. Ponadto do partycypacji w tworzeniu programu zaproszono miejskie instytucje kultury. Wśród nich znalazły się m.in.: Muzeum Gdańska, IKM, Cappella Gedanensis, WiMBP oraz Fundacja Gdańska organizująca Międzynarodowy Zlot Żaglowców Baltic Sail Gdańsk. V Światowy Zjazd Gdańszczan odbędzie się w weekend 6–8 lipca 2018 r.
- Mając na uwadze charakterystyczne dla Gdańska wartości, takie jak wolność i solidarność, i jednocześnie podkreślając jego znaczenie jako przestrzeni o wielowiekowej tradycji muzycznej, zorganizowano bądź dofinansowano szereg wydarzeń kulturalnych o charakterze lokalnym, ogólnopolskim oraz międzynarodowym. Wśród nich znalazły się festiwale:
 - **All About Freedom** – tematyka festiwalu oscyluje wokół różnych wymiarów wolności, a także jej granic; organizatorzy przykładają szczególną wagę do prezentowania wydarzeń artystycznych poświęconych sytuacji krajów, w których ograniczane są swobody obywatelskie. W 2017 r. ważnym elementem festiwalu był pokaz 17 filmów. Były to fabuły i dokumenty, a wśród nich nowości, dwie polskie premiery, wiele filmów nagrodzonych i nominowanych na festiwalach w Cannes i Berlinie. Wśród najważniejszych należy wymienić *Poetkę z Arabii* (reż. Stefanie Brockhaus, Andreas Wolff) – film o kobiecie, która decyduje się wziąć udział w największym konkursie poetyckim w świecie arabskim, zdo-

minowanym przez mężczyzn, a do tego w twórczości krytykuje patriarchy i ekstremizmy – oraz *Wielebny W.* (reż. Barbet Schroeder) – film o spotkaniu z Czcigodnym Wirathu, który jest w Birmie wysoce wpływowym buddyjskim mnichem, a jednocześnie liderem ruchu antymuzułmańskiego. W programie niezmiennie nie zabrakło również czasu na spotkania z twórcami i debaty;

- **Festival Soundrive Fest** – jeden z nielicznych festiwali promujący młodą muzykę alternatywną. Jego wyróżniki to różnorodny program, organizacja i jakość dźwięku na najwyższym poziomie. Wybrane wydarzenia festiwalu, dzięki współpracy z serwisem Tidal, było można obejrzeć na całym świecie;
- **Międzynarodowy Festiwal Muzyki Organowej w katedrze oliwskiej** – nie tylko stanowi istotny wkład w rozwój narodowej kultury, ale również jest znaczącym forum wymiany kontaktów między artystami z krajowych i zagranicznych ośrodków muzycznych, co owocuje wzrostem znaczenia kultury polskiej w Europie Zachodniej oraz za wschodnią granicą. Podczas jednego z koncertów zagrali Roman Perucki na organach i Łukasz Długosz na flecie, a także zaprezentowano dwie premiery światowe niegranych jeszcze utworów na flet i organy;
- **Międzynarodowy Festiwal Muzyki Organowej, Chóralnej i Kameralnej** – w 2017 r. była to 40. edycja festiwalu, który już na stałe wpisał się w muzyczne życie Gdańska. Podczas 11 koncertów wystąpili artyści z USA, Szwajcarii, Francji, Szwecji i Polski, którzy wykonali zróżnicowany repertuar organowy i chóralny. W latach 1978–2016 na festiwalu zaprezentowało się ponad 280 wykonawców i zespołów z Polski i zagranicy;
- **Siesta Festival** – podczas festiwalu odbywają się koncerty muzyki z różnych stron świata; w 2017 r. uświetnili go m.in.: Eliane Elias, Omara Portuondo, Mor Karbasi i Ballau Canta. Koncerty odbywały się w Filharmonii Bałtyckiej na Ołowiance, a kończący festiwal koncert afrykańskiej fiesty rozegrał się w klubie Parlament;
- **Gdański Festiwal Muzyczny** – główne przesłanie tego festiwalu prezentującego koncerty dawnej i współczesnej muzyki gdańskiej oraz koncerty laureatów konkursów krajowych wiąże się z postacią artysty rezydenta, którym w 2017 r. był wiolonczelista Mischa Maisky. Muzyk wystąpił w roli solisty podczas koncertu inauguracyjnego pod batutą Maxima Vengerowa. Tegoroczne inspiracje artystą rezydentem wyrażały się dominacją instrumentów smyczkowych;
- **Interference Festival** – jest jedynym w swoim rodzaju miejscem spotkań artystów, producentów, realizatorów krótkich form wizualnych, a jednocześnie stanowi przegląd najciekawszych i najnowszych tendencji w dziedzinie krótkiego metrażu i w konkursie Wolność Formy, który ma na celu wyłonienie najlepszych twórców w kategoriach: „Found Footage”, „Wideoklip”, „Kreatywna Forma Reklamowa” i „Eksperymentalna Krótka Forma Wizualna”. W 2017 r. odbywał się w trzech lokalizacjach: w Teatrze Szekspirowskim, Galerii Pionowej oraz w ASP w Gdańsku;
- **Festiwal Goldberowski** – jego nadrzędną ideą jest prezentacja najciekawszych interpretacji muzyki dawnej z wykorzystaniem oryginalnego instrumentarium, a także ukazywanie zjawisk artystycznych inspirowanych muzyką dawną; festiwal zrodził się z chęci przybliżenia szerszej publiczności muzycznego dziedzictwa dawnego Gdańska. Edycja w 2017 r. odbywała się w 290. rocznicę urodzin gdańskiego klawesynisty i kompozytora Johanna Gottlieba Goldberga (1727–1756). Swoją interpretację muzyczną przedstawił Robert Hill, czołowy klawesynista i wirtuoz pianoforte;

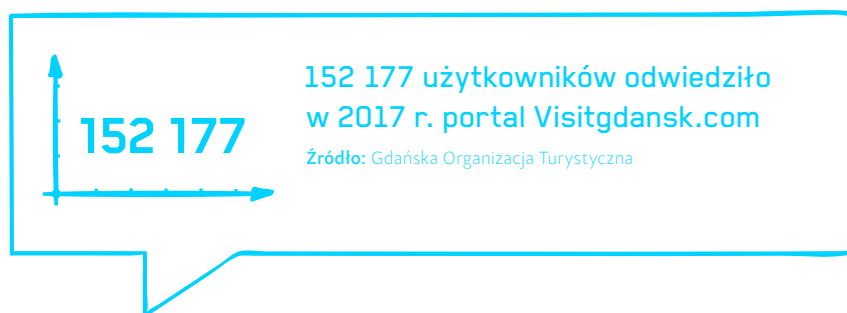
- **Festiwal Muzyki Mozartowskiej Mozartiana** – cykl koncertów i wydarzeń związanych z twórczością Mistrza z Salzburga; zainicjowany został 11 lat temu, w 250. rocznicę urodzin Mozarta i wprowadzenia się ostatniego polskiego opata w Oliwie, Jacka Rybińskiego, do Pałacu Opatów. W 2017 r. w archikatedrze oliwskiej wystąpili sopranisci: Robin Johannsen, Julia Leźniewa, niemiecki tenor Lothar Odinius oraz wybitny polski śpiewak i pedagog – Wojciech Gierlach (bas).
- Na zlecenie Biura Prezydenta ds. Kultury i we współpracy z GOT opracowano **nowe szlaki kulturowe**, które nie tylko zostaną opublikowane na stronie www.visitgdansk.pl, ale także w kolejnych latach będą dostępne w wersjach drukowanych w punktach informacji turystycznej. Wśród nich znalazły się: „Szlak Solidarności”, „Szlak Bursztynowy”, „Szlak Znanych Gdańszczan”, „Szlak Günтера Grassa” i „Szlak II Wojny Światowej”. Spośród wciąż rozwijanej **oferty unikatowych produktów turystyki kulturowej Gdańska** należy wymienić m.in.: „Szlak Gotyckich Umocnień”, „Szlak Lwa Heweliona”, „Szlak Gotyku”, „Szlak Kaszubski”, „Szlak Punktów Widokowych” (atrakcja dla osób lubiących aktywny wypoczynek, oferująca możliwość dotarcia do miejsc, z których Gdańsk wygląda jeszcze piękniej niż na co dzień) i „Szlak Filmowy”, który umożliwiał uczestnikom spojrzenie na Gdańsk z perspektywy filmowca. Ponadto w 2017 r. w przestrzeni miasta umiejscowiono dwa dodatkowe Gdańskie Lwy, czyli **figurki Lwa Heweliona**.
- Jednym z najważniejszych projektów związanych z bursztynem był długofalowy i wielowątkowy program **„Gdańsk – Światową Stolicą Bursztynu”**. Jest on szczególnie ważny dla budowy poczucia tożsamości mieszkańców, wizerunku miasta, ale też dla promocji dziedzictwa historycznego i kulturowego oraz nowoczesnego wzornictwa gdańskiego, związanego z bursztynem bałtyckim. W ramach prac nad tworzeniem i koordynacją programu „Gdańsk – Światową Stolicą Bursztynu” w 2017 r. miały miejsce następujące realizacje:
 - organizacja 11. posiedzenia Światowej Rady Bursztynu oraz otwartego seminarium Rady w ramach obchodów Światowego Dnia Bursztynu;
 - współorganizacja Gali Mody i Bursztynu „AmberLook 2017”;
 - współpraca koncepcyjno-realizacyjna przy projekcie „Trend Book 2017+” oraz „Trend Book 2018” w wersji polskiej i angielskiej; w tym premiera publikacji *Trend Book 2017+* podczas Amberif 2017 oraz przy promocji projektu w Chinach;
 - organizacja uroczystych pierwszych obchodów Bursztynowych Godów (symbolizujących 44. rocznicę pożycia małżeńskiego) w Polskiej Filharmonii Bałtyckiej;
 - organizacja II Forum Wzornictwa Gdańsk 2017 w ASP w Gdańsku;
 - koordynacja prac konsorcjum Moda Polska w ramach dialogu technicznego we współpracy z Ministerstwem Rozwoju w celu pozyskania środków na realizację promocyjnego programu branżowego na lata 2017–2019;
 - podpisanie listu intencyjnego o współpracy miast i województw, zmierzającego do uruchomienia poszukiwań złóż bursztynu na terenie Lubelszczyzny;
 - organizacja multimedialnej wystawy w ECS „Bursztyn bałtycki. Tradycja i innowacja” promującej Gdańsk jako Światową Stolicę Bursztynu i nowoczesny design gdańskich twórców;
 - promocja Światowej Stolicy Bursztynu podczas wizyt studyjnych dziennikarzy;
 - zakup statuetek wizerunkowych „Bursztynowy dźwig” – prezentów dyplomatycznych i gadżetów miejskich z bursztynem bałtyckim.

Wśród wydarzeń realizowanych przez Muzeum Bursztynu w 2017 r. należy wymienić: wystawę „**Bursztyn i design. Wystawa prac zakupionych do zbiorów Muzeum Bursztynu dofinansowanych ze środków MKiDN z priorytetu – Regionalna kolekcja sztuki współczesnej**”, podczas której pokazane zostały unikatowe obiekty autorstwa renomowanych twórców polskiego złotnictwa oraz wybrane obiekty artystów uznanych w świecie dzieł sztuki. Z kolei podczas wystawy „**Bursztynowy herb Gdańska**”, która stanowiła część większej ekspozycji „Pod królewską koroną. Kazimierz Jagiellończyk a Gdańsk w 560. rocznicę wielkiego przywileju”, zaprezentowane zostały przede wszystkim wyroby współczesne. Ozdobą wystawy były gdańskie insygnia najważniejszych urzędników miejskich oraz władz uczelni. Obiekty pochodziły ze zbiorów muzealnych, uczelni, a także od osób prywatnych: artystów i bursztynników. Na wystawie „**Dary dla Muzeum Bursztynu**” zaprezentowano 33 eksponaty, które zostały przekazane muzeum przez osoby prywatne i instytucje. Najbardziej rozpoznawalne z otrzymanych darów są repliki kolii bursztynowej **Qule** przygotowanej dla Księżnej Cambridge Kate oraz spinek mankietowych **Elipse** wykonanych dla Księcia Cambridge Williama, a przekazane przez firmę S&A Jewellery Design. Ważnym wydarzeniem w branży bursztynniczej było odsłonięcie 16 grudnia 2017 r. **bursztynowego ołtarza** w bazylice św. Brygidy w Gdańsku. Autorem projektu jest prof. Stanisław Radwański, były rektor ASP w Gdańsku, a współautorem pomysłu i głównym wykonawcą – Mariusz Drapikowski, artysta bursztynnik oraz członek Międzynarodowego Stowarzyszenia Bursztynników. Twórcami elementów ołtarza są Leszek Sobiech i Iwona Pomoryn. Bursztynowy ołtarz jest to do tej pory największą realizacją architektoniczną z bursztynu – ma ok. 13 m wysokości i 120 m² powierzchni.

- Z myślą zarówno o mieszkańcach, jak i o turystach udoskonalane są produkty, które ułatwiają korzystanie z **gdańskiej oferty turystyczno-kulturalnej**. W minionym roku rozwijano system funkcjonowania **Karty Turysty**, a w szczególności kwestię dostosowania potrzeb do konkretnych grup odbiorców. W sierpniu 2017 r. nawiązano współpracę z firmą Lufthansa, umożliwiającą nabycie Karty Turysty w niższej cenie dla posiadaczy biletu lotniczego tej firmy. Z kolei wybierający **Kartę Mieszkańca** jako jedyni mogli odwiedzić punkt widokowy w kościele św. Jana, skorzystać z rejsu promem na Westerplatte, połączonego ze zwiedzaniem Gdańska od strony wody, a także wybrać się na rejs po Zatoce Gdańskiej na pokładzie pięknych jednostek Premium Yachting. Otrzymali również możliwość zwiedzania Gdańska z kajaka z przewodnikiem i rabat na zwiedzanie Gdańskiego Teatru Szekspirowskiego. Oferowano trzy pakiety: „rodzina & zabawa” (m.in. interaktywne wystawy, centra nauki i rozrywki), „zwiedzanie” (atrakcje z zakresu archeologii, historii, marynistyki, przyrody i sztuki), a także „komunikacja” (bilet wszystkich przewoźników obszaru metropolitalnego i zniżki do wybranych instytucji kultury i restauracji).



→ Z myślą o rodzimych i zagranicznych odbiorcach oferty gdańskich instytucji kultury **utrzymywano wysokie standardy komunikacji** – przez wielojęzyczne opisy prac, katalogów, strony internetowe czy obsługę w języku obcym. Muzeum Gdańska (w 2017 r. Muzeum Historyczne Miasta Gdańska) udostępniło na stronie internetowej w tłumaczeniu na język angielski zbiory online „Odkrywaj dziedzictwo Gdańska”. Gdańska Galeria Miejska wydała trójjęzyczny katalog „Grass a Kaszuby/i”. Galeria starała się, aby wydawane przez nią katalogi czy materiały promocyjne były przynajmniej dwujęzyczne. Audioprzewodniki po wystawie stałej ECS były dostępne w siedmiu wersjach językowych; dla osób z dysfunkcją słuchu udostępniono ścieżkę w języku migowym, a dla osób niedowidzących – audiodeskrypcję. W 2017 ECS wyprodukował nowy audioprzewodnik z podstawową ścieżką zwiedzania, ścieżką rodzinną (dostępną tylko w języku polskim), a także z informacjami nt. terenu postocznioowego, które odtwarza się podczas oglądania panoramy Gdańska na tarasie widokowym. Większość filmów dokumentalnych i fabularnych została przygotowana w dwóch wersjach językowych, a część oferowanych w Mediatece materiałów przetłumaczono dodatkowo na języki: niemiecki, rosyjski, francuski oraz hiszpański. W ECS prowadzone było przedsięwzięcie wprowadzające migrantów w polską kulturę – „Program praktyki obywatelskiej dla imigrantów”, w ramach którego odbyły się szkolenia: „Witajcie w nowym domu”, „We mnie jest moc”, „Miasto od podszewki” i „O komunikowaniu się w innej kulturze”. Letnie spektakle w Teatrze Szekspirowskim były opatrzone wyświetlanym nad sceną tłumaczeniem na język angielski oraz programem w języku polskim i angielskim. Ponadto w okresie wakacyjnym zwiedzanie teatru prowadzono w językach angielskim i niemieckim (na życzenie również rosyjskim i ukraińskim), a organizowane w zeszłym roku warsztaty Letniej Akademii Szekspirowskiej – w języku angielskim. Klub Żak, pracując na co dzień z wielojęzycznym zespołem, swoje materiały promocyjne przetłumaczył na język angielski, czego efektem był opublikowany w 2017 r. katalog Gdańskiego Festiwalu Tańca oraz Festiwalu Jazz Jantar. CSW Łaźnia z równą pieczołowitością dbało o dwujęzyczne wydawanie swoich publikacji i katalogów. Prowadzono też audiodeskrypcję dla osób niedowidzących. Na swojej stronie internetowej instytucja ta, w ramach współpracy komercyjnej w 2017 r., udostępniła kolejne prestiżowe periodyki „e-flux journal”. Najszybszym kanałem informacji dla młodych mieszkańców miasta były z pewnością oficjalne profile Gdańska w mediach społecznościowych. W 2017 r. prowadzono działania organizacyjne związane z otwarciem w kolejnym roku punktu informacji turystycznej i kulturalnej w siedzibie IKM w Kunszcie Wodnym, a także księgarni z książkami dotyczącymi Gdańska, Kaszub, wydawnictw gdańskich instytucji oraz wybranych produktów promujących Gdańsk w budynku IKM. Użytecznym narzędziem informacji jest także strona **www.visitgdansk.com**.



→ W narracji promocyjnej i komunikacyjnej oferty kulturalnej Gdańska uwzględniane były strategiczne obszary kultury i flagowe produkty. Najistotniejsze działania w 2017 r.:

- **Gdańsk – Światową Stolicą Bursztynu** – działania promujące skierowane do mieszkańców (zwiększające świadomość korzeni, tradycji i dziedzictwa kulturowego), a także do turystów;
- **branding gdańskiej oferty kulturalnej** – wydarzenia kulturalne organizowane przez Gdańsk i jednostki organizacyjne miasta; te skierowane do mieszkańców były objęte marką parasolową „Jestem z Gdańska”, a jednostki organizacyjne miasta oraz beneficjenci programów grantowych stosowali logo „Gdańsk. Miasto wolności” oraz #wolność kultury w materiałach informacyjnych i internecie;
- spoty promocyjne **Gdańsk #wolność kultury**, emitowane podczas wydarzeń kulturalnych organizowanych przez jednostki miasta oraz uroczystości koordynowanych przez Biuro Prezydenta ds. Kultury;
- **ogólnopolskie i międzynarodowe kampanie wizerunkowe** – promocja wydarzeń i instytucji;
- **filmy promujące** – w programie telewizji TVN „Polska na weekend 360” wyemitowano film promujący Wyspę Sobieszewską;
- **akcja „Gdańsk. Tu się żyje!”** – kampanię prowadzono z wykorzystaniem różnorodnych form promocyjnych, takich jak np. instameet, tweet-up, reklama tradycyjna, banery oraz artykuły sponsorowane w prasie, magazynach podróżniczych, na portalach informacyjnych i lifestylowych;
- **produkcja miasta** – w ramach produkcji własnych materiałów promocyjnych ukazały się: filmy, spoty, publikacje, przewodniki elektroniczne, plakaty, zdjęcia, strony internetowe, reklamy, aplikacje, gry miejskie;
- trzy filmy promocyjne: **Wyspa Sobieszewska – spotkanie z naturą** i **Gdańsk. Tu się żyje!**, promujące m.in. gdańskie atrakcje turystyczne, plaże, zielone i nadwodne plenery oraz możliwości aktywnego spędzania czasu, oraz **Magiczny Gdańsk**, reklamujący okołoświąteczne atrakcje miasta. Produkcjom towarzyszyły sesje zdjęciowe;
- **wizyty studyjne dla dziennikarzy** – kolejnym edycjom flagowych wydarzeń kulturalnych, jak: Festiwal Muzyki Mozartowskiej Mozartiana, Międzynarodowy Festiwal Szekspirowski, Interference Festival, czy premierze opery *Sąd Ostateczny* w Operze Bałtyckiej, towarzyszyły wizyty telewizji zagranicznych: niemieckich NDR i ARD, francuskich France 2, dziennikarzy włoskich piszących o wydarzeniach kulturalnych do czasopism i portali: „Cronache turistiche”, alibionline.it, turismoitalianews.it, terreincognitemagazine.it i focus-online.it. Zainteresowanie zagranicznych korespondentów skupiło się także na ofercie nowo otwartego Muzeum II Wojny Światowej, ECS, Muzeum Narodowego – w związku z obchodami Roku Memlinga. W ramach wizyt studyjnych Gdańsk gościł: ekipę Weser Kurier, dziennikarzy brytyjskiego The Daily Mirror, przedstawicieli francuskich tytułów prasowych ogólnokrajowych i regionalnych, magazynów turystycznych, kulturalnych i historycznych (Le Monde, Marianne, La Voix du Nord, Voyages&Groupe, Meet&Travel, 39–45 Magazine, BSC News Magazine oraz turystycznego magazynu internetowego lavieestbelle.com), a także: Norsk Ukeblad ze Szwecji, L'obs, L'Homme Nouvean, La voix du Nors, Moto et Loisir oraz Sensa z Belgii,

Affari Italiani z Włoch, holenderskich edycji National Geographic Traveler oraz Esquire, amerykańskiego lifestylowego ALO Magazine;

- **lokowanie Gdańska i jego flagowych produktów w produkcjach filmowych, wideoklipach, grach**, np. *product placement* w produkcji Wojtek Studio *Artist on Strike*, produkcji Arkana Studio *Habit i zbroja* oraz produkcji Akson Studio *Miłość jest wszystkim* w reż. Michała Kwiecińskiego;
- **akcja „Week→Ends in Gdańsk”** – objęła promocję ikon gdańskiej historii i kultury. W ramach kampanii przeprowadzonej w Skandynawii, Niemczech, Wielkiej Brytanii i Irlandii zaprezentowano ECS i stocznię, Gdański Teatr Szekspirowski, Muzeum II Wojny Światowej, Centrum Hewelianum, Pałac Opatów, Twierdzę Wisłoujście oraz Muzeum Bursztynu;



ryc. 14. Kampania promocyjna „Week ends in Gdańsk”; fot. materiały GOT

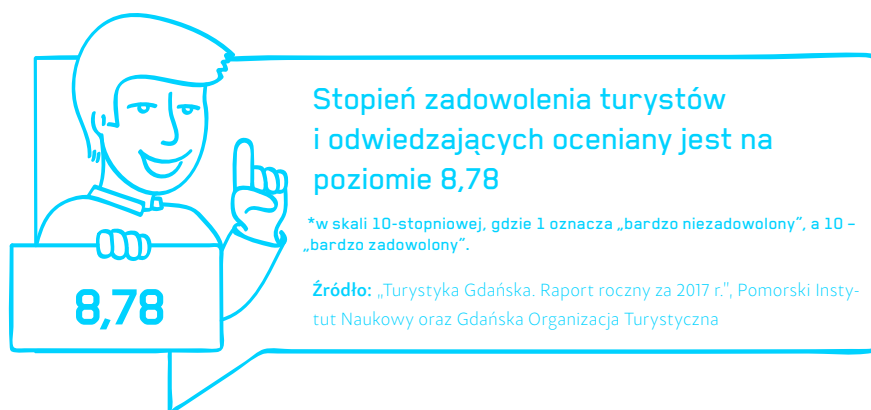
- **komunikacja atrakcyjnych wydarzeń kulturalnych, rozrywkowych i sportowych oraz atrakcji turystycznych** – dokonywała się za pośrednictwem zróżnicowanych mediów: miejskich profili w mediach społecznościowych, miejskich nośników reklamy zewnętrznej, tj. citylightów i ramek na latarniach, a także plakatów i monitorów w środkach komunikacji miejskiej. Zamieszczono także reklamy w prasie oraz polskich i zagranicznych wydaniach przewodników: *Into Passion, Kaidoscope, InYourPocket, National Geographic Traveler, Co jest grane* (Gazeta Wyborcza), *Nasze Miasto, NEE, Film, Art & Tourism, Focus, Na Przejazd, Forbes Traveler, Świat. Podróże*, a w ramach ogólnopolskich i międzynarodowych kampanii wizerunkowych opracowano projekt „Gdańsk. Tu rośnie nowe centrum Europy”. W ramach projektu przeprowadzono cykl debat oraz rozdystrybuowano w kraju i za granicą publikacje prasowe. Na cele projektu przeznaczono także podstronę WWW: „Promocja potencjału miasta w różnych obszarach, także kultury i turystyki”;



- W 2017 r. przeprowadzono internetową kampanię angażującą fanów Gdańska. W plebiscyie internautów o tytuł **European Best Destinations 2017** Gdańsk zajął zaszczytne 3. miejsce (obok Porto i Mediolanu). Przy okazji zrealizowano badania wizerunkowe dotyczące postrzegania Gdańska przez mieszkańców Niemiec, Francji, Wielkiej Brytanii, Hiszpanii, Włoch i Szwecji.
- Rozpoczęto prace nad wydaniem nowego przewodnika turystycznego **Gdańsk**, promującego szlaki kulturowe i turystyczne, oraz folderu promocyjnego **Wyspa Sobieszewska**. W 2017 r. wykorzystano także inne formy marketingu atrakcji turystycznych i czasu wolnego. Odbyła się konferencja kobiet podróżniczek „Trampki 2017”. Zrealizowano także projekt „Poszukiwacz Bursztynu”, który miał formę mobilnej instalacji wodnej na Targu Węglowym – minifontanny. Promował Muzeum Bursztynu oraz Gdańsk jako Światową Stolicę Bursztynu. Instalacja stanowiła popularną atrakcję turystyczną.
- Aby zintensyfikować działania oraz wnieść do nich najlepsze praktyki i doświadczenia innych miast i organizacji, **Gdańsk oraz gdańskie instytucje należą do międzynarodowych organizacji kulturalnych i turystycznych** oraz biorą udział w międzynarodowych projektach. Niektóre z nich to:
 - **Baltic Sail** – współpraca z miastami bałtyckimi: Kłajpedą, Karlskroną, Rostkiem, Rygą, Nysted i Szczecinem oraz organizacja międzynarodowego zlotu żeglarskiego;
 - **Europejska Sieć Festiwali Szekspirowskich (ESFN)** – zainicjowana 7 sierpnia 2006 r. w Gdańsku podczas X Festiwalu Szekspirowskiego, a później zarejestrowana jako fundacja. Celem jest wszechstronna współpraca artystyczna, techniczna i finansowa, a także wymiana informacji oraz projektów związanych z twórczością Williama Szekspira;
 - **działania Centrum Hewelianum** – funkcjonowanie w ogólnopolskim porozumieniu SPiN (Społeczeństwo i Nauka) i międzynarodowym stowarzyszeniu ECSITE, skupiającego centra nauki oraz muzea;
 - **Versopolis** – sieć europejskich festiwali poetyckich z 13 państw, która wspiera młodych twórców i promuje ich twórczość poza granicami ojczystych krajów. W 2017 r. zrzeszał ponad 100 poetek i poetów. W minionym roku w Gdańsku Versopolis odznaczył się podczas Gdańskich Spotkań Tłumaczy „Odnalezione w Tłumaczeniu”;
 - **ArtLine (An International Art Project in Real and Digital Space)** – w projekcie

bierze udział 14 partnerów z 5 krajów: Szwecji, Polski, Niemiec, Rosji i Litwy; w działania zaangażowana jest Gdańska Galeria Miejska;

- **TENSO – Europejskie Stowarzyszenie Profesjonalnych Chórów Kameralnych** – członkiem stowarzyszenia jest Polski Chór Kameralny Schola Cantorum Gedanensis;
- **Corners of Europe** – międzykulturowy projekt badawczo-artystyczny stworzony i rozwijany przy udziale IKM; jego idea polega na prezentowaniu historii w niekonwencjonalnych przestrzeniach publicznych w różnych zakątkach Europy;
- **Window of Shanghai** – w ramach którego powstał Gabinet Szanghajski WiMBP; Gdańsk pozyskał (z darów Shanghai Library oraz zakupów dokonanych przez WiMBP) pozycje beletrystyczne oraz popularnonaukowe w językach: chińskim, angielskim, francuskim, niemieckim oraz polskim;
- **projekt „Hafty i tożsamości”** – realizowane w formie warsztatów dzieło Elizy Proszczuk. Artystka zaprosiła do uczestnictwa kobiety z różnych środowisk i różnego pochodzenia, zamieszkujące Alzację (w tym Strasburg), by dokończyły zdanie: „Je me définis comme...” („Identyfikuję się jako...”). Był to projekt jednorazowy, trwający w 2017 r. i współtworzony przez CSW Łaźnia i Miasto Gdańsk;
- **EUROCITIES** – Jadwiga Charzyńska, dyrektor CSW Łaźnia, zaprezentowała projekt Galerii Zewnętrznej podczas Culture Forum in Tallin, w marcu 2017 r.;
- **sieć ICORN** – 30 sierpnia 2017 r. podpisano umowę o przyłączeniu Gdańskiej Galerii Miejskiej do sieci ICORN;
- **ICCA** – dzięki przynależności Gdańska oraz pomorskiej branży turystycznej do International Congress and Convention Association możliwa jest profesjonalna międzynarodowa współpraca w dziedzinie przemysłu spotkań;
- **ECM** – organizacja European Cities Marketing zrzeszająca miasta turystyczne Europy. Członkostwo Gdańska w organizacji reprezentuje GOT, co pozwala na prowadzenie działań promocyjnych Miasta, budowanie marki oraz dostęp do najnowszych trendów;
- **Cruise Baltic** – Gdańsk jest w tym projekcie reprezentowany przez GOT i Zarząd Morskiego Portu S.A. Podejmowane działania promocyjne wpływają na zwiększenie liczby wycieczkowców, którzy przybywają do Gdańska.



- Podstawowym wyróżnikiem **Związku Miast Hanzeatyckich** – czyli kolejnej istotnej sieci – jest bez wątpienia jego długoletnia, a raczej wielowiekowa tradycja. Sięgający średniowiecza, a dziś zrzeszający 190 miast z 16 krajów związek nadal silnie współpracuje zarówno gospodarczo, jak i kulturalnie. Jednym z elementów tej współpracy jest Międzynarodowy Zjazd Hanzy, który w 2017 r. odbył się w Kampen w Holandii. W zgromadzeniu wzięli udział przedstawiciele 100 miast z 16 europejskich krajów, a wśród nich gość honorowy – Stefano Dominioni, dyrektor Instytutu Europejskich Dróg Kulturowych przy Radzie Europy – który przedstawił plan promocji Europejskich Szlaków Kulturowych na kolejne lata. Podkreślił on znaczącą rolę Związku Hanzy w Europie i podał go jako przykład wspierania miast w rozwoju i promocji kultury oraz rozwoju społeczeństwa obywatelskiego. Gościom odwiedzającym gdańskie stoisko podczas nierozłącznego Jarmarku Hanzy oferowano materiały promocyjne o mieście i regionie pomorskim. Potencjalni turyści holenderscy interesowali się zabytkami, programem wydarzeń kulturalnych, bazą noclegową oraz możliwościami dojazdu do Gdańska.
- W zakresie **modernizacji istniejących miejsc kultury, rozrywki i spędzania czasu wolnego w 2017 r.** podjęto następujące działania:
- **Muzeum Gdańska** regularnie przeprowadza remonty i modernizacje obiektów o istotnym znaczeniu historycznym, kulturalnym i turystycznym. Wyzwaniem podjętym w 2017 r. był projekt dofinansowany z Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014–2020 „**Przywracanie blasku Drodze Królewskiej**”, który dotyczy zabytków leżących przy ul. Długiej i Długim Targu. Wartość projektu wynosi ponad 6 mln zł. W 2017 r. rewitalizacja objęła Ratusz Głównego Miasta i Dwór Artusa.
 - Prace w **Ratuszu** rozpoczęto od badań **Sali Czerwonej** aparatami rentgenowskimi i mikroskopami elektronowymi. Dzięki temu oceniono stan zachowania zabytków. Raport będzie znany w pierwszej połowie 2018 r. We wrześniu 2017 r. zdemontowano i rozpoczęto remont przedproży, obejmujący inwentaryzację, ekspertyzę stanu technicznego, remont i konserwację; w ramach prac zaplanowano wzmocnienie konstrukcji fundamentów, ścian, stropów oraz wykonanie izolacji przeciwwilgociowych.
 - W 2017 r. Ratusz wzbogacił się o nowoczesną salę wystaw czasowych, która powstała w historycznej **Komorze Palowej**. W 2015 r. Muzeum Historyczne Miasta Gdańska rozpoczęło postępowanie w sprawie remontu, by zakończyć go w 2017 r. Podczas odnawiania gotyckich pomieszczeń i ich przystosowywania do nowej funkcji natrafiono na szereg interesujących zabytków z okresu średniowiecza. Spośród nich warto wymienić m.in. najstarszą zachowaną w Gdańsku belkę stropową, malowane ornamenty na ścianach, ślady po dawnych przejściach ukrytych w grubości murów, np. do Sali Czerwonej i ratuszowych piwnic. Wszystkie relikty architektoniczne w Komorze Palowej zostały nie tylko zakonserwowane, ale również wyeksponowane. Przestrzeń została zaadaptowana na potrzeby osób z niepełnosprawnościami. Począwszy do 2018 Galeria Palowa, „serce gdańskiego dziedzictwa”, będzie gościć wystawy związane z historią Gdańska.
 - Drugim po Ratuszu ważnym elementem architektonicznym i kulturalnym Głównego Miasta jest **Dwór Artusa**, w którym również w 2017 r. toczyły się roboty budowlane i konserwatorskie. Budynek Dworu Artusa (jak również Wielkiego Młyna) został włączony do projektu termomodernizacji wielu gdańskich obiektów. Rozpoczęte

w 2017 r. prace konserwatorskie i remont przedproży Dworu Artusa od strony Długiego Targu oraz wnętrza Sieni Ekonomistów mają się zakończyć w pierwszej połowie 2018 r. Sień Ekonomistów, stanowiąca wejście do Dworu Artusa, zyska nowy punkt recepcyjny, system ogrzewania, klimatyzacji i nową aranżację. We współpracy z Gdańską Infrastrukturą Wodociągowo-Kanalizacyjną przy nowo wyremontowanym dziedzińcu od ul. Chlebnickiej już uruchomiono w historycznym miejscu źródło wody. W 2017 r. rozpoczęto też prace nad przywracaniem świetności wnętrza, dzięki czemu Dwór odzyska zrekonstruowane dzieła sztuki, np. rzeźbę leżącego jelenia czy rzeźby zespołu *Kąpiel Diany*. Partnerem Muzeum w tym przedsięwzięciu są Bractwa Ław Gdańskiego Dworu Artusa w Lubece.

- Centrum Hewelianum zadba również o **Zespół Bożego Ciała** – dawny szpital u stóp Grodziska w Gdańsku, gdzie powstanie centrum wystawiennicze. W 2017 r. rozstrzygnięto konkurs na adaptację części budynków zabytkowego zespołu szpitalnego. Realizacja pochłonie ponad 8 mln zł. W budynkach Zespołu znajdzie się Centrum Interpretacji Dziedzictwa – miejsce prezentacji przełomowych dokonań i odkryć w nauce, kulturze i sztuce na przestrzeni wieków, z uwzględnieniem osiągnięć Polaków. W obiektach znajdą się również powierzchnie przeznaczone na główną ekspozycję, strefa kulturalno-edukacyjna z mediateką i czytelnią, kawiarnia oraz sala audiowizualna, a także sale multimedialne i konferencyjne przeznaczone na warsztaty, wykłady czy panele dyskusyjne.
 - Mniej spektakularny, ale nie mniej ważny jest remont kolejnej filii WiMBP. W 2017 r. przeprowadzono prace w **Bibliotece przy ul. Opata Jacka Rybińskiego**, która zyskała zupełnie nowe wnętrze i otwiera się ponownie dla czytelników z nową przestrzenią dla dzieci i młodzieży, strefą relaksu, zwiększonym do 23 tys. woluminów księgozbiorem, mnóstwem nowości wydawniczych i cyklem spotkań autorskich z wybitnymi pisarzami.
- Dowodem na to, że prace **nad inwestycjami kulturalnymi** w najbliższych latach nie zmniejszą tempa, są trwające przez cały rok **2017 prace projektowe**, których realizacja nastąpi w kolejnych latach. Kluczowe działania w 2017 r. są następujące:
- Muzeum Gdańskie prowadzi prace ratownicze w **Twierdzy Wisłoujście** w celu zachowania zabytku i przygotowania fortyfikacji do szerszego niż dotychczas udostępniania. W najbliższych latach planuje się przeprowadzenie kompleksowych prac budowlano-konserwatorskich w Forcie Carre: przystosowanie obiektu do obsługi turystów i przygotowanie wystawy o życiu codziennym w Twierdzy. Następnie konieczne będzie zagospodarowanie terenu Szańca Wschodniego.
 - Na początku tego roku Miasto podpisało umowę dotyczącą przekazania z Muzeum Techniki i Przemysłu NOT oliwską **Kuźnię Wodną**. Miejski Konserwator Zabytków określił zakres prac zabezpieczających zabytek. Oddanie Kuźni w zasoby Muzeum Gdańskie, które miało miejsce pod koniec 2017 r., rozpocznie proces obejmujący prace konserwatorskie, remonty oraz zaadaptowanie Kuźni na potrzeby funkcjonowania nowego oddziału Muzeum i udostępniania jej zwiedzającym.
 - Rok 2017 upłynął pod znakiem konsultacji konserwatorskich i powstawania projektów budowlanych i wykonawczych w **Domu Daniela Chodowieckiego i Güntera Grassa**. Niezależnie od trwających prac projektowych w Domu są realizowane liczne działania artystyczne i społeczne, mające na celu promocję budynku dawnego sierocińca jako miejsca kultury.

- Wykonano prace dokumentacyjne zmierzające do przeniesienia Muzeum Bursztynu do **Wielkiego Młyna**. Planowana inwestycja obejmuje prace konserwatorskie zabytkowych części Młyna, wymianę pokrycia dachu wraz z lukarnami oraz adaptację kondygnacji handlowych do potrzeb ekspozycyjnych
 - Poczyniono ustalenia, aby zabytkowy **Zbór Mennonitów**, w przyszłości zrewitalizowany, mógł stać się nową przestrzenią koncertową dla Cappelli Gedanensis i jednocześnie nowym obiektem kultury na mapie Gdańska.
 - Mówiąc o wkładzie Gdańska w inwestycje kulturalne Samorządu Województwa Pomorskiego, należy zacząć od remontu **Centrum Świętego Jana** znajdującego się w administracji Nadbałtyckiego Centrum Kultury. Poprzednie prace przy elewacjach tego zabytkowego kościoła prowadzono 150 lat temu. W 2017 r., dzięki współfinansowaniu z budżetu europejskiego, marszałkowskiego i miejskiego, dokonano konserwacji ściany wschodniej, do kościoła wróciła po konserwacji ocalała, zabytkowa loża żeglarzy z 1724 r., odnowiono też kamienne epitafium Jana Storcha z 1629 r. Na powrót czekają jeszcze XVII-wieczna 36-metrowa empora i XVIII-wieczny prospekt organów bocznych, które ocalały w magazynach w 95%. Zaadaptowane poddasze będzie w przyszłości nową przestrzenią wystawienniczą.
 - Istotne jest wsparcie finansowe, jakiego Miasto udzieliło **Muzeum Archeologicznemu Województwa Pomorskiego**. Dzięki miejskiej dotacji zabezpieczono konstrukcję zabytkowego spichlerza Błękitny Baranek – jedyne na Wyspie Spichrzów, który dobrze przetrwał zniszczenia II wojny światowej i został odbudowany z użyciem oryginalnych materiałów z epoki.
 - **Parafia bazyliki Mariackiej** prowadzi projekt „Rewitalizacja i ochrona dziedzictwa kulturowego zespołu bazyliki Mariackiej w Gdańsku”. Najważniejszy gdański kościół przeszedł już renowację elewacji i remont dachu; w dalszej kolejności przewidziano budowę kanałów instalacyjnych w posadzce, prace budowlano-konserwatorskie w dawnej kotłowni – adaptację na salę multimedialną/wystawową, prace konserwatorskie ołtarza głównego oraz okien witrażowych, prace konserwatorsko-budowlane prezbiterium oraz rewitalizację płyt nagrobnych w posadzce. Prace finansowane są głównie ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014–2020. Gmina Miasta Gdańska wyasygnowała dotację na zabezpieczenie wymaganego wkładu własnego parafii. Dodatkowo, w budżecie Gminy Miasta Gdańska w Wieloletniej Prognozie Finansowej na lata 2018–2025 zarezerwowano dalsze środki na prace przy bazylice Mariackiej.
 - Miasto wspomogło prowadzoną od 2012 r. **w kościele św. Trójcy odbudowę barokowych organów**, połączoną z pracami konserwatorskimi i renowacją zachowanych zabytkowych elementów prospektu. Większość środków na ten cel przeznaczyło MKiDN, jednak niezbędna była także dotacja Gminy Miasta Gdańska. Inwestycję wsparło też wiele gdańskich firm, spółek, a nawet osoby prywatne.
- W 2017 r. poczyniono również szereg starań i prac przygotowawczych związanych z powstaniem **nowych przestrzeni w obszarze kultury, rozrywki i spędzania czasu wolnego**, które pomogą wzmocnić ponadlokalne i międzynarodowe znaczenie Gdańska. W ramach Programu Operacyjnego rokrocznie powstaje **Baza Priorytetów Inwestycyjnych**: wszystkie jednostki miejskie, których działalność przyczynia się do lepszego spędzania czasu wolnego przez mieszkańców i turystów, składają propozycje



Powiązanie
z Programem
Operacyjnym
Atrakcyjność
inwestycyjna

inwestycyjne na najbliższe lata. Wśród propozycji, którym nadano najwyższy priorytet, znalazły się zarówno inwestycje związane *stricto* ze spędzaniem czasu wolnego, np. utworzenie kąpieliska strzeżonego przy ul. Trałowej, jak i liczne inwestycje kulturalne. Wśród kluczowych działań w 2017 r. należy wymienić następujące:

- W ramach rozpoczętej w 2014 r. inwestycji Forum Gdańsk, realizowanej w partnerstwie publiczno-prywatnym, powstaje nowa siedziba IKM. Budynek będzie nosił nawiązującą do historii tego miejsca nazwę **Kunst Wodny**. W budynku znajdą się m.in. strefa coworkingowa, księgarnia miejska, kino studyjne i klubokawiarnia, sale szkoleniowe. Budynek będzie miał salę audytoryjną z ok. 200 miejscami siedzącymi. IKM zyska tym samym przestrzeń na poszerzenie statutowej działalności. W 2017 r. wykonywano prace konstrukcyjne i budowlane, aby umożliwić wyposażenie i otwarcie obiektu już w 2018 r.
- Nowymi inwestycjami może pochwalić się również **Gdański Ogród Zoologiczny**. W listopadzie 2017 r. ukończono tworzenie nowego pawilonu oraz wybiegu zewnętrznego dla nowego gatunku w gdańskim zoo: antylopowców szablrogich. W przestronnym pawilonie znajdują się boksy indywidualne oraz przestrzenie wspólnie; duże szyby dają możliwość obserwowania zwierząt. Powstał także nowy pawilon dla mandryli, który został ukończony w kwietniu 2017 r. i ma ponad 200 m² powierzchni. Pawilon składa się z wewnętrznej ekspozycji, której przeszklone szyby zapewniają doskonałe warunki do obserwowania zwierząt. W kolejnych latach planowana jest budowa pawilonu i wolier dla flamingów, pelikanów i ptaków afrykańskich.
- Przed wielkimi zadaniami inwestycyjnymi stoi również gdańskie centrum nauki Hewelianum. Planowana od kilku lat rozbudowa, m.in. na potrzeby **Planetarium**, w 2017 r. nabrała konkretnych kształtów dzięki uzyskaniu dofinansowania. Dofinansowanie inwestycji w wysokości 15 052 157,11 zł pochodzi z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego z VIII osi priorytetowej „Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury” Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014–2020. Planetarium ma być zbudowane do 2020 r. W ramach inwestycji powstanie nowy obiekt między Kaponierą Południową a Galerią Strzelecką, czyli zabytkowymi obiektami na Górze Gradowej. Głównym elementem projektowanego budynku o trzech kondygnacjach będzie sferyczna sala przeznaczona na projekcje multimedialne z miejscami dla 74 osób. Obok niej powstaną dodatkowe przestrzenie wystawiennicze i sale wielofunkcyjne. Frontowa ściana obiektu, biegnąca wzdłuż suchej fosy, będzie jednocześnie rekonstrukcją kilkudziesięciometrowego fragmentu historycznego muru Carnota, okalającego pierwotnie fort na Górze Gradowej.
- Ponadto **Hewelianum** stanęło też przed innymi zadaniami inwestycyjnymi, z których wywiązało się w 2017 r. Wykonano konserwację i renowację Zespołu Reduty Napoleńskiej w ramach adaptacji umocnień Góry Gradowej oraz zrewaloryzowano i zaadaptowano Wozownię Artyleryjską.
- Wart wymienienia jest projekt zrealizowany przez gdańską ASP, przy dofinansowaniu ze środków unijnych: „Zadaszenie **Patio Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku** w celu stworzenia unikalnej przestrzeni kulturalnej”, dzięki któremu w Gdańsku powstała nowa przestrzeń kulturalna. Odbywać się tam będą m.in. bezpłatne warsztaty, wykłady i spotkania, a także ogólnopolskie konferencje i różnego rodzaju imprezy kulturalne, aktywizujące twórczo nie tylko studentów czy pracowników uczelni, ale także wszystkich chętnych mieszkańców.

- **NOMUS** to kolejny kontynuowany w 2017 r. projekt kulturalny i inwestycyjny jednocześnie. Po podpisaniu w 2015 r. listu intencyjnego w sprawie utworzenia Muzeum Sztuki Współczesnej – oddziału Muzeum Narodowego w Gdańsku przez MKiDN, Urząd Marszałkowski i Miasto Gdańsk i po nabyciu w 2016 r. przez Gdańsk obiektu na terenach postoczniowych przy ul. Jaracza 14, w 2017 r. ruszyły prace remontowe. Dzięki miejskiemu dofinansowaniu rozpoczął się remont dachu uwzględniający m.in. ocieplenie i zamontowanie okien w połaci w najwyższej kondygnacji. W 2017 r. powstały też projekty branżowe instalacji planowanych w budynku. Na 2018 rok planowana jest kolejna faza remontu. Docelowo Muzeum Sztuki Współczesnej NOMUS będzie prowadziło w budynku działalność edukacyjną i naukową; tam też eksponowana będzie tworzona przez Miasto Gdańsk Kolekcja Sztuki Współczesnej, na którą rokrocznie, począwszy od 2017 r., zostanie przeznaczona kwota 400 tys. zł.
- Trwały też prace nad projektem „**Droga do Wolności**”: wytyczono trasę promenady o długości 361 m, która będzie zlokalizowana między ulicami: Jana z Kolna, Doki i ks. Popiełuszki, uzyskano pozwolenia na budowę i stworzono projekt inwestycji.
- Zgłoszono pomysły na nowe miejsca, takie jak Galeria Zewnętrzna Miasta Gdańska, czyli tworzenie trwałych instalacji artystycznych na terenie zdegradowanej dzielnicy Gdańska – Dolnego Miasta, nowa sala koncertowa dla Cappelli Gedansensis w zabytkowym Zborze Mennonitów czy wreszcie nowa siedziba muzeum opowiadającego historię Gdańska i gdańszczyzan. Nad tą ostatnią inwestycją prace zapoczątkowała uchwała Rady Miasta Gdańska, która wyraziła intencję wybudowania odpowiedniego do współczesnych czasów miejsca opowiadania o historii i budowania tożsamości miejskiej.

Cel operacyjny IV.4. Podnoszenie jakości zarządzania w kulturze i turystyce.



Powiązanie
z Programem
Operacyjnym
Innowacyjność
i Przedsiębior-
czość

- Wiele działań w zakresie konsultacji i doradztwa dla twórców kultury prowadził w 2017 r. IKM, natomiast stały punkt tej działalności zostanie stworzony w nowej siedzibie IKM w Kunszcie Wodnym. Otwarcie punktu jest planowane na koniec 2018 r., natomiast regularne funkcjonowanie rozpocznie się w 2019 r.
- Obecnie konsultacje są prowadzone w ramach innych projektów. W 2017 r. konsultacje na temat public relations, prawa autorskiego, finansowania społecznościowego i zarządzania projektem były częścią realizowanego przez IKM projektu „**Kultura spotyka biznes**”, dofinansowanego przez MKiDN w programie „Rozwój sektorów kreatywnych”.
- Realizowaną formą konsultacji jest też program mentoringowy w ramach „**Sieci Kultury**”: w 2017 r. odbyło się 10 projektów z zakresu edukacji i kultury – każdy miał wsparcie mentorskie.
- W Gdańsku funkcjonują również programy konsultacyjne kierowane do organizacji pozarządowych, w tym tych zajmujących się kulturą. Działania takie prowadzi ECS w ramach **Gdańskiej Szkoły Solidarności Codziennie** (bezpłatne konsultacje oraz wsparcie prawne i merytoryczne dla społeczników, aktywistów i organizacji pozarządowych).

- **Działania szkoleniowe** kierowane do kadry zarządzającej miejskimi instytucjami kultury prowadzi Biuro Prezydenta ds. Kultury. W 2017 r. odbyły się dwa szkolenia: „Kontrola zarządcza” oraz „Prawo autorskie w sieci internet, prawo do wizerunku, problematyka prawa autorskiego w działalności kulturalnej, umowy z zakresu prawa autorskiego i praw pokrewnych”. Ponadto w celu lepszego monitorowania działalności miejskich instytucji Miasto wprowadziło zarządzeniem Prezydenta Miasta Gdańska pod koniec 2017 r. nową metodę ewaluacji pracy dyrektorów. Podstawą do przygotowania dokumentów ewaluacyjnych jest Program Operacyjny Kultura i Czas Wolny. Dzięki temu instytucje kultury będą z każdym rokiem szerzej patrzeć na swoją działalność w kontekście rozwoju całego Miasta.
- Programy prowadzone obecnie przez instytucje kultury i Biuro Prezydenta ds. Kultury będą w przyszłości przekształcane w duże programy rozwojowe oraz zintegrowane, długofalowe i kompleksowe działania służące rozwijaniu kompetencji liderów działalności kulturalnej, animatorów, menedżerów kultury, edukatorów, kadry nauczycielskiej i przedstawicieli branży turystycznej.
- Działania w zakresie monitoringu kultury są prowadzone przez Urząd Miejski w Gdańsku, poprzez **cykliczne badanie jakości życia** oraz dane zbierane z miejskich instytucji kultury.
- Jednym z zadań wdrażanego Modelu Integracji Imigrantów i Imigrantek jest edukacja kadry kultury w obszarze zagadnień: przeciwdziałanie dyskryminacji, kompetencja międzykulturowa, rola kultury w procesie integracji imigrantów i imigrantek. W 2017 r. cele realizowane były przez wizyty studyjne i edukacyjne dla członków grupy „Kultura” oraz warsztaty antydyskryminacyjne.
- Realizowane są też badania potencjału integracyjnego, instytucji/organizacji/środków kultury oraz kompetencji międzykulturowej kadr kultury. Badania czasu wolnego imigrantów i imigrantek oraz roli kultury w procesie ich integracji prowadzili dr Agata Bachórz, dr Monika Popow oraz mgr Dariusz Olejniczak z UG.
- Instytut Kultury Miejskiej oferował w 2017 r. szkolenia w ramach programów: **Active Citizens** (kierowane do organizacji pozarządowych, we współpracy z British Council), **Sieć Kultury** (dla osób biorących udział w projekcie, w tym potencjalnych grantobiorców, w ramach ogólnopolskiego programu Bardzo Młoda Kultura; w 2017 r. w programie wzięło udział prawie 1,5 tys. osób z województwa pomorskiego; zostało przeprowadzonych 153 dni warsztatowych, obejmujących spotkania o charakterze szkoleń obligatoryjnych i realizowanych w ramach projektów, które otrzymały dofinansowanie), **Akademia Nowych Mediów, KaWa – Kulturalna Wymiana**. Eksperymentowano też z nowymi formami i tematami warsztatów, np. poprzez warsztat skierowany bezpośrednio do artystów na temat komunikacji i radzenia sobie z sytuacjami trudnymi w pracy osób wykonujących wolne zawody. Łącznie w IKM przeprowadzono w 2017 r. 28 samych szkoleń. Należy również odnotować, że w 2017 r. IKM został wpisany do rejestru instytucji szkoleniowych prowadzonego przez Wojewódzki Urząd Pracy w Gdańsku.
- Ponadto, w kwietniu 2017 r. IKM po raz drugi zorganizował ogólnopolską konferencję **„Marketing w Kulturze. Komunikacja – trendy – praktyka”**, która jest narzędziem rozwijania wiedzy praktyków kultury w obszarze szeroko rozumianego marketingu.



ryc. 15. II edycja konferencji „Marketing w kulturze”; fot. materiały IKM

- Elementem programu rozwijania kompetencji jest także dostarczanie wiedzy z badań socjologicznych i marketingowych. W 2017 r. IKM zrealizował dwa **projekty badawcze**: „Nowe-stare dzielnice. Przymorze, Zaspą i Żabianka oczami mieszkańców” oraz „Polityka patronatów medialnych w opiniach przedstawicieli mediów i podmiotów kultury”.
- Poza prowadzeniem badań własnych IKM organizował spotkania, na których prezentowano publikacje i raporty z badań innych ośrodków, m.in. raport z badania Regionalnego Obserwatorium Kultury UAM „Nowe lokowanie instytucji publicznych w miejskich ekosystemach kultury w Polsce”.
- W 2017 r. rozpoczęły się prace nad książką, która będzie podsumowaniem gdańskich badań nad kulturą prowadzonych w latach 2011–2016 z inicjatywy IKM, we współpracy z badaczami z UG i Instytutu Badań nad Gospodarką Rynkową, pod kierunkiem prof. Cezarego Obrachta-Prondzyńskiego.
- W lutym 2017 r. odbyło się **II Metropolitalne Forum Kultury**, którego główny temat brzmiał „Biblioteka jako współczesna agora”. Zagadnienia, którym zostały poświęcone dwa dni Forum, dotyczyły miejsca i roli biblioteki w zmieniającym się otoczeniu społecznym oraz podjęcia nowych wyzwań przez pracowników bibliotek w odpowiedzi na niezdiagnozowane potrzeby odbiorców usług bibliotecznych.
- Z kolei jednym z ważniejszych projektów animacyjnych **Europejskiego Centrum Solidarności** z wykorzystaniem instrumentarium kulturowego był projekt „**Kultura dla lokalnego rozwoju**”, realizowany wspólnie z Instytutem Adama Mickiewicza. To projekt dla młodych menedżerów kultury z krajów Partnerstwa Wschodniego, dzięki któremu młodzi działacze podnoszą swoje kompetencje z zakresu zarządzania projektami kulturalnymi podczas zjazdów warsztatowych, a następnie przygotowują koncepcje działań, które implementują w społecznościach lokalnych w swoich krajach.

- **Gdańska Organizacja Turystyczna** kontynuowała badania ruchu turystycznego w Gdańsku, które pozwalają na identyfikowanie trendów w przyjazdach krajowych i zagranicznych do miasta oraz na porównywanie liczb i zachowań turystów na przestrzeni lat, dając władzom miasta i branży turystycznej wiedzę konieczną do dalszego rozwoju. W 2017 r. ukazały się 3 raporty kwartalne i raport roczny za rok 2016. Aby promować wyniki badań wśród szerokiego grona odbiorców, przygotowano również infografikę, prezentującą dane w bardziej przystępny sposób.

KOMENTARZ KOORDYNATORA PROGRAMU OPERACYJNEGO

Program Operacyjny Kultura i czas wolny od dwóch lat nadaje ramy strategiczne dla rozwoju działań kulturalnych, organizowanych i wspieranych przez Miasto Gdańsk, wskazuje również kierunki w kształtowaniu atrakcyjnej oferty w sektorze czasu wolnego. Do współpracy nad wdrażaniem założeń zaproszono wszystkich kluczowych przedstawicieli dziedzin, które obejmuje Program – instytucje kultury, podmioty prowadzące działalność kulturalną, organizatorów czasu wolnego, przedstawicieli środowisk artystycznych, konserwatorskich oraz organizacje pozarządowe.

Zaplanowane w sposób drobiazgowy działania w zakresie kreowania polityki kulturalnej prowadzone są w oparciu o analizy i konkluzje poprzedzone wcześniejszymi diagnozami, konsultacjami społecznymi oraz doświadczeniem okresu aplikacyjnego ESK 2016. Nadrzędny cel prowadzący do zwiększenia uczestnictwa gdańszczan w kulturze i pogłębienia ich kompetencji kulturalnych, wpływa na intensyfikację poszukiwań innowacyjnych sposobów projektowania oferty w instytucjach kultury, jak i nowych środków

wyrazu przez twórców. Stymulowanie zmian w tym obszarze jest procesem ciągłym i w nieustannej konstrukcji, powinien on zakładać twórcze i otwarte metody, prowadzić do refleksji, a czasem do całkowitego przeobrażenia dotychczasowego modelu zarządzania.

„Stymulowanie zmian w tym obszarze jest procesem ciągłym...”

Dwuletni okres wdrażania Programu pozwala na dokonanie pierwszych podsumowań oraz wskazanie nie tylko mocnych stron, ale również obszarów deficytowych, które wymagają interwencji lub systemowego opracowania. Niektóre wnioski na obecnym etapie pozostają jeszcze intuicyjne, inne potwierdzone są konkretnymi liczbami i efektami.

- Stale wzrasta otwartość instytucji kultury na potrzeby mieszkańców i lokalnych wspólnot oraz dostępność ich przestrzeni, świadomość konieczności znoszenia barier, nie tylko tych architektonicznych. Instytucje coraz częściej wychodzą ze swoją działalnością w przestrzeń miejską, tworzą ofertę dla osób z niepełnosprawnościami czy ograniczeniami. Częściej dostrzegają potrzeby seniorów. Tworzą projektowe międzyinstytucjonalne i interdyscyplinarne sieci współpracy. Rozwijają swoją infrastrukturę (nowe inwestycje), odpowiadając na wyzwania współczesności.
- Wprowadzono szereg rozwiązań wspierających działalność artystyczną – program Gdańskie Otwarte Pracownie, Gdańską Kolekcję Sztuki Współczesnej, programy stypendialne; powstały także założenia nowych form wsparcia twórczości artystycznej, zainicjowano zmiany w konkursach grantowych, których kontynuacja

umożliwi systemową reorganizację modelu współpracy z organizacjami pozarządowymi w dziedzinie kultury (wdrożenie w 2019 r.).

- Wzrosła liczba wydarzeń służących wzmocnieniu gdańskiej tożsamości, poczucia dumy, wspólnotowości miejskiej i dzielnicowej, co świadczy o skutecznym kierunku działań w osiągnięciu celu założonego i stanowiącego wyzwanie w poprzednich latach.
- W większym zakresie włączono kadry kultury w proces przekształcania przestrzeni miejskiej – zwracając uwagę na kulturowe komponenty tej przestrzeni – obecność obiektów sztuki, jakość pomników i innych form upamiętnień, w tym miejski system tablic pamiątkowych.

„Wzrosła liczba wydarzeń służących wzmocnieniu gdańskiej tożsamości, poczucia dumy, wspólnotowości miejskiej i dzielnicowej”

Wraz z Biurem Rozwoju Gdańska i instytucjami kultury zainicjowano projekt Gdańsk Urban Design, którego celem jest zwrócenie uwagi na wprowadzenie sztuki użytkowej w przestrzeń miasta oraz podnoszenie jakości projektowanych elementów.

Obszarem, o który należy zadbać w sposób szczególny w kolejnych latach jest sektor kreatywny – stworzenie mechanizmów połączeń między ofertą kulturową a kreatywnością i przedsiębiorczością. Niezmiernie cenne byłoby pozyskanie wskaźników oddziaływania sektora kultury i czasu wolnego na miejską gospodarkę. W ramach umocnienia sieci współpracy międzyinstytucjonalnej rozpoczęto prace nad przejrzystym, miejskim systemem edukacji kulturowej uwzględniającym potrzeby odbiorców, różnorodne metody edukacyjne oraz mapę aktywności edukacyjnych. Działanie powinno być kontynuowane w kolejnych latach ze szczególną intensywnością, gdyż jego długofalowe skutki mogą być kluczowe w wykształcaniu wielu kompetencji kulturowych mieszkańców Gdańska. Niezmiernie istotne jest również stworzenie kadrom kultury stabilnych i rozwojowych warunków pracy i życia w Gdańsku, ponieważ to one w sposób najbardziej widoczny wpływają na jakość instytucji i oferty kulturalnej.

Barbara Frydrych

dyrektor Biura Prezydenta ds. Kultury, Urząd Miejski w Gdańsku

WSKAŹNIKI REALIZACJI PROGRAMU OPERACYJNEGO KULTURA I CZAS WOLNY

Cel operacyjny	Nazwa wskaźnika	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Cel IV.1. Zwiększenie uczestnictwa w kulturze i aktywności kulturalnej mieszkańców Gdańska.	IV.1.a. Dostępność dzielnicowych instytucji kultury w ocenie mieszkańców <i>Średnia ocena w skali szkolnej 6-stopniowej z badania „Jakość życia w Gdańsku”, 2016 r., gdzie 1 oznacza ocenę najgorszą, a 6 – najlepszą</i>	3,16	●	3,18	●	3,46	●
	IV.1.b. Liczba osób, które skorzystały z oferty o charakterze kulturalnym i edukacyjnym w miejskich instytucjach kultury oraz w lokalnych centrach aktywności (w tys. osób) <i>Źródło: Biuro Prezydenta ds. Kultury</i>	736,7	801,7	908,2	1 248	1 485	1 818,6
	IV.1.c. Uczestnictwo mieszkańców w wydarzeniach kulturalnych w Gdańsku <i>Odsetek respondentów badania „Jakość życia w Gdańsku”, 2016 r., którzy zadeklarowali, że uczestniczą w wydarzeniach kulturalnych „1 lub 2 razy w miesiącu”, „3 lub 4 razy w miesiącu” oraz „raz w tygodniu i częściej”</i>	●	●	●	●	23,1%	●
	IV.1.d. Atrakcyjność oferty kulturalnej Gdańska w ocenie mieszkańców <i>Średnia ocena w skali szkolnej 6-stopniowej z badania „Jakość życia w Gdańsku”, 2016 r., gdzie 1 oznacza ocenę najgorszą, a 6 – najlepszą</i>	3,82	●	3,83	●	4,02	●
	IV.1.e. Atrakcyjność oferty spędzania czasu wolnego w Gdańsku w ocenie mieszkańców <i>Średnia ocena w skali szkolnej 6-stopniowej z badania „Jakość życia w Gdańsku”, 2016 r., gdzie 1 oznacza ocenę najgorszą, a 6 – najlepszą</i>	●	●	●	●	4,08	●

Cel operacyjny	Nazwa wskaźnika	2012	2013	2014	2015	2016	2017
	<p>IV.1.f. Dostępność informacji na temat imprez i wydarzeń kulturalnych oraz oferty czasu wolnego w Gdańsku w ocenie mieszkańców</p> <p><i>Średnia ocena w skali szkolnej 6-stopniowej z badania „Jakość życia w Gdańsku”, 2016 r., gdzie 1 oznacza ocenę najgorszą, a 6 – najlepszą</i></p>	3,55	●	3,57	●	3,68	●
	<p>IV.1.g. Czytelnicy bibliotek publicznych w Gdańsku w przeliczeniu na tysiąc mieszkańców</p> <p><i>Źródło: Bank Danych Lokalnych, Główny Urząd Statystyczny</i></p>	211	243	255	256	252	254
	<p>IV.1.h. Liczba książek przeczytanych w ciągu roku przez mieszkańca Gdańska</p> <p><i>Średnia deklarowana liczba książek przeczytanych przez respondentów badania „Jakość życia w Gdańsku”, 2016 r.</i></p>	●	●	●	●	11	●
Cel IV.2. Zwiększenie atrakcyjności Gdańska jako miasta sprzyjającego rozwojowi kultury.	<p>IV.2.a. Liczba beneficjentów programów stypendialnych i rezydencjalnych prowadzonych przez Miasto Gdańsk</p> <p><i>*liczba stypendystów (Stypendium Kulturalne Miasta Gdańska, Młody Gdańszczanin, Fundusz Mobilności)</i></p>	119*	147*	149*	146*	148*	154*
	<p><i>**liczba artystów, którzy odbyli rezydencję w Nowym Porcie + liczba gdańskich artystów wydelegowanych przez CSW Łaźnia na zagraniczne pobyty rezydencyjne</i></p> <p><i>Źródło: Biuro Prezydenta ds. Kultury</i></p>	3	18+1**	11	19+2**	13+2**	23**
	<p>IV.2.b. Liczba działań międzysektorowych realizowanych przez instytucje kultury angażujących np. placówki oświatowe, socjalne, twórców oraz przedstawicieli biznesu</p> <p><i>Źródło: Biuro Prezydenta ds. Kultury</i></p>	306	303	541	669	923	1 219
	<p>IV.2.c. Liczba lokali komunalnych udostępnionych do działań kulturalnych i artystycznych</p> <p><i>Źródło: Biuro Prezydenta ds. Kultury</i></p>	27	7	22	8	8	7

Cel operacyjny	Nazwa wskaźnika	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Cel IV.3. Wzmocnienie ponadlokalnego i międzynarodowego znaczenia Gdańska poprzez kulturę.	IV.3.a. Liczba wydarzeń i imprez kulturalnych i rozrywkowych o znaczeniu ponadlokalnym i międzynarodowym finansowanych bądź współfinansowanych przez miasto <i>Źródło: Biuro Prezydenta ds. Kultury</i>	12	12	12	12	12	13
	IV.3.b. Liczba turystów krajowych przyjeżdżających do Gdańska (w tys. osób) <i>Źródło: Raport „Turystyka gdańska. Raport roczny za 2017 r.”</i>	●	610 (dane za 3 kwartały)	881	682	906	951
	IV.3.c. Liczba turystów zagranicznych przyjeżdżających do Gdańska (w tys. osób) <i>Źródło: Raport „Turystyka gdańska. Raport roczny za 2017 r.”</i>	●	440 (dane za 3 kwartały)	506	376	504	792
	IV.3.d. Odsetek turystów, których głównym celem przyjazdu do Gdańska jest udział w wydarzeniach kulturalnych, rozrywkowych, sportowych <i>Źródło: Raport „Turystyka gdańska. Raport roczny za 2017 r.”</i>	●	●	●	6,35%	9,49%	10,01%
	IV.3.e. Atrakcyjność oferty kulturalnej Gdańska w ocenie turystów <i>Średnia ocena respondentów w badaniu „Turystyka gdańska. Raport roczny za 2016 r.” w skali 5-stopniowej, gdzie 1 oznacza „bardzo słaba”, a 5 – „bardzo dobra”</i>	●	5,25	4,14	4,34	4,38	4,34
	IV.3.f. Liczba pakietów turystycznych dostępnych na rynku w danym roku <i>Źródło: Gdańska Organizacja Turystyczna</i>	1	1	1	1	3	3
	IV.3.g. Przystępność i jakość wielojęzycznego oznakowania miasta w ocenie turystów <i>Średnia ocena respondentów w badaniu „Turystyka gdańska. Raport roczny za 2017 r.” w skali 5-stopniowej, gdzie 1 oznacza „bardzo słaba”, a 5 – „bardzo dobra”</i>	●	●	4,18	4,09	4,00	4,00

Cel operacyjny	Nazwa wskaźnika	2012	2013	2014	2015	2016	2017
	<p>IV.3.h. Odsetek turystów, którzy poleciliby swoim znajomym lub rodzinie odwiedzenie Gdańska</p> <p><i>(odsetek badanych osób, które udzieliły odpowiedzi „tak” i „zdecydowanie tak”)</i></p> <p><i>Źródło: Raport „Turystyka gdańska. Raport roczny za 2017 r.”</i></p>	●	●	●	●	73,6%	74,0%
Cel IV.4. Podnoszenie jakości zarządzania w kulturze i turystyce.	<p>IV.4.a. Liczba osób działających w kulturze i turystyce, które wzięły udział w działaniach podnoszących kompetencje (warsztaty, szkolenia)</p> <p><i>Źródło: Biuro Prezydenta ds. Kultury</i></p>	5	31	208	929	788	1844
	<p>IV.4.b. Liczba działań podnoszących kompetencje (warsztaty, szkolenia) skierowanych do osób działających w kulturze i turystyce</p> <p><i>Źródło: Gdańska Organizacja Turystyczna</i></p>	0	1	6	43	40	155

● brak danych lub zjawisko nie występowało

NOTATKI

A series of horizontal dotted lines for writing notes.

NOTATKI

A series of horizontal dotted lines for writing notes.

Zespół ds. Koordynacji i Ewaluacji

Programów Operacyjnych:

Katarzyna Drozd-Wiśniewska

Marcin Hryniewicz

Żaneta Kucharska

Michał Miguła

Robert Wójcik

Jacek Zabłotny

Bożena Żmijewska

Wydawca:

Urząd Miejski w Gdańsku

ul. Nowe Ogrody 8/12

80-803 Gdańsk

www.gdansk.pl/strategia

Gdańsk 2018



Dokument „Gdańsk Programy Operacyjne 2023” przyjęty został
Uchwałą nr XVII / 514 / 15 Rady Miasta Gdańska
z dnia 17 grudnia 2015 roku